

Acțiunile poliției privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI:

Formare pentru un răspuns profesionist al poliției

Manual adaptat pentru Republica Moldova

Autori

**Joanna Perry
și Paul Franey**

Adaptat pentru Republica Moldova

Dumitru Sliusarenco

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Acțiunile poliției privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI:

Formare pentru un răspuns profesionist al poliției

Manual adaptat pentru Republica Moldova

Autori

**Joanna Perry și
Paul Franey**

Adaptat pentru Republica Moldova
Dumitru Sliusarenco

Părerile exprimate în prezentul document aparțin, în mod exclusiv, autorului acestuia și nu pot fi considerate a reflecta, în niciun fel, opiniile Consiliului Europei, nici ale Uniunii Europene. Toate drepturile rezervate. Licențiat către Uniunea Europeană sub rezerva anumitor condiții. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi tradusă, reprodusă sau transmisă, sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic (CD-Rom, Internet etc.) sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau orice sistem de stocare sau recuperare a informațiilor, fără permisiunea prealabilă în scris din partea Direcției Comunicații (F-67075 Strasbourg Cedex sau publishing@coe.int).

Machetare: Marina Bejenari

© Council of Europe, mai 2021

Adaptarea pentru Republica Moldova

Acest manual a fost adaptat pentru Republica Moldova în cadrul proiectului regional "Consolidarea accesului la justiție pentru victimele discriminării, infracțiunilor motivate de ură și discursurilor de instigare la ură în țările Parteneriatului Estic", finanțat de Uniunea Europeană și de Consiliul Europei și implementat de Consiliul Europei, în cadrul Parteneriatului acestora pentru Buna Guvernare II.

CUPRINS

INTRODUCERE ȘI REZUMAT	5
REZUMAT	7
MODULUL UNU: DE CE SUNTEM AICI?	9
MODULUL DOI: CONCEPTE CHEIE	22
MODULUL 2(A): CONCEPTE CHEIE ȘI DEFINIȚII – COMUNITATEA LGBTI –	
HOMOFOBIA, TRANSFOBIA, STEREOTIPAREA ȘI DISCRIMINAREA	23
MODULUL 2 (B): CONCEPTE ȘI DEFINIȚII CHEIE - INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ	35
MODULUL TREI: ACȚIUNILE POLIȚIEI ÎN LEGĂTURĂ CU INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ -O ABORDARE DIN PERSPECTIVA DREPTURILOR OMULUI ȘI ANTIDISCRIMINĂRII.	44
MODULUL PATRU: INVESTIGAREA INFRAȚIUNILOR MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI	59
MODULUL CINCI: COOPERAREA CU ORGANIZAȚIILE SOCIETĂȚII CIVILE (OSC)	98
MODULUL DE APROFUNDARE: DETALIEREA INVESTIGĂRII INFRAȚIUNII MOTIVATE DE URĂ ÎN CONTEXT LOCAL: CADRUL POLITICILOR LOCALE	109
ANEXA UNU: MODEL DE AGENDE PENTRU O FORMARE DE O ZI SAU DE DOUĂ ZILE	115
ANEXA DOI: STUDII DE CAZ SPECIFICE CONTEXTULUI MOLDOVENESC	121
ANEXA TREI: LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA PRIVIND INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE PREJUDECATĂ	123

Introducere și rezumat

■ Poliția este în prima linie a sistemului de justiție penală și primul punct de contact al multor victime ale infracțiunilor motivate de ură.¹ Fără abilitățile esențiale de identificare și investigare a infracțiunilor motivate de ură comise împotriva persoanelor LGBTI, poliția nu poate să asigure înfăptuirea justiției și protecție pentru victime, să obțină încrederea comunităților sau să contribuie la aplicarea corectă și transparentă a legilor naționale privind infracțiunile motivate de ură.

■ Consiliul Europei s-a concentrat mult timp pe sensibilizarea societății cu privire la violența îndreptată împotriva anumitor persoane pe considerente de rasă, religie, gen, homofobie și transfobie, care ia forma infracțiunilor. Rezoluțiile și recomandările cheie ale Consiliului Europei prin Comitetul de Miniștri și Adunarea Parlamentară identifică impactul negativ și vătămarea specifice discriminării și infracțiunilor împotriva persoanelor LGBTI, precum și importanța sprijinirii victimelor, cooperării cu societatea civilă și formării forțelor de ordine și a altor practicieni ai justiției penale.² Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este clară cu privire la importanța „demascării” mobilului bazat pe ură și homofobie și avertizează, semnalând că în situația în care nu se realizează acest lucru consecințele sunt următoarele: „infracțiunile motivate de prejudecăți ar fi în mod inevitabil tratate pe picior de egalitate cu cauzele obișnuite care nu implică astfel de conotații, iar indiferența rezultată ar fi echivalentă cu încuviințarea oficială sau chiar cu complicitatea la infracțiunile motivate de ură.”³

■ Acest Manual este dedicat formatorilor din poliție, anchetatorilor, managerilor și polițiștilor care se ocupă de infracțiunile motivate de ură, precum și polițiștilor din prima linie care lucrează în țări membre ale Consiliului Europei. Scopul Manualului este de a oferi asistență, informații și instrumentele adecvate pentru a organiza sesiuni de formare pe tema infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Acest Manual se bazează pe standardele Consiliului Europei, mai ales pe Convenția Europeană a Drepturilor Omului și pe jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și pe alte standarde internaționale privind drepturile omului și alte materiale existente pentru formarea celor care aplică legea.

■ Acest manual este bazat pe o abordare din perspectiva drepturilor omului și pe informațiile obținute de la experți. Mai presus de toate, este centrat pe victime și pe comunitate, acceptând faptul că încrederea lor în forțele de ordine și cooperarea reprezintă cheia succesului în investigarea infracțiunilor motivate de ură.

■ Formarea poliției este doar un element dintr-o abordare mai largă de combatere a infracțiunilor motivate de ură. Evidențele poliției ar trebui să permită înregistrarea tuturor aspectelor infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, în timp ce buna practică în materie de investigații ar trebui să se bazeze pe protocoale oficiale și ghiduri. Ca partener important al poliției, parchetele ar trebui să parcurgă de asemenea o formare în acest sens, astfel încât trimiterile în judecată în cazurile de infracțiuni motivate de ură să aibă succes și să fie corecte. În final, trebuie ca și organele de decizie politică să recunoască efectele negative specifice cauzate de infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și să se preocupe de alocarea de resurse pentru implementarea unei formări în acest sens.

1 Consiliul Europei a identificat faptul că termenul de „victimă” nu este acceptat de unele persoane care au fost ținta infracțiunilor motivate de ură. În multe instanțe, se preferă termenul de „supraviețuitor” care reflectă mai bine experiența trăită de către acestea. Termenul de „victimă” este folosit în acest manual pentru că se potrivește cel mai bine cu statutul juridic și tehnic al persoanei vizate de infracțiunea motivată de ură care este în contact cu poliția și cu alte organe de justiție penală. Așa cum se va arăta în întregul manual, poliția ar trebui să adopte o abordare centrată pe victimă și să întrebe persoana vizată care este forma de adresare dorită și, acolo unde va fi posibil, se vor conforma dorinței acesteia.

2 A se vedea în special Recomandarea CM/Rec(2010)5 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind măsurile de combatere a discriminării pe bază de orientare sexuală și identitate de gen și Rezoluția 2048 (2015) a Adunării parlamentare a Consiliului Europei cu privire la discriminarea împotriva persoanelor transgender în Europa.

3 A se vedea Identoba împotriva Georgiei.

— Acest manual se bazează pe standardele Consiliului Europei privind combaterea infracțiunilor motivate de ură și a discriminării, precum și pe activitatea și expertiza Unității pentru orientarea sexuală și identitatea de gen de asistare a statelor membre pentru implementarea unor politici eficiente, a legislației și măsurilor practice de identificare, anchetare și urmărire penală a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și protejarea victimelor acestor infracțiuni.

— Contextul legislativ și de politici publice a Republicii Moldova reglementează infracțiunile motivate de prejudecată, fără însă a oferi o protecție specială persoanelor LGBTI. În același timp, legislația în vigoare privind discursul de ură și discriminarea include orientarea sexuală, dar și oricare alte criterii în lista de caracteristici protejate. Competența investigării infracțiunilor motivate de prejudecată aparține organelor de urmărire penală a Republicii Moldova, formate din Poliție și Procuratură.

Rezumat

Acest Manual cuprinde 5 module și o secțiune de aprofundare. Modulele sunt constituite din diverse activități practice care sunt împărțite în etape clare, incluzând indicații specifice privind durata de timp și instrucțiuni privind activitatea de instruire care trebuie realizată.

Modulul Unu se concentrează asupra importanței structurii de conducere a poliției și a angajamentului acesteia pentru succesul programelor de instruire privind infracțiunile motivate de ură, acordă din start o atenție deosebită impactului acestor infracțiuni împotriva persoanelor LGBTI și oferă participanților oportunitatea de a afla informații referitoare la contextul mai larg al discriminării și prejudecății cu care persoanele LGBTI se confruntă în întreaga regiune care ține de Consiliul Europei.

Modulul Doi sprijină învățarea de către participanți a conceptelor cheie, incluzând: „orientare sexuală”; „identitate de gen”; „caracteristici sexuale” și „infracțiuni motivate de ură”, precum și concepte mai largi, precum „homofobie”, „transfobie”, „stereotip” și „discriminare”. Aceste concepte formează baza unei abordări mai tehnice pentru investigarea infracțiunilor motivate de ură, la care se face referire în Modulul Patru.

Modulul Trei include exerciții care consolidează aplicarea în mod eficient de către persoanele responsabile de aplicarea legii a standardelor și principiilor privind drepturile omului, în activitățile de investigare eficiente a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Materialele includ o imagine de ansamblu cuprinzătoare și aplicații practice ale celor mai relevante standarde internaționale care ar trebui să stea la baza investigării eficiente a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Modulul Patru se concentrează pe o abordare centrată pe victimă în investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și pe abilitățile cheie necesare pentru obținerea probatoriului privind prejudecățile care au constituit mobilul infracțiunilor respective, acestea fiind ingredientul cheie care diferențiază infracțiunile motivate de ură de cele cealalte infracțiuni. Nevoile unice ale victimelor transgender sunt analizate în mod special. În cele din urmă, participanții sunt invitați să își asume provocarea de a analiza contextul relației actuale dintre poliție și comunitatea LGBTI locală.

Modulul Cinci îi ajută pe participanți să înțeleagă mai bine activitatea organizațiilor societății civile (OSC) și modul în care se poate obține o cooperare mai bună cu acestea, pentru îmbunătățirea intervențiilor. Acesta implică o contribuție directă din partea organizațiilor societății civile, care vor explica serviciile pe care le oferă, datele pe care le-au adunat și ce au învățat despre nevoile victimelor LGBTI. Participanții vor avea șansa de a lucra împreună cu reprezentanții societății civile, astfel încât să identifice zonele în care se pot face îmbunătățiri și oportunitățile de cooperare.

Modulul de aprofundare este o secțiune finală opțională, care urmărește să sprijine participanții în identificarea problemelor care pot împiedica implementarea instruirii la nivel național și adoptarea unei abordări axate pe găsirea de soluții. Participanții sunt încurajați să identifice context național aplicabil, inclusiv lacunele și oportunitățile, pe baza elementelor cheie necesare pentru o abordare cuprinzătoare a infracțiunilor motivate de ură, inclusiv: cadrul legal, sistemele de evidență a infracțiunilor motivate de ură, disponibilitatea sau lipsa îndrumărilor și ghidurilor, instruirea și existența serviciilor specifice de sprijinire a victimelor.

Notă privind organizațiile societății civile (OSC)

Organizațiile societății civile (OSC) sunt un partener important pentru poliție în efortul de a înțelege mai bine și de a răspunde cât mai eficient la infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. În semn de recunoaștere a rolului lor central în monitorizarea infracțiunilor motivate de ură și în sprijinirea victimelor, Consiliul Europei a implicat OSC-uri cheie în conceperea și realizarea acestui Manual și le suntem recunoscători pentru sprijinul acordat.

OSC-urile reprezintă o resursă importantă pentru poliție în următoarele moduri specifice: ca sprijin pentru victime, partener de instruire pentru poliție și sursă critică de date și informații despre prevalența și impactul infracțiunilor motivate de ură. În acest scop, fiecare Modul include îndrumări cu privire la modul în care poliția poate apela la expertiza și sprijinul OSC-urilor experte. Modulul Cinci este dedicat deprinderii modului de a lucra cel mai bine cu OSC-urile, în identificarea și investigarea eficientă a infracțiunilor motivate de ură și în sprijinirea victimelor.

OSC-urile sunt, de asemenea, un public țintă important pentru acest Manual, care poate fi utilizat ca resursă de promovare pentru încurajarea forțelor de poliție naționale și locale să organizeze sesiuni de instruire privind intervenția și investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Cum se utilizează acest manual: o abordare personalizată

Acest Manual a fost conceput pentru a permite flexibilitate maximă facilitatorilor. Activitățile și modulele ar trebui să fie selectate în funcție de mixul de participanți, nevoile organizației gazdă și alte cerințe contextuale specifice, cum ar fi limitările de timp. Este recomandat ca formatorul să citească cu atenție rezumatul Manualului prezentat mai sus, precum și modulele specifice, activitățile și notele, pentru a decide care sunt modulele și activitățile cele mai potrivite.

Pentru simplificare, în Anexa 1 pot fi găsite programe model pentru instruirii de o zi și de două zile. Recomandăm folosirea programului de două zile, pentru a asigura suficient timp și participare în vederea obținerii de rezultate cheie ale învățării. De asemenea, este recomandat ca formatorii să citească Manualul înainte de a finaliza programul, pentru a se asigura că sunt alese modulele și activitățile cele mai potrivite pentru contextul local.

Modulul 1: De ce suntem aici?

Context și motivare

Acest Modul oferă o imagine de ansamblu asupra instruirii, explică de ce este importantă instruirea și ce vor învăța participanții din poliție prin participare. Modulul se axează pe prezentarea realizată de o persoană cu funcție de conducere în poliție, care va detalia motivele pentru care înțelegerea și abordarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI sunt esențiale și va exprima dorința ca participanții să se angajeze în procesul de instruire și în efortul de învățare. În vederea implementării pe termen lung a lecțiilor învățate din această instruire, este esențial ca persoanele cu rol de conducere în poliție să se angajeze pe deplin în sprijinirea a tot ceea ce trebuie făcut pentru investigarea eficientă a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. De asemenea, participanții trebuie să audă acest mesaj direct de la superiorii lor. Există o mare diferență între a auzi despre importanța unei probleme de la un facilitator sau de la un șef!

A doua parte cheie a Modulului se concentrează pe contribuția organizațiilor societății civile în prezentarea punctului de vedere al victimei și relatarea impactului profund pe care infracțiunile motivate de ură îl pot avea asupra persoanelor și comunităților. În cele din urmă, participanților li se oferă posibilitatea de a afla despre contextul mai larg al infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și de a conștientiza faptul că infracțiunile motivate de ură sunt doar o parte a discriminării și prejudiciilor pe care le trăiesc persoanele LGBTI în toată regiunea Consiliului Europei. Rezultatele învățării

Rezultatele învățării

Participanții:

- ▶ vor înțelege de ce infracțiunile motivate de ură și alte violențe împotriva persoanelor LGBTI necesită o abordare particulară și specifică;
- ▶ vor conștientiza faptul că îmbunătățirile în acest domeniu trebuie să fie susținute de conducerea poliției;
- ▶ vor înțelege prevalența și impactul infracțiunilor motivate de ură și ale altor violențe, inclusiv violența în familie, împotriva comunităților LGBTI;
- ▶ vor conștientiza faptul că datoria de bază a poliției este de a proteja și de a investiga infracțiunile și de a oferi servicii fără discriminare, în condiții de respect.

Rezumatul activităților:

- ▶ Activitatea 1.1: Contribuția din partea unui persoane cu funcție de conducere, pentru a introduce instruirea
- ▶ Activitatea 1.2: Descrierea unei infracțiuni motivată de ură împotriva persoanelor LGBTI
- ▶ Activitatea 1.3: Rezumatul datelor statistice privind violența și discriminarea împotriva persoanelor LGBTI

ACTIVITATEA 1.1: CONTRIBUȚIA DIN PARTEA UNEI PERSOANE CU FUNCȚIE DE CONDUCERE, PENTRU INTRODUCEREA INSTRUIRII

Înainte de sesiunea de instruire, încercați să vă întâlniți cu reprezentantul poliției sau să discutați la telefon sau prin e-mail cu acesta, pentru a acoperi punctele cheie din intervenția sa. Va exista, bineînțeles, un punct personal de vedere cu privire la ceea ce ar trebui să se prezinte. Puteți face următoarele sugestii.

- ▶ Subliniați faptul că poliția trebuie să ofere același serviciu tuturor comunităților și să trateze toate victimele cu demnitate și respect, indiferent de mediul sau de comunitatea din care provin. Subliniați faptul că acesta este un principiu esențial pentru organele de poliție, pe care intenționați să le susțineți.
- ▶ Recunoașteți impactul specific negativ al infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și necesitatea de investigare eficientă a dovezilor privind prejudecățile, de cooperare cu procuratura pentru ca trimiterea în judecată a acestor infracțiuni să fie eficientă și pentru aplicarea legilor relevante privind infracțiunile motivate de ură.
- ▶ Prezentați care sunt rezultatele pe care participanții ar trebui să le obțină în urma programului de formare, de exemplu abilități de investigare eficientă a infracțiunilor motivate de ură, abilități și capacitate de cooperare cu comunitățile în cauză (în parteneriat, acolo unde este posibil) și, în final, capacitatea de îmbunătățire a sistemului de evidență a infracțiunilor și a încrederii victimelor în cooperarea cu poliția în ceea ce privește aceste probleme atât de dificile și sensibile.
- ▶ Admiteți faptul că, în cazul în care există acuzații de implicare a poliției în incidente împotriva comunității LGBTI, acestea vor fi cercetate exhaustiv și tratate în conformitate cu proceduri clar stabilite.
- ▶ Explicați modul în care conducerea poliției va monitoriza rezultatele instruirii și va asigura implementarea acestor rezultate pe tot parcursul activității poliției.

ACTIVITATEA 1.2: O PERSPECTIVĂ A VICTIMELOR ÎN CEEA CE PRIVEȘTE INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI

Înainte de sesiunea de instruire, alocați timp pentru a identifica organizațiile societății civile care sunt implicate în monitorizarea infracțiunilor motivate de ură și/sau acordarea de sprijin direct victimelor, la nivel național sau local. Este important să cooperați cu OSC-uri care lucrează cu toate grupurile din comunitatea LGBTI. Persoana de contact din poliție ar trebui să aibă cunoștințe despre care sunt OSC-urile active în zonă.⁴ Puteți, de asemenea, să accesați hatecrime.osce.org și să căutați secțiunile OSC ale paginilor dedicate țării dumneavoastră, pentru a identifica OSC-urile active în regiune. Puteți, de asemenea, solicita ajutor din partea unui coleg din ILGA-Europe⁵, TGEU⁶ sau din cadrul Unității pentru Orientarea Sexuală și Identitatea de Gen (SOGI) a Consiliului Europei, pentru obținerea datelor de contact necesare. Încercați să vă întâlniți cu reprezentanții OSC-urilor sau să discutați cu ei la telefon sau prin e-mail, pentru a acoperi punctele cheie ale intervenției lor. Oferiți-le o imagine de ansamblu a programului de instruire și atrageți-le atenția asupra faptului că cooperarea dintre poliție și OSC-uri va fi abordată în detaliu în Modulul Cinci.

Încurajați reprezentantul OSC-ului să aducă detalii despre organizația din care face parte și despre modul în care poliția poate lua legătura cu organizația, în scopul cooperării. Va exista, bineînțeles, un punct personal de vedere cu privire la ceea ce ar trebui să prezinte. Puteți face următoarele sugestii:

- ▶ Prezentați perspectiva victimei prin descrierea unui caz de infracțiune motivată de ură împotriva unei persoane LGBTI sau prin oferirea unei imagini de ansamblu asupra impactului infracțiunilor motivate de ură, așa cum rezultă din activitatea pe care o desfășurați.
- ▶ Evidențiați nevoile victimelor infracțiunilor motivate de ură și a motivelor pentru care acestora le este greu să raporteze incidente poliției.
- ▶ Subliniați importanța formării și contribuției OSC și evidențiați faptul că implicarea OSC este discutată pe parcursul formării, în special în Modulul Cinci.
- ▶ Faceți sugestii specifice și realiste (chiar dacă sunt doar pași mici!) referitor la modul în care poliția ar putea îmbunătăți relația cu OSC-urile și cu comunitățile implicate.

4 De exemplu, OSC-urile active în monitorizarea infracțiunilor motivate de ură în Spania pot fi identificate accesând secțiunea "Civil Society Information": <http://hatecrime.osce.org/spain?year=2015>

5 <http://www.ilga-europe.org/who-we-are/contact-us>

6 <http://tgeu.org/about>: accesați în josul paginii lista organizațiilor membre din fiecare țară, inclusiv datele de contact.

N.B. Dacă nu este posibil ca o organizație a societății civile (OSC) să fie implicată în sesiunea de formare, subliniați încă de la început că acestea au avut un rol semnificativ în realizarea Manualului/organizarea formării. Mesajul important este: „s-a cooperat cu societatea civilă la realizarea acestui Modul; trebuie să cooperați cu societatea civilă în implementarea rezultatelor formării”.

ACTIVITATEA 1.3: INFRAȚIUNILE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI PUSE ÎN CONTEXT

Există o serie de modalități prin care puteți prezenta statistici privind infracțiunile motivate de ură precum și alte acte de violență și discriminare împotriva persoanelor LGBTI. Puteți utiliza datele din această secțiune pentru a crea o prezentare PowerPoint sau puteți utiliza fișele 1.3 și 1.4 ca bază pentru o discuție de grup.

Această sesiune ar trebui să dureze aproximativ 10 minute și poate fi combinată cu activitatea 1.2.

1. Înainte de sesiune, alocați timp pentru citirea fișelor 1.3 și 1.4 care includ statistici și informații din rapoarte internaționale relevante. Puteți adăuga informații suplimentare despre contextul național sau local, în funcție de datele disponibile? Utilizați publicațiile enumerate la sfârșitul acestui Modul ca surse suplimentare de informații și studii de caz specifice. Există statistici privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI la nivel național? De unde provin? Există surse oficiale, de exemplu rapoarte ale poliției, ale organizațiilor naționale și locale ale societății civile (OSC), rapoarte internaționale? Este important să clarificați sursele informațiilor pe care le-ați găsit, astfel încât să fiți pregătiți pentru orice provocări cu privire la veridicitatea acestora. De exemplu, este bine să folosiți date ale OSC-urilor, dar să fiți conștienți de faptul că poliția nu acceptă în activitatea sa aceste date ca imagine oficială a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Dacă apare acest aspect în timpul instruirii, ar trebui să evitați provocarea directă a reprezentanților poliției cu privire la acest punct al discuției, dar explicați că:
 - ▶ datele despre infracțiunile motivate de ură pot proveni dintr-o serie de surse;
 - ▶ deși o serie de astfel de date ale OSC-urilor nu sunt cunoscute poliției, acestea constituie o bună sursă de informare pentru a înțelege experiențele persoanelor LGBTI;
 - ▶ instruirea va fi folosită pentru a identifica alte surse de informații despre infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și pentru a identifica modalități de îmbunătățire a surselor oficiale de informații pe această temă.

Atunci când căutați informații și statistici relevante pentru contextul național, consultați resursele enumerate în Fișa 1.5.

2. Deschideți sesiunea explicând că există două puncte importante de reținut atunci când vine vorba de statisticile referitoare la infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI: în primul rând, persoanele LGBTI sunt mai expuse riscului de violență și discriminare decât populația generală și, în al doilea rând, probabilitatea de sesizare a poliției de către cărora persoanele LGBTI cu privire la infracțiunile motivate de ură este mai mică. Apoi, precizați că acest lucru înseamnă că meseria de ofițer de poliție este o provocare: ofițerul de poliție trebuie să asigure persoanele LGBTI că ar trebui să raporteze infracțiunile și în același timp, trebuie să încurajeze persoanele LGBTI să ofere cât mai multe informații despre un incident, în cel mai sigur mod posibil. Polițiștii trebuie apoi să se asigure că sunt luate măsuri adecvate.
3. Spuneți grupului că, deși prezentați cifre și statistici, fiecare caz implică persoane reale, la fel ca în cazul menționat în sesiunea precedentă. Este important să se înțeleagă cifrele care reprezintă infracțiunile motivate de ură, dar și impactul acestor infracțiuni trebuie reținut.
4. În continuare, treceți la punctele cheie privind prevalența și impactul infracțiunilor motivate de ură și discriminării în sens mai general, folosind Fișele 1.3 și 1.4 ca bază pentru discuții. Alternativ, puteți utiliza fișele pentru a pregăti o prezentare PowerPoint.
5. În cele din urmă, distribuiți Fișa 1.5. Explicați că aceasta poate fi folosită de participanți atunci când își pregătesc propriile sesiuni de instruire pentru colegi.

FIȘA 1.3: INFRAȚIUNILE MOTIVATĂ DE URĂ ÎMPOTRIVA

PERSOANELOR LGBTI ÎN CONTEXT

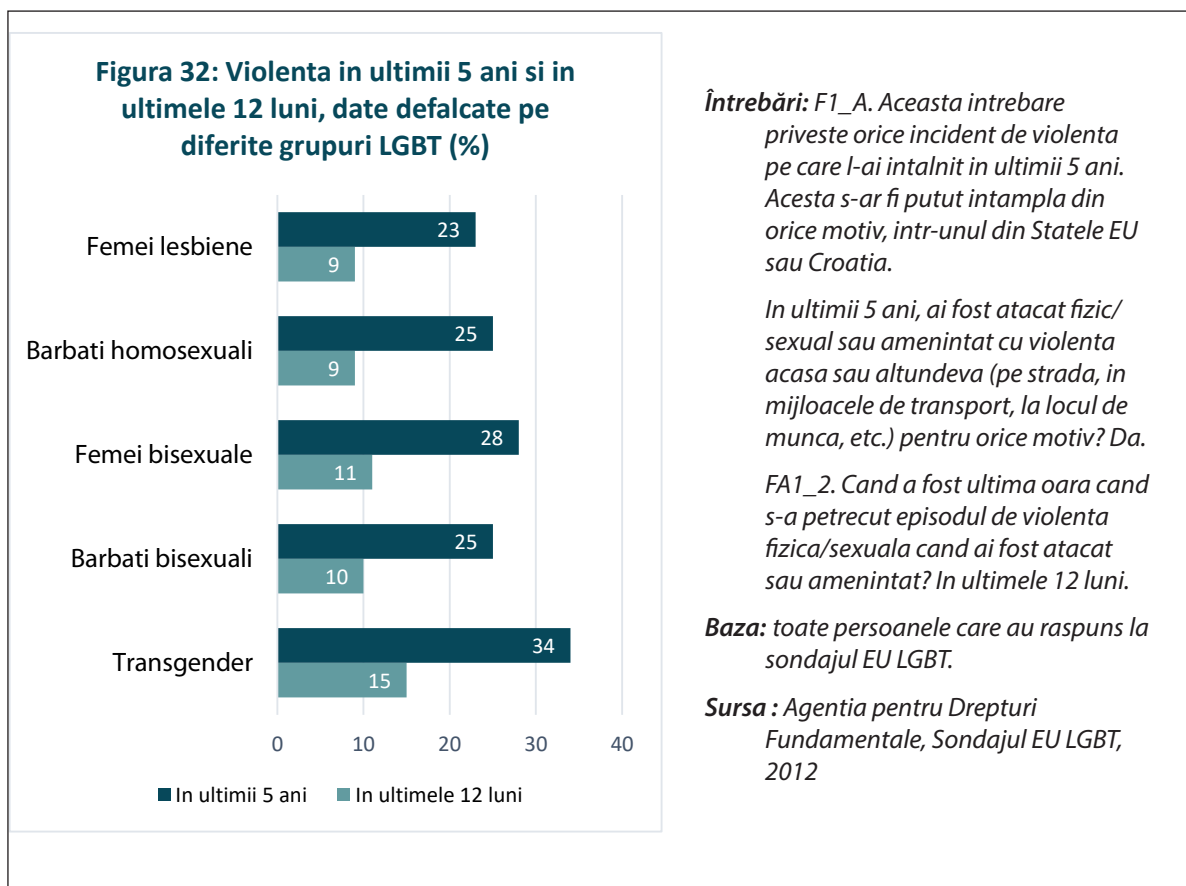
În țările membre ale Consiliului Europei, există informații și statistici foarte limitate referitoare la infracțiunile motivate de ură, dar există probe semnificative care arată că un procent ridicat de persoane LGBTI au fost victime ale acestor infracțiuni. Următoarele extrase din rapoarte internaționale relevante furnizează informații cheie referitoare la infracțiunile motivate de ură și la discriminarea suferită de persoane LGBTI, informații care pot fi utilizate pentru a înțelege prevalența și impactul acestor incidente în context. Este important să rețineți că există diferențe considerabile între diferite țări, iar informațiile trebuie interpretate în context local.

Multe organizații ale societății civile (OSC) colectează date despre infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI în întreaga regiune a Consiliului Europei, dar, în același timp, există un număr relativ redus de rapoarte oficiale. Imaginea de mai jos arată că OSC-urile din 24 de state au raportat incidente motivate de ură la Oficiul OSCE pentru instituții democratice și drepturile omului (ODIHR) în raportul anual din 2015 privind infracțiunile motivate de ură, în timp ce doar 12 state au raportat date oficiale la ODIHR.

Dacă aveți acces la Internet, puteți să petreceți un moment să explorați cele câteva sute de plângeri referitoare la agresiuni individuale îndreptate împotriva persoanelor LGBTI și comunității LGBTI, accesând site-ul: <http://hatecrime.osce.org/what-hate-crime/bias-against-lgbt-people>. Aici, veți găsi, de asemenea, și date oficiale, dar și date oferite de OSC-uri, împărțite în rezumate individuale pe țară.

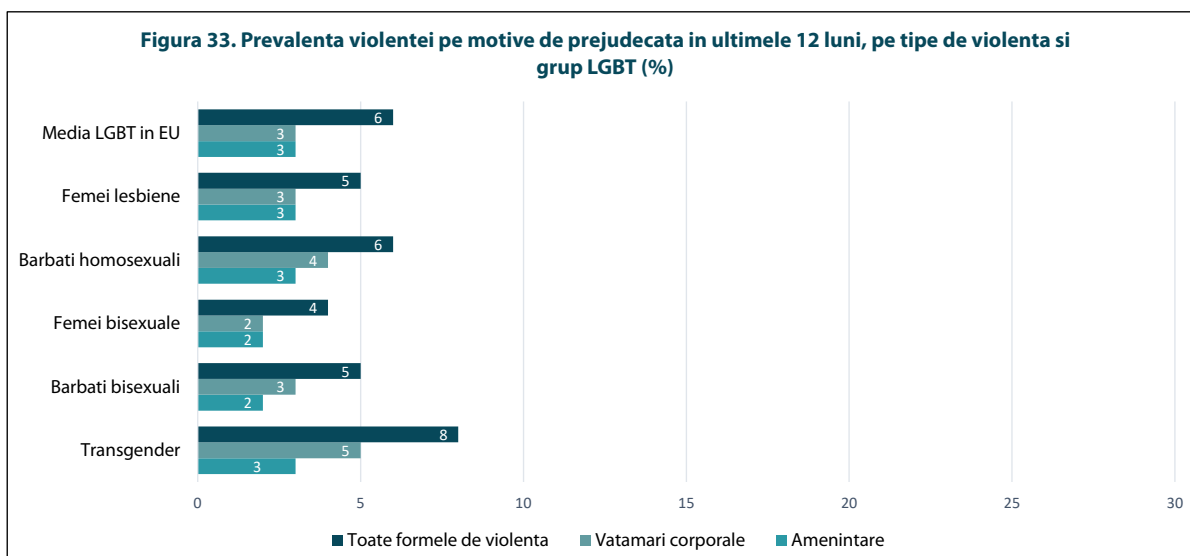

Următoarele imagini conțin extrase din raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) cu privire la cel mai mare studiu efectuat vreodată în rândul persoanelor LGBT și al experiențelor lor de discriminare, violență, infracțiuni motivate de ură și alte probleme, intitulat „Sondaj LGBT la nivel UE – Sondaj la nivelul Uniunii Europene privind lesbienele, persoanele gay, bisexualii, și persoanele transgender – Rezultate principale” (<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/eu-lgbt-survey-european-union-lesbian-gay-bisexual-and-transgender-survey-main>). Deși raportul nu include țări din afara UE, acesta oferă o imagine foarte detaliată a experiențelor individuale și se pot deduce comparații cu țări din afara UE. Atragem atenția asupra unor puncte cheie pentru fiecare grafic. Luați în considerare ce alte concluzii ar putea fi trase din datele prezentate.

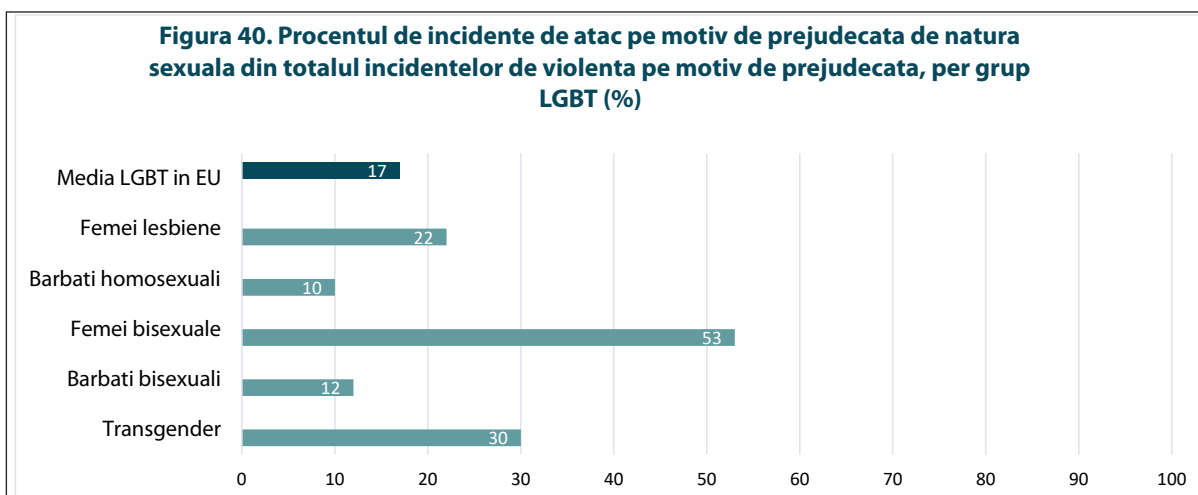
FRA, pagina 57, [EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Main results](#)

Din acest tabel se poate observa că este cel mai probabil ca persoanele transgender să fie victime ale actelor de violență.

FRA, pagina 57, [EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Main results](#)

Rețineți că persoanele transgender sunt mai susceptibile de a fi victime ale unor acte de violență decât alte grupuri.

Intrebari. FA1_5. *Credeti ca ultimul incident de atac sau amenintare cu violenta fizică sau sexuală in ultimele luni s-a intamplat partial sau în întregime pentru ca ati fost perceput a fi (categoriile indicate)? Da.*

Nota: *Categoriile pentru auto-identificare includ transgender, transsexual, femeie cu un trecut transsexual, barbat cu trecut transsexual, persoanele non-binare (gender variant), travestit (cross-dresser), queer, lesbiana, homosexual, bisexual, sau alta categorie.*

Baza: *Participanții la sondaj care au fost atacați sau amenințați cu violenta fizică sau sexuală in ultimele 12 luni partial sau total pentru ca au fost percepute ca persoane LGBT.*

Sursa: *Agentia pentru Drepturi Fundamentale, Sondajul EU LGBT, 2012.*

FRA, pagina 62, [EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Main results](#)

Rețineți că violența sexuală reprezintă o categorie semnificativă de acte de violență comise împotriva persoanelor LGBT. Rețineți că femeile bisexuale prezintă un risc deosebit.

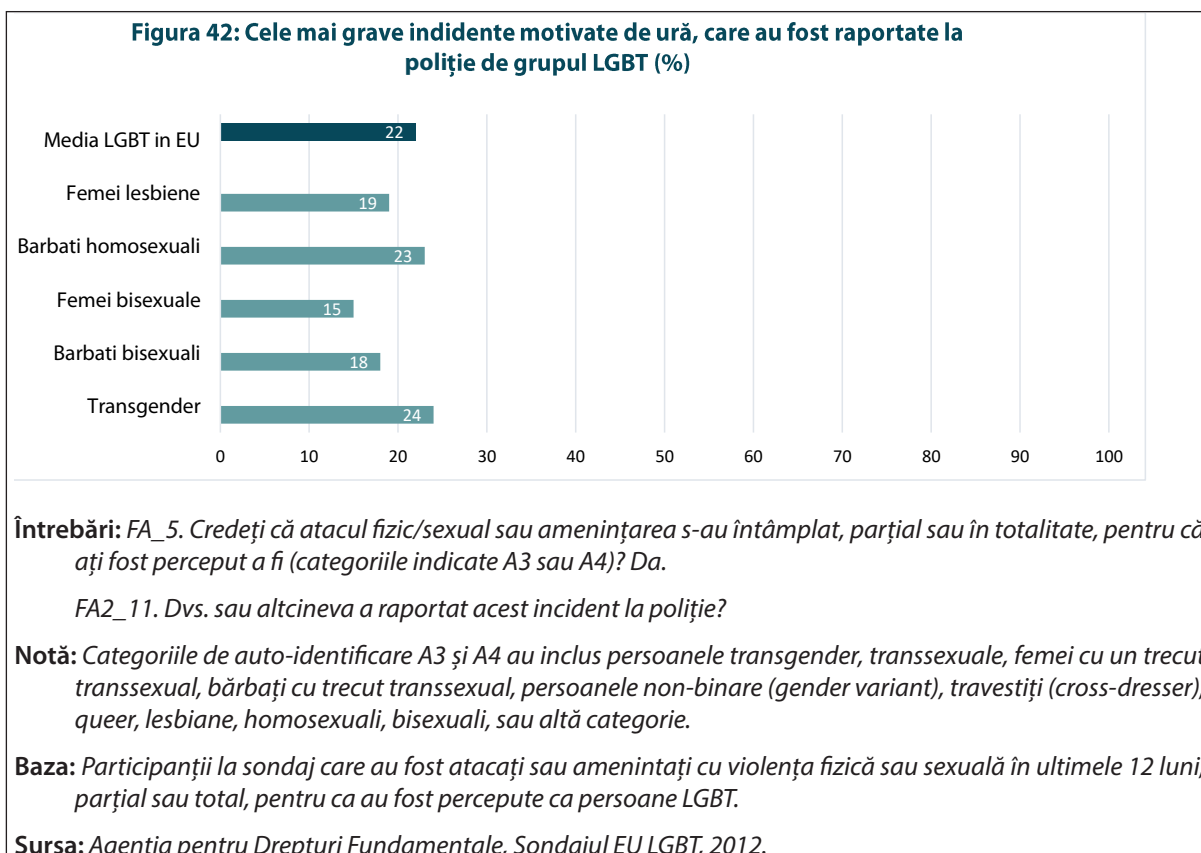
	Ultima/Ultimii	Cele mai grave
Atacatorul a fost singur?		
Singur	36	36
Mai mulți atacatori	64	64
Care a fost sexul/genul atacatorului?		
Bărbat	84	86
Femeie	4	4
Bărbat și femeie	12	10
Nu cunosc	0	0
Considerați că atacatorul a fost ...?		
Homosexual	3	3
Lesbiană	0	1
Bisexual	1	2
Heterosexual	72	69
Orientare sexuală amestecată	4	4
Nu cunosc	20	21
Cine a fost atacatorul/atacatorii?		
Membru de familie	7	7
Vecin	6	5
Coleg de lucru	5	4
Cineva de la școală/colegiu/universitates	12	14
Client sau pacient	4	3
Altcineva pe care îl cunoașteți	12	11
Membru al unui grup extremist/rasist	15	14
Adolescent sau grup de adolescenți	36	33
Polițist	4	3
Lucrător de pază/security funcționar de stat)	4	3
	3	2
Altcineva pe care nu îl cunoști	45	42
Altă persoană/alte persoane	3	3

FRA, pagina 64, [EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Main results](#)

Rețineți că, în cele mai multe dintre agresiuni, autorul este un adolescent sau un grup de adolescenți (excluzând agresiunile cu autor necunoscut).

	Ultimul/Ultimele	Cele mai grave
La mine acasă	8	8
Într-un alt complex locative, apartament	2	2
La școală, universitates	5	7
La locul de muncă	4	3
În cafenea, restaurant, pub, club	11	9
În mașină	1	1
În transport public	8	7
În sala de sport	1	0
În alt spațiu închis	3	2
În stradă, careu, parcare auto sau alt spațiu public	44	43
În parc, pădure	4	6
Într-o locație LGBT specifică (ex. club, bar) sau la un eveniment (ex. mars pride)	3	4
Într-un alt spațiu deschis	5	6
Altele	2	2

FRA, pagina 65, [EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Main results](#)
 Rețineți că agresiunile au loc mai ales pe stradă, în piețe publice, în parcuri sau în alte locuri publice.

FRA, pagina 66, [EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Main results](#)
 Rețineți că doar un procent mic dintre incidente au fost raportate la poliție.

Infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI au loc într-un context de violență în familie, discriminare și prejudecăți.

De exemplu, un procent semnificativ de persoane LGBTI se confruntă cu discriminare la locul de muncă și în furnizarea de bunuri și servicii. Studiul FRA a constatat că 19% dintre persoanele LGBT s-au simțit discriminate la locul de muncă. Cele mai mari rate de discriminare au fost înregistrate la persoanele transgender (30%). De asemenea, studiul a relevat că 32% dintre persoanele LGBT s-au simțit discriminate în restaurante și cafenele, atunci când caută locuințe, în furnizarea de asistență medicală, când solicită servicii bancare sau de asigurare și la cluburi sportive și săli de sport.

Dovezi ale intersecției diferitelor caracteristici asupra modului în care persoanelor LGBTI trăiesc infracțiunile motivate de ură și alte forme de discriminare.

Este de la sine înțeles că persoanele LGBTI au date de identificare (sex, vârstă, etnie și religie) diferite care se pot intersecta și genera experiențe și nevoi specifice. Acestea ar trebui să fie mai bine înțelese și luate în considerare de poliție și de alte servicii.

Genul: Studiul FRA a constatat că 55% dintre femeile lesbiene s-au simțit discriminate sau hărțuite pe motivul orientării lor sexuale, comparativ cu 45% dintre bărbații gay. După cum s-a menționat în tabelele de mai sus, persoanele transgender sunt mai susceptibile să fie victime ale infracțiunilor motivate de ură și ale discriminării comise cu violență.

Vârsta: Studiul FRA a constatat că persoanele LGBT mai tinere sunt mai susceptibile să se simtă discriminate sau hărțuite pe motivul orientării lor sexuale decât persoanele LGBT mai în vârstă: 57% dintre respondenții cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani s-au simțit discriminați față de 45% dintre respondenții în vârstă de 25-39 de ani.

Etnia: Raportul Poliției Metropolitane din Londra *Women's experience of homophobia and transphobia* („Experiența femeilor în ceea ce privește homofobia și transfobia”) a constatat că femeile din mediul afro-caraibean au fost mai susceptibile decât alte femei la a-și schimba comportamentul sau aspectul după o agresiune motivată de homofobie sau transfobie (MPS, 2008).

Alte studii:

- ▶ *For the record: Violence against trans people, experiences from the ProTrans 'Protecting Transgender Persons from Violence' Project* („Raportăm: Violența împotriva persoanelor trans, experiențe din proiectul ProTrans <<Apărarea persoanelor transgender împotriva violenței>>”)⁷⁷ Acest raport reunește concluziile unui proiect care a susținut organizațiile care monitorizează discriminarea și infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor transgender din mai multe state membre ale Consiliului European. Proiectul a identificat faptul că persoanele transgender prezintă un risc foarte mare de expunere la atacuri comise cu violență și la discriminare pe scară largă. Raportul este o sursă bună de scurte studii de caz dintr-o varietate de țări.
- ▶ *For the Record: Documenting violence against transgender persons, experiences from Armenia, Georgia, Germany, Moldova, Russia and Ukraine* („Raportăm: Documentarea violenței împotriva persoanelor transgender, experiențe din Armenia, Georgia, Germania, Moldova, Rusia și Ucraina”) (în curs de publicare) Acest raport extinde activitățile de monitorizare descrise mai sus la mai multe țări (enumerare în titlu). De asemenea, documentează violența structurală, inclusiv discriminarea, actele de violență gravă între persoane fizice și actele de violență comise de poliție.
- ▶ *Step up reporting on homophobic and transphobic violence* („Îmbunătățirea raportării actelor de violență motivate de homofobie și transfobie”) reprezintă un raport al Filialei europene a Asociației Internaționale a persoanelor lesbiene, gay, bisexuale, transgender și intersex (ILGA-Europe) (în curs de publicare). Acest raport reunește concluziile unui proiect care a susținut organizațiile societății civile care monitorizează infracțiunile și incidentele motivate de ură din 12 țări, inclusiv țări din afara UE, precum Bosnia și Herțegovina, Moldova, Turcia și Ucraina. Acest raport reflectă constatările semnificative ale raportului FRA, inclusiv faptul că un număr mare de infracțiuni motivate de ură sunt comise în spații publice, că persoanele transgender prezintă un risc semnificativ de violență fizică gravă și că aceste infracțiuni motivate de ură sunt prea puțin raportate poliției.

FIȘA 1.4: EXPERIENȚE PERSONALE

Acest Manual prezintă și câteva povești personale din spatele statisticilor.

”A trecut mai mult de un an însă eu încă mă tem ... După ce am fost atacată, nu puteam merge pe stradă fără a privi repetat înapoi pentru mă asigura că nu este nimeni în spatele meu ca să mă atace ... Sunt până în prezent traumatizată, uneori am coșmaruri.”

Michelle, who was attacked in Catania, Italy

Because of who I am: Homophobia, Transphobia and hate crime in Europe („Din cauza a ceea ce sunt: homofobie, transfobie și infracțiuni motivate de ură în Europa”), pagina 7.

Bosnia și Herțegovina: Incident de agresiune fizică

Pe parcursul a trei ani, un tânăr a fost agresat constant de un grup de tineri din cartierul său, care au aruncat pietre și obiecte spre casa acestuia, insultându-l, amenințându-l și intimidându-l pentru că era gay. Deși multe dintre aceste incidente au fost raportate la poliție, victima a refuzat să-și identifice agresorii în fotografiile poliției, din cauza fricii. Evenimentele au escaladat până când, într-o zi, aceiași agresori au înconjurat victima în drum spre oraș și, în plină zi, l-au hărțuit și l-au agresat fizic, provocându-i o leziune severă a șoldului care a necesitat o procedură chirurgicală de urgență. Polițiștii responsabili de caz au fost contactați imediat, iar după audierea victimei și o anchetă amănunțită, aceștia i-au identificat și i-au prins pe agresori. Din păcate, întrucât legile naționale privind infracțiunile motivate de ură nu includ orientarea sexuală, acest caz nu va fi nici înregistrat și nici tratat ca fiind infracțiune motivată de ură.

Preluat din ILGA-Europe, *Step up reporting on homophobic and transphobic violence* („Îmbunătățirea raportării actelor de violență motivate de homofobie și transfobie”) (în curs de publicare).

Ucraina: grupuri organizate care urmăresc membrii comunității LGBTI cu scopul de a-i ataca.

Un activist LGBTI din Lvov care monitorizează grupările de extremă dreaptă a fost informat cu privire la faptul că militanții unei astfel de grupări au obținut informații referitoare la o petrecere gay care urma să aibă loc în zilele următoare. În următoarele două zile, membrii grupării, împreună cu fanii unui club de fotbal local au organizat online atacarea participanților la evenimentul LGBT, oferind instrucțiuni detaliate cu privire la persoanele care trebuiau agresate și armele care urmau să fie folosite. De exemplu, organizatorii atacului au implicat și persoane de sex feminin, prietene ale militanților de extremă dreaptă, ca parte a „campaniei de intimidare”, pentru a agresa lesbienele prezente la eveniment, având în vedere faptul că bărbații nu doreau să bată ei femei. În ziua petrecerii, activiștii LGBTI au venit la locul de întâlnire stabilit al grupării de extremă dreaptă și au constatat prezența unui grup format din aproximativ 60 de bărbați și femei. Multe dintre persoane aveau în spate rucsacuri în care aveau băte. Aceștia s-au îndreptat în grupuri mai mici spre locul în care avea loc petrecerea. Activiștii i-au urmat și au anunțat organizatorii petrecerii referitor la acțiunile militanților. Militanții și-au dat seama că sunt urmăriți de activiștii LGBTI și au încercat să-i atace, dar aceștia din urmă s-au adăpostit într-un restaurant McDonalds, iar militanții și-au continuat drumul spre petrecere. Organizatorii

petrecerii LGBT angajaseră de la început personal privat de pază și ceruseră protecție și din partea poliției. Poliția a fost prezentă la petrecere în momentul sosirii militanților, dar nu a fost arestată nicio persoană.

Preluat din ILGA-Europe, *Step up reporting on homophobic and transphobic violence* („Îmbunătățirea raportării actelor de violență motivate de homofobie și transfobie”) (în curs de publicare).

Republica Moldova: stabilirea de întâlniri cu bărbați gay prin intermediul site-urilor de dating (întâlniri) online, cu scopul de a-i ataca

O tendință îngrijorătoare care a început în Rusia implică agresori care organizează întâlniri față în față cu victimele prin intermediul site-urilor gay de dating (întâlniri) online. Într-un astfel de exemplu, un bărbat gay din Republica Moldova a stabilit o întâlnire cu un alt bărbat, la o cafenea. Când au decis să facă o plimbare într-un parc retras, victima a fost tâlhărită și bătută, bătaia rezultând într-o fractură de maxilar. Victima a declarat că, dacă nu ar fi reușit să scape atunci când a făcut-o, situația ar fi putut fi mult mai gravă; mobilul agresorului a fost ușor de identificat, având în vedere că acesta a proferat insulte homofobe în timpul atacului. Incidente similare au fost raportate și în Bosnia și Herțegovina, unde victimele au fost, de asemenea, tâlhărite și bătute în timpul întâlnirilor organizate prin intermediul site-urilor de dating (întâlniri) online.

Preluat din ILGA-Europe, *Step up reporting on homophobic and transphobic violence* („Îmbunătățirea raportării actelor de violență motivate de homofobie și transfobie”) (în curs de publicare).

Turcia: impact psihologic

Raportul a constatat că majoritatea victimelor suferă de pe urma unui impact psihologic sever imediat după incident, cu efecte de lungă durată, care afectează o serie de aspecte ale vieții victimelor. Foarte puține victime apelează la sprijin profesional pentru a depăși efectele grave ale tulburării de stres post-traumatic sau accesele de depresie, anxietate, furie sau paranoia. Mai mult de jumătate dintre victimele care au beneficiat de tratament psihologic au declarat că nu au fost tratate corespunzător.

Preluat din ILGA-Europe, *Step up reporting on homophobic and transphobic violence* („Îmbunătățirea raportării actelor de violență motivate de homofobie și transfobie”) (în curs de publicare).

FIȘA 1.5: REFERINȚE, LECTURĂ SUPLIMENTARĂ ȘI CERCETARE

Resurse ale Consiliului Europei

„Studii tematice de țară privind homofobia, transfobia și discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen”, Consiliul Europei (2011)

Această pagină web conține referințe la rapoarte complete comandate de Consiliul Europei cu privire la situația juridică și socială ce caracterizează homofobia, transfobia și discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen în fiecare stat membru al Consiliului Europei.⁸

Accesați secțiunea referitoare la infracțiunile motivate de ură pentru a vedea legile și ghidurile existente la nivel național cu privire la infracțiunile de ură.

Accesați rapoartele privind datele sociale pentru a afla date despre infracțiunile motivate de ură, inclusiv incidente în care a fost implicată poliția.

„Discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen în Europa”, Consiliul Europei (2011)

Acest raport reunește datele colectate în studiul de mai sus, pentru a produce o imagine de ansamblu cuprinzătoare a legilor și reacțiilor statului, aplicabile infracțiunilor motivate de ură din cele 47 de state membre ale Consiliului Europei.⁹ A se vedea, în special, secțiunea 3.2, *Violence Against LGBT Persons* („Violența împotriva persoanelor LGBT”).

8 <http://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/lgbti-country-studies>.

9 http://www.europewatchdog.info/wp-content/uploads/2016/11/LGBTStudy2011_en.pdf

„Studii tematice de țară privind homofobia, transfobia și discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen - actualizare 2010”, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) (2010)¹⁰

Acest raport reunește date și informații privind incidentele, legile și răspunsurile la infracțiunile motivate de ură din statele membre ale Uniunii Europene, colectate pentru studiul tematic menționat mai sus al Consiliului Europei.

„Studiul UE privind persoanele LGBT – Studiu privind persoanele lesbiene, gay, bisexuale și transgender din Uniunea Europeană – Principalele rezultate”, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) (2014)¹¹

Această publicație raportează rezultatele celui mai mare studiu privind persoanelor LGBT din Europa, referitor la incidentele de discriminare, violență și hărțuire. Prezentul Manual se bazează în Modulele Unu și Trei pe concluziile acestui raport. Pentru pregătirea formării, puteți utiliza acest raport pentru a pregăti studii de caz specifice fiecărei țări și pentru a analiza contextul specific. A se vedea, în special, secțiunea 2.5, *Violence and Harassment* („Violență și hărțuire”).

„Rapoartele de țară ale Comisiei europene împotriva rasismului și intoleranței” (ECRI)¹²

Calendarul periodic al vizitelor ECRI în țările membre ale Consiliului Europei efectuate de experți din întreaga regiune cuprinde și o examinare detaliată a problemelor care afectează persoanele LGBT, în special infracțiunile motivate de ură. Rapoartele includ prezentări detaliate ale datelor oficiale și ale datelor prezentate de societatea civilă cu privire la infracțiunile motivate de ură, o analiză critică a legilor și politicilor privind infracțiunile motivate de ură și recomandări specifice de îmbunătățire a situației. Fiecare raport include, de asemenea, răspunsul oficial al statului respectiv la observațiile și recomandările ECRI. Aceste rapoarte pot fi foarte utile în ceea ce privește lecturile necesare pentru planificarea sesiunilor de instruire, pentru a obține o perspectivă asupra situației naționale, inclusiv a problemelor care afectează persoanele LGBT și prioritizării în ceea ce privește infracțiunile de ură comise împotriva persoanelor LGBT.

„Drepturile omului și persoanele intersex. Document tematic publicat de Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei”¹³

Acest raport prezintă o analiză a problemelor care afectează persoanele intersex în întreaga regiune a Consiliului Europei și nu numai și prezintă exemple de discriminare cu care se confruntă aceste persoane.

„Lucrări și rapoarte tematice și de țară ale Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei”

Comisarul pentru drepturile omului a desfășurat o gamă largă de activități, axate pe anumite tematici sau țări, căutând să înțeleagă și să răspundă la problemele care afectează persoanele LGBTI. Lucrarea tematică publicată în 2015 include un raport privind discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen și un raport inovator asupra problemelor actuale care afectează persoane intersex.¹⁴

De asemenea, Comisarul efectuează vizite regulate în țările membre ale Consiliului Europei pentru a investiga situația drepturilor omului a grupurilor vulnerabile la nivel național. Nu toate vizitele cuprind probleme LGBTI, însă merită să utilizați funcția de căutare pe pagina web a vizitelor de țară pentru a vedea dacă a fost efectuată o vizită în țara sau în țările în care intenționați să organizați sesiuni de formare.¹⁵

10 <http://fra.europa.eu/en/national-contribution/2012/country-thematic-studies-homophobia-transphobia-and-discrimination>

11 <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/eu-lgbt-survey-european-union-lesbian-gay-bisexual-and-transgender-survey-main>, accesat la 7 octombrie 2016.

12 http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/countrybycountry_en.asp

13 <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2933521&SecMode=1&DocId=2367288&Usage=2>

14 <http://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/lgbti>

15 www.coe.int/en/web/commissioner/country-report

Alte resurse

„Din cauza a ceea ce sunt: homofobie, transfobie și infracțiuni motivate de ură în Europa”¹⁶

Acest raport completează studiul LGBT al UE rezumat mai sus cu studii de caz privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBT din statele membre ale Uniunii Europene. În plus, cadrul legal și politic actual este evaluat în mod critic și sunt propuse recomandări de îmbunătățire a situației la nivel național și european. Acest raport este util ca sursă de studii de caz naționale și pentru o mai bună înțelegere a contextul legal și politic în anumite țări europene.

Date din raportările anuale ale OSCE privind infracțiunile motivate de ură

Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa monitorizează și raportează din anul 2008 infracțiunile motivate de ură și incidentele din regiunea OSCE. Site-ul de raportare a infracțiunilor motivate de ură detaliază datele oficiale și datele publicate de societatea civilă, precum și informațiile despre politicile și ghidurile relevante pentru autoritățile care aplică legea penală, informațiile privind legile actuale privind infracțiunile motivate de ură și hotărârile relevante ale Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și recomandările relevante din partea organizațiilor internaționale, inclusiv ale Comitetului european împotriva rasismului și intoleranței din cadrul Consiliului Europei și ale Comisarului european pentru drepturile omului.

Toate statele membre ale Consiliului Europei sunt, de asemenea, state membre OSCE. Prin urmare, acest site web poate fi util dacă doriți o imagine de ansamblu asupra situației din țara în care intenționați să organizați o sesiune de formare. Acest site web este utilizat ca resursă pentru Modulul Unu din acest Manual.

Preluat din ILGA-Europe, *Step up reporting on homophobic and transphobic violence* („Îmbunătățirea raportării actelor de violență motivate de homofobie și transfobie”) (în curs de publicare) (Referință disponibilă pe site-ul ILGA-Europe în momentul publicării).¹⁷

„Raportăm: Violența împotriva persoanelor trans, experiențe din proiectul ProTrans <<Protejarea persoanelor transgender împotriva violenței>>”¹⁸

Acest raport reunește concluziile unui proiect care a susținut organizațiile care monitorizează discriminarea și infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor transgender din mai multe state membre ale Consiliului Europei. Proiectul a identificat faptul că persoanele transgender prezintă un risc foarte mare de expunere la agresiuni comise cu violență și discriminare pe scară largă. Raportul este o sursă bună de studii de caz scurte dintr-o varietate de țări.

„Raportăm: Documentarea violenței împotriva persoanelor transgender, experiențe din Armenia, Georgia, Germania, Moldova, Rusia și Ucraina” (în curs de publicare)

Studiul privind percepțiile și atitudinile față de egalitate în Republica Moldova, realizat de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității. Studiul măsoară atitudinile și percepțiile populației în privința diferitor persoane și grupuri vulnerabile, având scopul de a stabili distanța socială exprimată de respondenți și reprezentanții grupurilor marginalizate, și de a identifica stereotipurile existente în societate, inclusiv în privința persoanelor LGBTI.¹⁹

Raportul privind discursul de ură și instigarea la discriminare în spațiul public și mass-media din Republica Moldova, realizat de Asociația „Promo-LEX”.²⁰ Raportul oferă date cantitative și calitative despre discursul de ură manifestat în spațiul public din Republica Moldova, cele mai afectate grupuri și actorii politici și religioși care folosesc cel mai des retorica bazată pe prejudecată, inclusiv în privința persoanelor LGBTI. Raportul de asemenea analizează contextul legislativ național și răspunsul autorităților la discursul de ură.

16 <https://www.amnesty.org/en/documents/eur01/014/2013/en/>, accesat la 7 octombrie 2016.

17 European Region of the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA-Europe)

18 http://tgeu.org/wp-content/uploads/2013/11/TGEU_protrans_publication_1_Nov.pdf

19 Studiul privind percepțiile și atitudinile față de egalitate în Republica Moldova (CPEDAE), 2018

20 [Discursul de ură și instigarea la discriminare în spațiul public și mass-media din Republica Moldova \(Promo-LEX\), 2018](#)

Modulul Doi: Conceptele cheie

INTRODUCERE ȘI CADRUL GENERAL

Așa cum s-a subliniat în Modulul Unu și așa cum va deveni mai evident pe parcursul acestui program, persoanele LGBTI sunt vizate în mod disproporționat de către infractori pentru a deveni victime ale infracțiunilor. Persoanele LGBTI ezită să raporteze poliției infracțiunile motivate de ură, iar atunci când le raportează, adeseori poliția eșuează în a lua în considerație aceste infracțiuni în mod corespunzător sau chiar nu le înregistrează deloc.

Pentru a răspunde în mod profesionist nevoilor victimelor LGBTI ale infracțiunilor motivate de ură, poliția trebuie să poată identifica persoanele LGBTI, caracteristicile comportamentului discriminator și elementele constitutive ale infracțiunilor motivate de ură.

În partea (a) din acest Modul, participanții vor înțelege ce este comunitatea LGBTI, introducându-se concepte precum orientare sexuală (LGB), identitate de gen (T) și caracteristici sexuale (I).

Participanții vor continua să dezvolte o înțelegere a conceptelor asociate cu gândirea și comportamentul negativ sau discriminatoriu față de persoanele LGBTI. Homofobia, transfobia, stereotipurile și discriminarea împotriva persoanelor LGBTI constituie fundamentul majorității infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

În partea (b) a acestui Modul, se vor defini infracțiunile motivate de ură și infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Vor fi prezentate unele dintre caracteristicile cheie ale infracțiunilor motivate de ură. Aceste concepte vor constitui fundamentul pentru Modulul Patru, care va analiza infracțiunile motivate de ură din perspectivă practică în munca de investigație.

Părțile (a) și (b) combinate vor oferi participanților o bază pentru înțelegerea problemelor specifice care sunt examinate în acest program de formare.

Modulul 2(a): Concepte și definiții cheie - Comunitatea LGBTI - Homofobie, transfobie, stereotipuri și discriminare

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII

Participanții:

- ▶ vor înțelege conceptele cheie de orientare sexuală, identitate de gen, expresie de gen și părțile componente ale acronimului L, G, B, T & I;
- ▶ vor înțelege conceptele de homofobie, transfobie, stereotip și discriminare și modul în care acestea se raportează la rolul de ofițer de poliție;
- ▶ vor putea aplica terminologia pe parcursul sesiunii de pregătire și în munca lor.

PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚILOR ȘI A DURATEI ACESTORA

- ▶ Activitatea 2.1: Înțelegerea terminologiei cheie relevante pentru comunitatea LGBTI: prezentare generală realizată de facilitatorii cursului (30 de minute)
- ▶ Activitatea 2.2: Înțelegerea stereotipurilor: Activități de grup urmate de prezentare și discuții (20 de minute)
- ▶ Activitatea 2.3: Înțelegerea stereotipurilor: Activități individuale urmate de discuții (25 de minute)

ACTIVITATEA 2.1: ÎNȚELEGEREA TERMINOLOGIEI CHEIE RELEVANTE PENTRU COMUNITATEA LGBTI: PREZENTARE REALIZATĂ DE FACILITATORII CURSULUI (30 DE MINUTE)

Concepte și definiții cheie - Prezentare

Materiale necesare:

Flipchart, pixuri

Fișele 2.1a și 2.1b

În acest Modul, facilitatorul va prezenta grupului următoarele concepte cheie în cadrul unei sesiuni plenare:

- ▶ Orientare sexuală (LGB), identitate de gen (T) și intersex (I)
- ▶ Homofobie, transfobie, stereotipuri și discriminare

Grupul trebuie instruit să ia notițe referitor la prezentare și la conceptele cheie. În acest sens, Fișa 2.1 poate fi folosită pentru a ajuta grupul să noteze ceea ce învață pe parcurs. Fișa 2.1b poate fi folosită pentru a facilita și mai mult înțelegerea acestor concepte.

Învățarea poate fi testată într-o etapă ulterioară a Modulului, în timpul activității 2.6, folosind Fișa 2.6

Notă pentru traineri:

Următoarele pagini oferă informații care pot fi adaptate sesiunilor de instruire locale. Adaptările ar trebui să se bazeze pe cunoștințele existente despre publicul țintă și pe nivelul de detaliu care este necesar, în conformitate atât cu considerentele de timp cât și cu aprofundarea pregătirii. Analizați materialul și alegeți acele părți care sunt cele mai relevante pentru a facilita o înțelegere mai bună a conceptelor de către polițiștii participanți.

Vă rugăm să rețineți că acest exercițiu nu este potrivit pentru discuțiile despre persoane intersex, deoarece imaginea nu reflectă diversitatea caracteristicilor sexuale aferente definiției a ceea ce înseamnă intersex. Când discutați chestiuni aferente noțiunii de „intersex”, vă rugăm să consultați limbajul folosit în activitatea 2.1 și Fișa 2.1a.

Orientare sexuală: componenta „LGB”

Orientarea sexuală se referă la capacitatea unei persoane de a simți o profundă atracție emoțională, afectivă și sexuală și de a avea relații intime și sexuale cu indivizi de gen diferit (heterosexual), de același gen (gay, lesbiană) sau de mai mult de un gen (bisexual).²¹

Următoarele definiții referitoare la orientarea sexuală sunt relevante pentru acest program de formare:

- ▶ **Lesbiană:** Femeie care este atrasă romantic, emoțional, fizic și sexual în principal de alte femei.
- ▶ **Bărbat gay:** Bărbat care este atras romantic, emoțional, fizic și sexual în principal de alți bărbați. Acest termen se poate folosi și pentru persoane lesbiene și bisexuale, iar în anumite ocazii, poate fi folosit ca termen general pentru toate persoanele LGBT.
- ▶ **Bisexual/ă:** Persoană care este atrasă romantic, emoțional, fizic și sexual de membrii ambelor sexe. Frecvența, intensitatea și anvergura atracției nu sunt neapărat direcționate către ambele sexe în aceeași măsură.
- ▶ **Heterosexual:** Persoană care este atrasă sau care se angajează emoțional, romantic și sexual cu persoane de sex opus.²²

Fiecare dintre noi are o orientare sexuală. Procentul exact al populației reprezentat de lesbiene, gay sau bisexuali nu este clar. Procentele variază de la studiu la studiu, iar persoanele declară că au avut experiențe sexuale cu persoane de același sex în proporție mai mare decât se definesc a fi lesbiene, gay sau bisexuali. Cifrele raportate variază în funcție de normele culturale, credințele religioase și nivelurile generale de acceptare socială. Stonewall, o organizație de caritate britanică pentru drepturile persoanelor gay, estimează că între 5-7% din populația britanică este formată din persoane gay, lesbiene sau bisexuale.²³ Institutul Williams a estimat că 3,5% din populația adultă din SUA este formată din persoane gay, lesbiene sau bisexuale, în timp ce 8,2% din populația adultă a declarat că s-a angajat în comportamente de natură sexuală cu persoane de același sex.²⁴ Cu toate că cifrele exacte nu sunt clare, știm că o proporție considerabilă a populației este formată din persoane lesbiene, gay sau bisexuale. Chiar dacă procentul este mai mic de 3% din populație, aceasta ar echivala cu peste 220.000.000 de persoane.²⁵ Pe toate continentele, persoanele lesbiene, gay și bisexuale reprezintă un grup minoritar semnificativ.

21 <http://www.coe.int/en/web/sogidatabase/glossary>

22 <http://rainbowcenter.uconn.edu/terms/>

23 https://www.staffs.ac.uk/assets/Stonewall%20-%20Employment%20regulations%20-%20guidelines%20for%20employers_tcm44-21515.pdf

24 <http://williamsinstitute.law.ucla.edu/research/census-lgbt-demographics-studies/how-many-people-are-lesbian-gay-bisexual-and-transgender/>

25 <https://www.census.gov/popclock/> 29 septembrie 2016

Identitatea de gen: Componenta „T”

Persoanele transgender includ persoane care au o identitate de gen diferită de genul care le-a fost atribuit la naștere și persoanele care doresc să-și prezinte identitatea de gen într-un mod diferit de genul atribuit la naștere. Această definiție include persoanele care simt că trebuie, preferă sau aleg să se prezinte diferit față de așteptările aferente rolului de gen care le-a fost atribuit la naștere, prin îmbrăcăminte, accesorii, gesturi, mod de a vorbi, produse cosmetice sau modificări ale corpului. Sunt incluse aici persoanele care nu se identifică cu etichetele „masculin” sau „feminin”, transsexualii, travestiții, cross-dressers etc.

Un bărbat transgender este o persoană căreia i s-a atribuit la naștere sexul „feminin”, dar are o identitate de gen „masculin” sau situată în spectrul identității de gen masculin. O femeie transgender este o persoană căreia i s-a atribuit la naștere sexul „masculin”, dar are o identitate de gen „feminin” sau situată în spectrul identității de gen feminin.

Unele persoane transgender se identifică ca fiind nici bărbat, nici femeie sau ca fiind ambele, identificându-se astfel ca persoane transgender **non-binare**.

Orientarea sexuală a persoanelor transgender este definită în funcție de identitatea de gen, mai degrabă decât de sexul care le-a fost atribuit la naștere. Un bărbat transgender heterosexual, de exemplu, este un bărbat transgender care este atras de partenerii de sex feminin. O femeie transgender lesbiană este atrasă de partenerii de sex feminin. Termenul „transgenderism” se referă la faptul că o persoană are o identitate sau expresie transgender.

Identitatea de gen se referă la experiența conștientizată individual și profund psihologică a genului, care poate să corespundă sau nu cu sexul atribuit la naștere și include un simț personal al propriului corp și al altor expresii de gen, cum ar fi: hainele, modul de a vorbi, gesturile.

Sexul unei persoane este de obicei atribuit la naștere și devine de atunci în continuare o realitate socială și juridică. Cu toate acestea, unele persoane întâmpină probleme în a se identifica cu sexul care li s-a atribuit la naștere - aceste persoane sunt denumite persoane „**transgender**” sau „**trans**”. Identitatea de gen nu este aceeași cu orientarea sexuală, iar persoanele transgender se pot identifica ca heterosexuale, bisexuale sau gay / lesbiene.²⁶

O definiție alternativă a **identității de gen**: „Sentimentul persoanei că este bărbat, femeie sau de un alt gen (fără ca acest sentiment să fie neapărat vizibil pentru alte persoane)”²⁷

În Europa, se folosește de obicei termenul „transgender” sau „trans” pentru a acoperi multitudinea de moduri diferite prin care persoanele își pot identifica genul ca fiind diferit de cel al populației generale.

Din nou, ca și în cazul orientării sexuale, este foarte greu de cuantificat numărul persoanelor la care identitatea de gen și sexul atribuit la naștere nu coincid. Unele estimări arată o cifră cuprinsă între 0,3% și 3% din populație²⁸. Având în vedere stigmatul social și discriminarea pe scară largă a persoanelor transgender, cuantificarea populației transgender este dificilă.

Fiecare dintre noi are o orientare sexuală și o identitate de gen. Pentru majoritatea populației, sexul biologic și sentimentul identității de gen corespund. Pentru cei la care nu este așa, definirea identității de gen poate avea un parcurs dureros și complex, adesea cu un impact semnificativ asupra vieții.

Expresia de gen se referă la exprimarea genului unei persoane prin îmbrăcăminte, îngrijire, mod de a vorbi, coafură, limbaj non-verbal, interacțiuni sociale și alte comportamente.²⁹ Expresia de gen, spre deosebire de identitatea de gen, este ceea ce se manifestă la exterior.

În timp ce identitatea de gen se referă la felul în care ne simțim, expresia de gen se referă la multitudinea de alegeri pe care le facem zilnic cu privire la ceea ce purtăm, cum ne îmbrăcăm și ne comportăm. Cei mai mulți dintre noi luăm aceste lucruri de la sine, dar atunci când identitatea noastră de gen nu este conformă cu sexul care ne-a fost atribuit la naștere, exprimarea fizică poate fi o decizie complexă și adesea hotărâtoare în viață.

26 <http://www.coe.int/en/web/sogidatabase/glossary>

27 Office for Victims of Crimes (2014) Responding to Transgender Victims of Sexual Assault (Biroul pentru victimele infracțiunilor (2014), Intervențiile în cazul victimelor agresiunilor sexuale)

28 ibid

29 Scottish Transgender Alliance, Gender Identity, Introductory Guide for Supporting Transgender People (Alianța persoanelor transgender din Scoția, Identitatea de gen, ghid introductiv pentru susținerea persoanelor transgender)

Tranziția

Procesul de schimbare a genului este adesea denumit *tranziție*. Acesta este procesul și timpul necesar prin care o persoană trece de la a fi văzută predominant ca aparținând unui gen la a fi văzută predominant ca aparținând unui alt gen. În tranziția unei persoane, pot exista aspecte sociale, legale și/sau medicale.

Tranziția este o schimbare socială care implică, printre altele, modificări ale aspectului fizic, îmbrăcămintei și relațiilor sociale. Poate implica, de asemenea, o tranziție fizică semnificativă prin intermediul terapiei hormonale și, pentru anumite persoane, o intervenție chirurgicală de schimbare de sex.

Este posibil ca persoanele care și-au încheiat tranziția să nu mai considere că fac parte din categoria persoanelor transgender.

Identificatorii de gen

Identificatorii de gen sunt elementele pe care ofițerii de poliție le întâlnesc în fiecare zi. Sunt acele elemente care desemnează genul persoanelor în acte precum cărți naționale de identitate, permise de conducere și pașapoarte. Cei mai evidenți identificatori de gen sunt masculin/feminin sau domnul/doamna. De asemenea, pot fi și titluri profesionale, pronume personale sau numere codificate, cum ar fi numerele de asigurări sociale și numerele de identificare fiscală, care pot folosi anumite combinații de cifre pentru bărbați și pentru femei³⁰.

Schimbarea identificatorilor de gen pe actele de identitate poate fi dificilă, dacă nu imposibilă, în multe țări. Acest lucru cauzează probleme pentru persoanele transgender în situațiile în care actele sunt necesare pentru interacțiunea cu autoritățile publice, de exemplu poliția. Această situație va fi analizată mai detaliat în Modulul Patru.

Pronumele

Pronumele sunt cuvinte care pot fi folosite pentru a face referire la o persoană în locul numelui acesteia. Pronumele comune includ el/ea, lui/ei etc. O parte din persoanele transgender folosesc pronume de gen neutru sau folosesc „ei” în loc de pronumele specifice genului. Această situație va fi analizată mai detaliat în Modulul Patru.

Alte definiții ale persoanelor transgender

Există o multitudine de modalități prin care persoanele care se încadrează în categoria generală a persoanelor transgender își pot defini propria expresie de gen și identitate de gen. O parte dintre acestea sunt prezentate mai jos. Dacă nu sunteți siguri ce termen să utilizați, rețineți că termenul „trans” este considerat, în general, incluziv și respectuos. Atunci când aveți de-a face cu o persoană transgender, este cel mai bine să întrebați în mod respectuos cum să vă adresați. Această situație va fi analizată mai detaliat în Modulul Patru.

Transsexual este un termen utilizat pentru persoanele care au o identitate de gen care nu corespunde sexului atribuit la naștere și care, în consecință, își corectează sexul atribuit la naștere prin modificarea aspectului sau funcțiilor corporale, urmând un tratament de schimbare de sex.

Un bărbat trans/FTM este o persoană căreia i-a fost atribuit la naștere sexul feminin, dar care are identitate de gen masculină și face tranziția pentru a trăi permanent ca bărbat.

O femeie trans/MTF este o persoană căreia i-a fost atribuit la naștere sexul masculin, dar care are identitate de gen feminină și face tranziția pentru a trăi permanent ca femeie.

Crossdresser este un termen care descrie persoanele care aleg să poarte îmbrăcăminte în general asociată genului opus. Ele fac acest lucru pentru că se simt mai împlinite din punct de vedere emoțional sau sexual. Cuvântul „travestit” nu mai este folosit și poate fi perceput ca jignitor de anumite persoane.³¹

Drag Queen este un termen folosit în mod tradițional de bărbații gay care se îmbracă în haine în general asociate persoanelor de sex feminin, în scopuri de divertisment sau de împlinire personală. Există, de asemenea, **drag kings** care sunt biologic femei și se îmbracă în haine bărbătești.³²

30 <http://www.coe.int/en/web/sogidatabase/glossary>

31 <http://www.transequality.org/issues/resources/teaching-transgender-guide-leading-effective-trainings>

32 <http://www.transequality.org/issues/resources/teaching-transgender-guide-leading-effective-trainings>

Cisgender este un termen folosit pentru a descrie persoanele care nu sunt transgender – respectiv, persoanele care au o identitate de gen sau îndeplinesc un rol de gen pe care societatea îl consideră potrivit pentru sexul lor biologic.³³

Genderqueer este un termen utilizat ca fiind contrar binarității de gen (bărbat/femeie), în favoarea unei identități mai fluide, netradiționale.³⁴

Binaritatea de gen este un concept construit social care afirmă că există doar două genuri: masculin și feminin.

Non-binar descrie o identitate de gen care nu este nici femeie, nici bărbat; sau identități de gen care sunt în afara sau dincolo de cele două concepte tradiționale de gen masculin și feminin.³⁵

Intersex: Componenta „I”

Persoanele intersex sunt cele care nu se potrivesc cu normele medicale și sociale ale așa-numitelor corpuri feminine și masculine în ceea ce privește sexul cromozomial, gonadal, endocrin sau anatomic.

Diferențele devin evidente, de exemplu, în caracteristicile sexuale secundare precum masa musculară, statura și distribuția părului sau în caracteristicile sexuale primare precum organele genitale interne și externe și/sau structura cromozomială și hormonală.

Se poate utiliza și o definiție mai simplă: persoanele intersex sunt intersex deoarece s-au născut cu caracteristici feminine și masculine în același timp, sau nu sunt destul de feminine sau de masculine, sau nu sunt nici de sex feminin, nici de sex masculin.

Termenul intersex este un termen general, nu o singură categorie. Termenul „intersex” a înlocuit termenul „hermafrodit”, care a fost utilizat pe scară largă de către medici în secolele XVIII și XIX. În prezent, este considerat jignitor să folosiți termenul „hermafrodit”.

O persoană intersex se naște intersex. Caracteristicile intersex pot fi vizibile la naștere, unele devin evidente la pubertate, când se încearcă conceperea unui copil sau din întâmplare. Alte cazuri sunt descoperite numai la autopsie.

O diferență semnificativă între persoanele intersex și persoanele transgender este aceea că persoanele intersex sunt adesea identificate ca atare de către medici în copilărie sau adolescență. Deseori, organele genitale au fost operate sau organele reproductive au fost scoase, înainte ca persoanele să fie capabile să-și dea consimțământul.

Persoanele intersex reprezintă 1 din 200 de persoane (0,5% din nașteri). Sunt vehiculate și procente mai mici, de 1 din 2000 de persoane, dar aceste statistici acoperă doar o parte din persoanele intersex, care sunt operate în perioada copilăriei. Diverse agenții internaționale precum ONU folosesc un procent de până la 1,7%.

Aceasta înseamnă că se nasc mai frecvent persoane intersex decât persoane cu deficiențe de auz, aproape la fel de frecvent ca persoanele cu părul roșu.³⁶

Este clar că persoanele intersex sunt expuse unui risc ridicat de discriminare și încălcare a drepturilor omului. Un număr mic de țări au recunoscut în mod explicit persoanele intersex ca și categorie protejată în cadrul legislației privind infracțiunile motivate de ură (de exemplu, Scoția și Malta, în cazul țărilor membre în Consiliului Europei). Însuși Consiliul Europei a subliniat importanța includerii caracteristicilor sexuale ca și criteriu protejat în sensul legislației privind infracțiunile motivate de ură (a se introduce referința).

Comunități complexe și experiențe comune

Informațiile de mai sus arată complexitatea comunităților LGBTI.

Comunitățile LGBTI nu se încadrează în general în binaritatea de sex și normele de gen. Cu toate acestea, în multe cazuri, persoanele din anumite subgrupuri consideră că nu au experiențe comune cu persoanele din alte subgrupuri. Multe persoane LGB nu văd nicio asociere naturală între comunitatea lor și persoanele transgender. Multe persoane transgender consideră că problema identității de gen este distinctă de

33 <http://rainbowcenter.uconn.edu/terms/>

34 <http://rainbowcenter.uconn.edu/terms/>

35 https://lgbt.wisc.edu/documents/Trans_and_queer_glossary.pdf

36 <http://www.ilga-europe.org/what-we-do/our-advocacy-work/trans-and-intersex/intersex>

orientarea sexuală și pledează pentru abordări separate în campaniile pentru recunoașterea lor. De asemenea, o persoană poate fi membru al mai multor subgrupuri (de exemplu, o persoană trans care este lesbiană).

Există diferențe punctuale între persoanele LGB (orientare sexuală), persoanele transgender (identitate de gen și expresie de gen) și persoanele intersex (caracteristici sexuale). Deși experiențele de viață ale persoanelor în cauză pot fi foarte diferite, grupurile sunt adesea reunite sub un singur termen general, pentru a sprijini înțelegerea modului în care grupurile sunt expuse unor tipuri similare de comportament discriminatoriu, inclusiv infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Informațiile cu privire la persoanele intersex ca victime ale infracțiunilor motivate de ură sunt limitate, iar organele de aplicare a legii și ONG-urile se află în etapele de început ale colectării și interpretării informațiilor în acest sens.

Intersecționalitatea se referă la tipurile diferite de discriminare la care poate fi expusă o persoană care face parte din mai multe grupuri minoritare (care se așează în experiența personală una peste cealaltă, precum straturile). Intersecționalitatea aduce o serie de provocări concomitente în viața persoanelor LGBT. O femeie gay de culoare, de exemplu, poate să se confrunte cu rasismul, homofobia și sexismul. Comportamentul discriminatoriu poate să nu vină doar din partea societății în general; rasismul există și în comunitățile LGBT, iar homofobia există și în cadrul minorităților rasiale.

O persoană trans și musulmană are parte atât de discriminarea religioasă, cât și de transfobie, atât din interiorul comunității religioase, cât și din afara acesteia.

DEFINIȚII CHEIE - HOMOFOBIE, TRANSFOBIE, STEREOTIPURI ȘI DISCRIMINARE

Homofobia este definită ca frica irațională și aversiunea cauzate de prejudecăți față de homosexualitate și de persoanele lesbiene, gay și bisexuale.

O definiție simplă ar fi „frica sau antipatia la adresa persoanelor LGB”.

Transfobia este definită ca frica irațională și aversiunea cauzate de prejudecăți față de faptul că persoanele transgender nu se conformează la genul atribuit la naștere.

O definiție simplă ar fi „frica sau antipatia față de persoanele transgender”.

Homofobia și transfobia se pot manifesta social ca evitare, excludere socială, discriminare, comportament abuziv, violență și chiar crimă.

Homofobia și transfobia pot apărea ca urmare a atitudinilor și părerilor pe care le preluăm de la părinți, prieteni, școli, comunități, lideri religioși și persoane influente social (politicieni/ celebrități). Homofobia și transfobia se regăsesc în diferite grade în toate țările.

Un **stereotip** este o atitudine sau o părere cu privire la o persoană sau la mai multe persoane, bazată pe trăsăturile sau caracteristicile acelei persoane sau pe apartenența sa la un grup.³⁷

O definiție alternativă a **stereotipului** este:

O generalizare simplificată sau bazată pe idei preconcepute cu privire la un întreg grup de persoane, fără a ține cont de diferențele individuale.

Exemple de stereotipuri:

- ▶ Toate lesbienele arată masculin
- ▶ Toți imigranții africani sunt infractori
- ▶ Toți polițiștii abuzează de puterea de care dispun
- ▶ Toți musulmanii sunt extremiști religioși

³⁷ OSCE (2014) TAHCLE Training Manual Training on Hate Crimes for Law Enforcement Curriculum for Trainers (Manual de formare pentru organele de aplicare a legii în ceea ce privește infracțiunile motivate de ură Programa pentru formatori)

Stereotipurile sunt idei preconcepute și caricaturizante care au drept rezultat atribuirea acelorași trăsături generalizatoare tuturor membrilor anumitor grupuri, fără a acorda atenție trăsăturilor individuale. Stereotipurile pot conduce la prejudecăți împotriva altor grupuri și, în final, la comportamente și acțiuni discriminatorii.

Deși adesea negative, stereotipurile pot fi și pozitive. Stereotipurile pozitive pot avea totuși impact negativ, pur și simplu pentru că implică generalizări care ignoră realitățile individuale. Un exemplu în acest sens ar fi faptul că femeile au mai multă grijă de copii decât bărbații. Acest stereotip ignoră realitatea că există multe femei care au un comportament abuziv față de copii și nu ar trebui să se ocupe de îngrijirea acestora.

Conceptul de **prejudecată** este legat de conceptul de stereotip.

O **prejudecată** este o idee preconcepută, o judecată sau o atitudine formulată în avans față de alte persoane sau grupuri. Prejudecățile sunt adesea negative și se bazează de obicei pe zvonuri, presupuneri, sentimente și convingeri, mai degrabă decât pe informații și fapte. Prejudecățile influențează atât acțiunile noastre, cât și interpretările noastre asupra acțiunilor altor persoane.

Notă pentru traineri

Legislația națională și definițiile conexe ale discriminării ar trebui examinate înainte de sesiunea de formare și încorporate, după caz. Participanților ar trebui să li se prezinte atât definiția discriminării, cât și grupurile protejate prin legislație.

Discriminare: Majoritatea țărilor au definiții juridice ale discriminării. Definițiile acoperă adesea discriminarea directă și indirectă. Definiția de mai jos a discriminării este mai generală și reflectă experiențele comunității LGBTI și ale altor comunități minoritare din multe țări:

„Discriminarea apare atunci când membrii unui grup social mai puternic se comportă nedrept sau cu cruzime față de membrii unui grup social mai puțin puternic. Discriminarea poate avea mai multe forme, inclusiv actele individuale de ură sau nedreptate și negarea instituțională a privilegiilor acordate în mod normal altor grupuri.”³⁸

Definiția juridică a discriminării

Discriminarea este definită juridic ca tratament inegal nejustificat:

1. Discriminarea directă apare atunci când, dintr-un motiv legat de unul sau mai multe criterii interzise, o persoană sau un grup de persoane este tratat în mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau ar fi tratată o altă persoană sau un alt grup de persoane, într-o situație comparabilă, sau atunci când, dintr-un motiv legat de unul sau mai multe criterii interzise, o persoană sau un grup de persoane face obiectul unei vătămări.

În termeni mai simpli: **discriminarea directă** apare atunci când o persoană sau un grup de persoane este tratat în mod mai puțin favorabil decât populația majoritară, din cauza apartenenței la un grup minoritar.

Exemple în acest sens ar fi refuzul unui ofițer de poliție de a înregistra plângerea penală a unei victime a unei infracțiuni, deoarece victima este transgender, romă sau face parte dintr-o comunitate religioasă minoritară.

2. Discriminarea indirectă apare atunci când o prevedere, un criteriu sau o practică ar pune persoanele care au un statut sau o caracteristică asociată unuia sau mai multor criterii interzise (inclusiv orientarea sexuală și identitatea de gen) în dezavantaj față de alte persoane, cu excepția cazului în care prevederea, criteriul sau practica este justificată obiectiv printr-un scop legitim, iar mijloacele de realizare a acestui scop sunt adecvate și necesare.

În termeni simpli: **discriminarea indirectă** se referă la situația în care anumite practici, reguli sau politici pun o persoană sau un grup de persoane în dezavantaj față de membrii grupului majoritar. Discriminarea indirectă este uneori mai greu de identificat decât discriminarea directă.

38 <https://lgbtrc.usc.edu/education/terminology/>

Un exemplu în acest sens ar fi acordarea de drepturi speciale pentru concedii anuale polițiștilor căsătoriți în cazul în care politicile interne și/sau legislația nu recunosc relațiile între persoanele de același sex.

Un alt exemplu ar fi refuzul de a recunoaște studiile din afara țării, chiar dacă acestea sunt similare studiilor naționale. Această formă indirectă de discriminare ar exclude persoanele diverse din punct de vedere etnic de la angajarea în poliție.

FIȘA 2.1: REȚINEȚI!

Care sunt componentele constitutive ale comunității LGBTI? - Concepte și definiții cheie

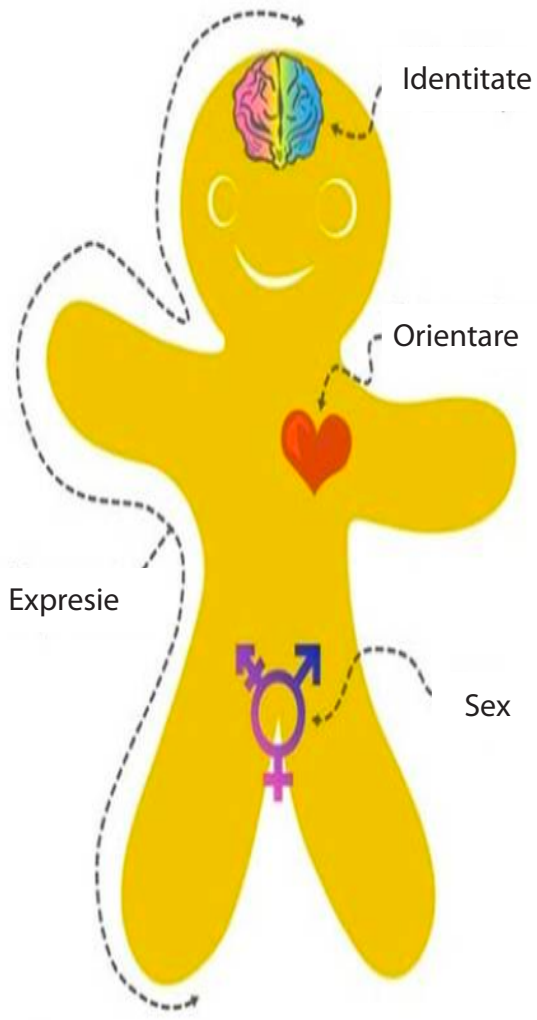
Orientarea sexuală	
LGB	L - G - B -
Identitatea de gen	
Expresia de gen	
Transgender sau T	
Intersex	

Comportament social dăunător - Concepte și definiții cheie

Homofobie	
Transfobie	
Stereotip	
Discriminare	Directă - Indirectă -

FIȘA 2.1B: CONCEPTELE CHEIE

Omul din turtă dulce ajută la identificarea și înțelegerea principalelor concepte LGBT discutate până acum în acest Modul. Vă rugăm să rețineți că acest exercițiu nu este potrivit pentru discuțiile referitoare la persoanele intersex. Imaginea nu reflectă diversitatea caracteristicilor sexuale aferente persoanelor care se încadrează în definiția termenului „intersex”. Când discutați aspecte ce țin de termenul „intersex”, vă rugăm să consultați limbajul din activitatea 2.1 și fișa 2.1a.³⁹

The diagram features a yellow gingerbread person with a smiling face. A dashed line traces a path from the head to the heart and then to the genital area. Labels with dashed arrows point to these areas: 'Identitate' (Identity) points to the brain, 'Orientare' (Orientation) points to the heart, and 'Sex' points to the genital area. The word 'Expresie' (Expression) is written on the left side of the figure.

Orientare sexuală: modul în care ne simțim față de celelalte persoane de care suntem atrași emoțional și fizic (ceea ce este în inimile noastre). A fi gay, lesbiană, bisexual sau heterosexual.

Identitatea de gen: modul în care ne percepem și ne simțim în legătură cu genul nostru (ceea ce este în creierul nostru, de ex. mă simt femeie sau bărbat sau o combinație din amândouă).

Expresia de gen: modul în care ne exprimăm prin comportament și aspect fizic (haine, coafură, bijuterii, gesturi, etc.) A fi transgender, cisgender sau crossdresser, etc.

Sexul: structura biologică formată din cromozomi și organe. Ceea ce ne face bărbați, femei, amândouă sau niciuna.

Lesbiană: femeie care este atrasă romantic, emoțional, fizic și sexual în principal de femei.

Gay: bărbat care este atras romantic, emoțional, fizic și sexual în principal de bărbați.

Bisexuală: persoană care este atrasă romantic, emoțional, fizic și sexual, în mod semnificativ, de membrii ambelor sexe.

Heterosexual: persoană care este atrasă sau care se angajează emoțional, romantic sau sexual cu persoane de sex opus.

Transgender: persoane care au o identitate de gen diferită de genul care le-a fost atribuit la naștere și persoane care doresc să-și prezinte identitatea de gen într-un mod diferit de genul atribuit la naștere.

39 <http://itspronouncedmetrosexual.com/2012/03/the-genderbread-person-v2-0/>

ACTIVITATEA 2.2: ÎNȚELEGEREA STEREOTIPURILOR 1: ACTIVITĂȚI DE GRUP URMATE DE PREZENTARE ȘI DISCUȚII (20 DE MINUTE)

Notă pentru traineri:

Acest exercițiu trebuie facilitat cu atenție, astfel încât enunțarea stereotipurilor negative referitoare la persoanele LGBTI să nu fie folosită ca oportunitate de exprimare a homofobiei/transfobiei. Este posibil ca acest exercițiu să nu fie adecvat în medii de lucru foarte dificile sau atunci când facilitatorul nu are experiență în gestionarea discuțiilor controversate.

Materiale necesare:

Flipchart, pixuri

Sală de curs care să permită separarea pe grupuri

1. Împărțiți participanții în patru grupuri.
2. Stabiliți câte o cerință pentru fiecare grup, colectând cât mai multe stereotipuri în următoarele domenii:
 - ▶ primul grup: stereotipuri negative despre persoanele LGBTI;
 - ▶ al doilea grup: stereotipuri negative despre poliție;
 - ▶ al treilea grup: stereotipuri pozitive despre persoanele LGBTI;
 - ▶ al patrulea grup: stereotipuri pozitive despre poliție.
3. Acordați grupurilor cinci minute pentru a identifica stereotipurile relevante. Apoi, reuniți participanții și cereți grupurilor să-și prezinte concluziile. Scrieți rezultatele pe patru coli de flipchart.
4. Prin discuții generale, puneți următoarele întrebări:
 - ▶ Stereotipurile oferă o descriere exactă a celor două grupuri?
 - ▶ Ce prejucții pot aduce stereotipurile membrilor celor două grupuri?

Exercițiul ar trebui să identifice prejudecățile și să arate că toate grupurile sunt expuse anumitor stereotipuri. Examinarea paralelă a persoanelor LGBTI și a poliției ar trebui să creeze o legătură între poliție și comunitatea LGBTI.⁴⁰

ACTIVITATEA 2.3A: ÎNȚELEGEREA STEREOTIPURILOR 2: ACTIVITĂȚI INDIVIDUALE URMATE DE DISCUȚII (20 DE MINUTE)

Materiale necesare:

Flipchart

Pixuri, hârtie

1. Cereți-le participanților să lucreze individual, rugându-i să se gândească la un moment în care ei sau un membru al familiei lor au fost judecați prin prisma unor stereotipuri. Cereți-le să se gândească la impactul stereotipurilor respective.
2. După câteva minute, cereți unui număr de participanți să-și prezinte experiența.

⁴⁰ Polack, R. și LeDeroff, J. (2010) ILGA Europe Toolkit pentru formarea polițiștilor în combaterea infracțiunilor motivate de homofobie, ILGA Europe.

ACTIVITATEA 2.3B: ÎNȚELEGEREA STEREOTIPURILOR 2:

DISCUȚIE DE GRUP (15 MINUTE)

Pe baza discuției de mai sus, adresați grupului următoarele întrebări, scriind ideile lor pe flipchart:

- ▶ Având în vedere înțelegerea stereotipurilor, care sunt riscurile pentru indivizi, familii și comunități dacă stereotipurile nu sunt contestate?
- ▶ Care sunt riscurile dacă polițiștii emit astfel de stereotipuri?

Modulul 2 (b): Concepte și definiții cheie - infracțiunile motivate de ură

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII

Participanții:

- ▶ vor înțelege clar definiția unei infracțiuni motivate de ură;
- ▶ vor face diferența dintre o infracțiune motivată de ură și un incident motivat de ură;
- ▶ vor înțelege o parte din principalele caracteristici ale infracțiunilor motivate de ură, care au legătură cu activitatea poliției;
- ▶ vor analiza contextul în care își desfășoară activitatea, la nivel local/național;
- ▶ vor putea aplica terminologia învățată pe toată durata sesiunii de instruire și în activitatea lor;
- ▶ vor înțelege că, deși în momentul de față nu există legislație specială, infracțiunile motivate de ură ca concept și politici practice există din punct de vedere al metodelor de investigare a poliției și al conceptului social.

PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚILOR ȘI A DURATEI ACESTORA

- ▶ Activitatea 2.4: Ce este infracțiunea motivată de ură? Prezentare și discuții (20 de minute)
- ▶ Activitatea 2.5: Testarea definițiilor (10 minute)
- ▶ Activitatea 2.6: Identificarea contextului legislativ al infracțiunilor motivate de ură la nivel național (10 minute)

ACTIVITATEA 2.4: CE ESTE INFRAȚIUNEA MOTIVATĂ DE URĂ?

PREZENTARE ȘI DISCUȚII (30 MINUTE)

Notă pentru traineri

Legislația națională și definițiile conexe ale infracțiunii motivate de ură/incidentului motivat de ură/discursului motivat de ură ar trebui examinate înainte de sesiunea de instruire și încorporate, după caz. Participanților ar trebui să li se prezinte atât definițiile, cât și grupurile protejate prin legislație.

Materiale necesare:

Flipchart, pixuri, hârtie

Fișa 2.4a

Fișa 2.4b

În această activitate, formatorul va prezenta definiția infracțiunii motivate de ură și a unor concepte cheie asociate. Fișa 2.4a poate fi distribuită participanților (după ce a fost adaptată la cerințele naționale). Fișa 2.4b poate fi utilizată de participanți pentru a-și testa înțelegerea conceptelor cheie.

Definiții cheie

Definiție

Infracțiunea motivată de ură: fapta de natură penală care are ca mobil o prejudecată.

Infracțiunile motivate de ură includ intimidarea, amenințările, producerea de pagube materiale, agresiunea fizică, omorul sau orice altă infracțiune în care victima, locul sau scopul infracțiunii sunt vizate datorită conexiunii reale sau percepute, a atașamentului, afilierii, susținerii sau apartenenței la un grup protejat.

Cele două ingrediente esențiale ale unei infracțiuni motivate de ură sunt:

- a. trebuie să existe o **infracțiune**
- b. autorul are ca **motiv o prejudecată**.

În lipsa unuia dintre factorii de mai sus, un incident nu poate fi clasificat ca infracțiune motivată de ură.

Infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI sunt fapte penale care au ca mobil o prejudecată. Sunt infracțiuni de ură în care victima, locul sau scopul infracțiunii sunt selectate din cauza conexiunii, atașamentului, afilierii, susținerii sau apartenenței la un grup LGBTI. Ar trebui să existe o suspiciune rezonabilă că mobilul este orientarea sexuală, identitatea de gen, expresia de gen sau caracteristicile sexuale ale victimei.⁴¹

Incidentele motivate de ură sunt incidente, acte sau manifestări de intoleranță comise din cauza unei prejudecăți, care nu pot fi clasificate ca infracțiuni motivate de ură, din cauza faptului că nu există dovezi suficiente care să poată constitui probe în instanță privind infracțiunea sau mobilul ei care constă în prejudecată sau deoarece fapta în sine nu constituie infracțiune în conformitate cu legislația națională.

Să strigi la cineva pe stradă o afirmație transfobă poate fi incident motivat de ură, dacă afirmația și comportamentul amenințător asociat nu sunt suficiente pentru a justifica sancțiunea penală.

Discursul motivat de ură se referă la exprimările publice care diseminează, incită, promovează sau justifică ura, discriminarea sau violența față de un grup minoritar, de exemplu, declarațiile făcute de anumiți lideri politici și religioși sau de alți lideri de opinie, vehiculate de presă sau pe internet și care au drept scop incitarea la ură.

Discursul motivat de ură poate fi sau nu infracțiune, în funcție de legislația națională.

Genocidul implică un comportament intenționat care vizează distrugerea totală sau parțială a unui grup național, etnic, rasial, religios sau social. Infracțiunile motivate de ură pot fi parte a unui proces care conduce la genocid. Actele individuale de genocid pot fi considerate infracțiuni motivate de ură.

O caracteristică cheie a infracțiunilor motivate de ură este aceea că acestea pot **escalada** dacă nu sunt abordate corect. Discursul motivat de ură necontestat poate determina unele persoane să se angajeze în săvârșirea de infracțiuni care produc distrugereri și/sau acte de violență. Impactul se poate transfera de la individ la familia sa, la membrii comunității lor locale și la întreaga societate.

Prin urmare, este important ca școlile, comunitățile, guvernele și poliția să intervină, după caz, în timp util, pentru a preveni escaladarea comportamentelor discriminatorii.

O **caracteristică protejată** este o caracteristică fundamentală a unui grup, spre exemplu rasa, religia, etnia, naționalitatea, genul, orientarea sexuală, caracteristicile sexuale sau un alt factor comun similar care *este fundamental pentru identitatea grupului*. Caracteristicile protejate reprezintă componente ale structurii noastre ca persoane pe care *nu le putem schimba cu ușurință*. Sunt caracteristici în cazul cărora există *un model vizibil de discriminare de-a lungul timpului și în diferite culturi*.

Orientarea sexuală și identitatea de gen sunt adesea enunțate în legislație ca fiind caracteristici protejate, deoarece sunt caracteristici personale care nu pot fi schimbate. Există modele clare de discriminare împotriva persoanelor LGBTI în diferite culturi chiar și în secolele trecute. Aceste modele includ criminalizarea, abuzul și stigmatizarea socială a persoanelor LGBTI.

Infracțiunea motivată de ură este adesea numită **infracțiune-mesaj**, întrucât scopul autorului este acela să

transmită unui grup sau unei comunități mesajul că membrii lor nu sunt în siguranță. Este responsabilitatea organelor de justiție penală, inclusiv a poliției, să trimită un mesaj infractorilor că societatea nu va tolera astfel de infracțiuni.

De exemplu, mesajul “moarte poponarilor” scris pe peretele unui centru comunitar sau al unui sediu al unei organizații LGBT reprezintă o infracțiune-mesaj. Prin acest act, este transmis către întreaga comunitate locală LGBT mesajul că membrii acesteia nu sunt în siguranță.

Rețineți că **nu este necesar** să se demonstreze că autorul **urăște** grupul vizat. Este suficient să se demonstreze că victima a fost aleasă ca urmare a apartenenței la un grup protejat (**selecție bazată pe prejudecăți**). Este posibil ca autorul să fie și el membru al aceluiași grup.

De exemplu, infractorii pot alege ca ținte pentru șantaj bărbați gay de la care speră să poată extorca bani, pe baza fricii victimelor de a le fi divulgată apartenența LGBT. Este posibil ca infractorii să nu urască bărbații gay vizați, ci să dorească pur și simplu să câștige bani în cel mai simplu mod posibil.

Trebuie menționat faptul că nu toate țările au legislație privind infracțiunile motivate de ură. În aceste țări poate fi util să ne referim la astfel de incidente ca **infracțiuni care au ca mobil ura**.

Victima nu trebuie neapărat să facă parte dintr-un grup protejat. Victima poate fi o persoană care a fost selectată din cauza faptului că este asociată cu **sprijinul pe care îl acordă** pentru acel grup sau pentru că a fost **identificată greșit** ca făcând parte din grup.

De exemplu, victima poate fi un bărbat heterosexual care a trecut pe lângă un bar gay și a fost confundat cu un client și ca urmare a fost bătută de skin-heads. Victima poate fi, de asemenea, o personalitate TV care susține drepturile persoanelor gay și este vizată de grupurile de dreapta ca urmare a acestui sprijin.

Victima poate să nu știe că a fost ținta unei infracțiuni motivate de ură sau poate să **nu înțeleagă conceptul**. Aceasta nu înseamnă că incidentul nu poate fi infracțiune motivată de ură.

Victimele pot ști sau nu că au fost vizate pentru că fac parte dintr-un grup minoritar. Poliția trebuie să identifice dacă există mobil bazat pe o prejudecată și să explice acest lucru victimei, dacă este cazul. Percepția victimei este doar unul dintre factorii care trebuie luați în considerare aici (a se vedea Modulul patru „Indiciile privind prejudecata”).

FIȘA 2.4A - FIȘĂ PRIVIND INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ

Definiție:

Infrațiunea motivată de ură: fapta de natură penală a cărei mobil este o prejudecată. Infrațiunile motivate de ură includ intimidarea, amenințările, distrugerea, agresiunea fizică, omorul sau orice altă infrațiune în care victima, locul sau scopul infrațiunii sunt selectate datorită conexiunii reale sau percepute, a atașamentului, afilierii, susținerii sau apartenenței la un grup protejat.

Infrațiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI sunt fapte penale al căror mobil este o prejudecată. Sunt infrațiuni motivate de ură acelea în care victima, locul sau scopul infrațiunii sunt selectate din cauza conexiunii, atașamentului, afilierii, susținerii sau apartenenței la un grup LGBTI. Ar trebui să existe o suspiciune rezonabilă că mobilul avut în vedere de făptuitor a fost orientarea sexuală sau identitatea de gen a victimei.

Cele două ingrediente esențiale ale unei infrațiuni motivate de ură sunt:

- a. trebuie să existe o infrațiune
- b. autorul are ca mobil o prejudecată.

Incidentele motivate de ură sunt incidente, acte sau manifestări de intoleranță comise din cauza unei prejudecăți, care nu pot fi clasificate ca infrațiuni motivate de ură, din cauza faptului că nu există dovezi suficiente care să poată constitui probe în instanță privind săvârșirea unei infrațiuni sau privind mobilul bazat pe prejudecată sau deoarece fapta în sine nu constituie infrațiune în conformitate cu legislația națională.

Discursul motivat de ură împotriva persoanelor LGBT se referă la exprimările publice care diseminează, incită, promovează sau justifică ura, discriminarea sau violența față de persoanele LGBT, de exemplu, declarațiile făcute de anumiți lideri politici și religioși sau de alți lideri de opinie, vehiculate de presă sau pe internet și care au drept scop incitarea la ură.

Genocidul implică un comportament intenționat care vizează distrugerea totală sau parțială a unui grup național, etnic, rasial, religios sau social. Infrațiunile motivate de ură pot fi parte a unui proces care conduce la genocid. Actele individuale de genocid pot fi considerate infrațiuni motivate de ură.

O caracteristică cheie a infrațiunilor motivate de ură este aceea că acestea pot **escalada** dacă nu sunt abordate corect. Discursul motivat de ură necontestat poate conduce la vătămări corporale și/sau acte de violență. Impactul se poate transfera de la individ la familia sa, la membrii comunității lor locale și la întreaga societate.

O **caracteristică protejată** este o caracteristică fundamentală a unui grup, spre exemplu rasa, religia, etnia, naționalitatea, sexul, orientarea sexuală, caracteristicile sexuale sau un alt factor comun similar care *este fundamental pentru identitatea grupului*. Caracteristicile protejate reprezintă componente ale structurii noastre ca persoane pe care *nu le putem schimba cu ușurință*. Sunt caracteristici în cazul cărora există un *model vizibil de discriminare de-a lungul timpului și în diferite culturi*.

Infrațiunea motivată de ură este adesea numită **infrațiune-mesaj**, întrucât scopul autorului este acela să transmită unui grup sau unei comunități mesajul că membrii lor nu sunt în siguranță. Este responsabilitatea organelor de justiție penală, inclusiv a poliției, să trimită **un mesaj infractorilor** că societatea nu va tolera astfel de infrațiuni.

Rețineți că **nu este necesar** să se demonstreze că autorul **urăște** grupul țintit. Este suficient să se demonstreze că victima a fost aleasă ca urmare a apartenenței la un grup protejat (**selecție bazată pe prejudecăți**). Este posibil ca autorul să fie și el membru al aceluiași grup.

Trebuie menționat faptul că nu toate țările au legislație privind infrațiunile motivate de ură. În aceste țări poate fi util să ne referim la astfel de incidente ca **infrațiuni care au ca mobil ura**.

Victima nu trebuie neapărat să facă parte dintr-un grup protejat. Victima poate fi o persoană care a fost selectată din cauza faptului că este asociată cu **sprijinul pe care îl acordă** pentru acel grup sau pentru că a fost **identificată greșit** ca făcând parte din grup.

Victima poate să nu știe că a fost ținta unei infrațiuni motivate de ură sau poate să **nu înțeleagă conceptul**. Aceasta nu înseamnă că incidentul nu poate fi infrațiune motivată de ură.

FIȘA 2.4B - TEST RAPID PENTRU INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ

1	Completați spațiile goale (același răspuns în ambele cazuri) Infrațiunea motivată de ură este adesea numită infrațiune _____. Acest lucru se datorează faptului că autorii doresc să transmită un _____ unei comunități cu privire la faptul că membrii acesteia nu sunt în siguranță.
2	Victima trebuie să raporteze infrațiunea ca infrațiune motivată de ură pentru ca poliția să poată investiga incidentul ca infrațiune motivată de ură? Explicați pe scurt răspunsul.
3	Ce se poate întâmpla dacă infrațiunile motivate de ură nu sunt abordate într-un stadiu incipient?
4	Care sunt cele 2 componente cheie care trebuie să fie prezente în fiecare infrațiune motivată de ură? 1) _____ 2) _____
5	Victima trebuie să fie LGBTI pentru a fi victimă a infrațiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI? Explicați pe scurt răspunsul.
6	Într-o anchetă penală vizând o infrațiune motivată de ură împotriva persoanelor LGBTI, este necesar să se demonstreze că autorul avea sentimente de ură față de victima?
7	Discursul de ură este o infrațiune motivată de ură?
8	Enumerați caracteristicile protejate, așa cum sunt prevăzute în legislația națională privind infrațiunile motivate de ură.
9	Enumerați două trăsături ale unei caracteristici protejate: 1) _____ 2) _____

ACTIVITATEA 2.5: TESTAREA DEFINIȚIILOR (5 MINUTE)

Materiale necesare:

Pixuri

Fișa 2.5a (test) și 2.5b (răspunsuri)

Distribuiți o fișă fiecărui participant. Informați participanții cu privire la faptul că obiectivul exercițiului este acela de a corela conceptul cheie cu definiția oferită. La sfârșitul celor cinci minute, oferiți răspunsurile și rugați participanții să-și calculeze punctajul. Luați în considerare acordarea unei recompense persoanei cu cel mai mare punctaj.

FIȘA 2.5A - TEST DE DEFINIȚII

Concept cheie	Litera		Definiție
Discriminare		A	Cuvinte care pot fi folosite pentru a face referire la o persoană în locul numelui acesteia, de ex. el/ea, lui/ei etc
Homofobie		B	Capacitatea unei persoane de a simți atracție emoțională, afectivă și sexuală și de a avea relații intime și sexuale cu alte persoane
Trans		C	Frica irațională și aversiunea cauzate de prejudecăți față de homosexualitate și de persoanele LGBTQ
Intersex		D	Persoane care au o identitate de gen care nu corespunde sexului atribuit la naștere și care își corectează aspectul sau funcțiile corporale, urmând un tratament de schimbare de sex
Tranziție		E	Bărbat care este atras romantic, emoțional, fizic și sexual în principal de bărbați
Stereotip		F	Alegerile pe care le facem zilnic cu privire la accesoriile și hainele pe care le purtăm și la modul în care ne comportăm, ca indicii privind genul nostru
Identitate de gen		G	Proces care implică schimbări sociale, juridice și/sau medicale privind aspectul fizic, îmbrăcămintea și relațiile cu ceilalți
Bisexual		H	Tratament inegal nejustificat
Lesbiană		I	Persoană care este atrasă sau care se angajează emoțional, romantic sau sexual cu persoane de sex opus
Pronume		J	Frica irațională și aversiunea cauzate de prejudecăți față de faptul că persoanele transgender nu sunt conforme cu genul atribuit la naștere
Transsexual		K	Termen general care arată multitudinea de moduri diferite prin care persoanele își pot identifica genul ca fiind diferit de cel al populației generale
Orientare sexuală		L	Sentimentul de a fi bărbat, femeie sau de un alt gen
Heterosexual		M	Persoană care este atrasă romantic, emoțional, fizic și sexual de membrii ambelor sexe
Transfobie		N	O generalizare simplificată sau bazată pe idei preconcepute cu privire la un întreg grup de persoane, fără a ține cont de diferențele individuale
Expresie de gen		O	Femeie care este atrasă romantic, emoțional, fizic și sexual în principal de femei
Gay		P	Cuvinte precum masculin/feminin sau domnul/doamna, care se regăsesc în mod obișnuit în actele de identitate
Identificatori de gen		Q	Persoană născută cu caracteristici fizice, hormonale, genetice care nu sunt în întregime feminine și nici masculine; o combinație de sex feminin și sex masculin; sau nici de sex feminin, nici de sex masculin

FIȘA 2.5B - RĂSPUNSURI LA TESTUL DE DEFINIȚII

Concept cheie	Literă		Definiție
Discriminare	H	A	Cuvinte care pot fi folosite pentru a face referire la o persoană în locul numelui acesteia, de ex. el/ea, lui/ei etc
Homofobie	C	B	Capacitatea unei persoane de a simți atracție emoțională, afectivă și sexuală și de a avea relații intime și sexuale cu alte persoane
Trans	K	C	Frica irațională și aversiunea cauzate de prejudecăți față de homosexualitate și de persoanele LGB
Intersex	Q	D	Persoane care au o identitate de gen care nu corespunde sexului atribuit la naștere și care își corectează aspectul fizic sau funcțiile corporale, urmând un tratament de schimbare de sex
Tranziție	G	E	Bărbat care este atras romantic, emoțional, fizic și sexual în principal de bărbați
Stereotip	N	F	Alegerile pe care le facem zilnic cu privire la accesoriile și hainele pe care le purtăm și la modul în care ne comportăm, ca indicii privind genul nostru
Identitate de gen	L	G	Proces care implică schimbări sociale, juridice și/sau medicale, inclusiv ale aspectului fizic, îmbrăcămintei și relațiilor sociale
Bisexual	M	H	Tratament inegal nejustificat
Lesbiană	O	I	Persoană care este atrasă sau care se angajează emoțional, romantic sau sexual cu persoane de sex opus
Pronume	A	J	Frica irațională și aversiunea cauzate de prejudecăți față de faptul că persoanele transgender nu sunt conforme cu genul atribuit la naștere
Transsexual	D	K	Termen general care arată multitudinea de moduri diferite prin care persoanele își pot identifica genul ca fiind diferit de cel al populației generale
O r i e n t a r e sexuală	B	L	Sentimentul de a fi bărbat, femeie sau de un alt gen
Heterosexual	I	M	O persoană care are atracții romantice, emoționale, fizice și sexuale semnificative pentru membrii ambelor sexe
Transfobie	J	N	O generalizare simplificată sau bazată pe idei preconcepute cu privire la un întreg grup de persoane, fără a ține cont de diferențele individuale
Expresie de gen	F	O	O femeie ale cărei atracții principale romantice, emoționale, fizice și sexuale sunt pentru femei
Gay	E	P	Cuvinte precum masculin/feminin sau domnul/doamna, care se regăsesc în mod obișnuit în actele de identitate
Identificator de gen	P	Q	Persoană născută cu caracteristici feminine și masculine în același timp sau care nu este în întregime de sex feminin sau de sex masculin sau nu este nici de sex feminin, nici de sex masculin

ACTIVITATEA 2.6: IDENTIFICAREA CONTEXTULUI LEGISLATIV

NAȚIONAL AL INFRAȚIUNILOR MOTIVATE DE URĂ (30 DE MINUTE)

Materiale necesare:

Hârtie și pixuri

În cadrul acestei activități, grupul discută despre legislația națională privind infracțiunile motivate de ură, pentru înțelegerea definițiilor din legislație. Participanții vor fi întrebați dacă au experiență în investigarea infracțiunilor motivate de ură și cum au decurs în practică urmărirea penală și trimiterea în judecată. Vor fi explorate următoarele domenii:

- ▶ Despre ce tip de prevederi legislative este vorba (circumstanțe agravante generale, circumstanțe agravante speciale, infracțiuni prevăzute în legi speciale)?
- ▶ Care sunt caracteristicile protejate?
- ▶ Care este abordarea poliției privind investigarea infracțiunilor motivate de ură?
- ▶ Care este rolul dvs. în investigație?
- ▶ Care este rolul procurorului, așa cum îl înțelegeți dvs.?
- ▶ Care este rolul sistemului judiciar, așa cum îl înțelegeți dvs.?
- ▶ Care este experiența de până în prezent cu prevederile legislative?
- ▶ Considerați că sunt eficiente?

Modulul trei: acțiunile poliției privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI - o abordare bazată pe drepturile omului și anti-discriminare

INTRODUCERE ȘI CADRUL GENERAL

Deși, de multe ori, chestiunile ce țin de drepturile omului pot părea destul de diferite de chestiunile cu care se confruntă poliția în activitatea de zi cu zi, acestea au impact asupra responsabilităților de bază ale fiecărui agent de poliție, de la protejarea victimelor până la efectuarea unor investigații eficiente. Nerespectarea drepturilor omului poate avea repercusiuni grave. Victimele își pot pierde încrederea în angajamentul poliției de a le proteja, dacă autorii nu sunt identificați și sunt liberi să comită infracțiuni în continuare, poliția riscând reclamații legale de discriminare, inclusiv în ceea ce privește încălcarea Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI au loc într-un context caracterizat de prejudecăți și discriminare. Cercetările au relevat faptul că persoanele LGBTI se confruntă cu ostilitate și hărțuire în public și discriminare la locul de muncă, la școală sau când încearcă să obțină locuință și servicii de sănătate. Unele persoane LGBTI sunt hărțuite sau chiar agresate fizic și de poliție. Aceste experiențe creează bariere, iar persoanele LGBTI nu mai depun plângeri la poliție împotriva infracțiunilor motivate de ură și nu mai cooperează în cadrul investigațiilor și eventualelor proceduri judiciare. Motivele comune din cauza cărora nu se fac plângeri penale includ următoarele: victimele nu cred că poliția le va lua plângerea în serios sau victimele sunt de părere că astfel de incidente se întâmplă prea des pentru a fi raportate sau se tem de răzbunarea autorilor.

Aceasta înseamnă că, atunci când investighează infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, polițiștii trebuie să fie foarte atenți pentru a evita revictimizarea. După cum s-a arătat în Modulul doi, luarea unor măsuri simple pentru asigurarea unui personal care este la curent cu aspectele LGBTI poate crește șansa ca victimele să se simtă suficient de în siguranță pentru a coopera în timpul anchetei și în eventualele proceduri judiciare.

Acest Modul prezintă standardele de drepturile omului care sunt cele mai relevante pentru poliție în contextul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și include exerciții care pot fi utilizate pentru a încuraja ofițerii de poliție să se bazeze pe standardele și principiile din domeniul drepturilor omului în sprijinirea eforturilor lor de investigare eficientă a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Fișa 3.3b oferă o imagine de ansamblu cuprinzătoare a celor mai relevante standarde internaționale care se aplică investigații eficiente a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Dacă este cazul și este posibil, OSC-urile locale ar trebui invitate pentru a face o prezentare și pentru a se angaja într-un dialog constructiv cu participanții pe tema discriminării persoanelor LGBTI în context național. În acest Modul sunt evidențiate și aspectele în legătură cu care informațiile OSC-urilor ar putea fi utile.

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII

Participanții:

- ▶ vor conștientiza contextul mai larg de prejudecăți, ostilitate și discriminare cu care se confruntă persoanele și comunitățile LGBTI (cunoștințe); vor identifica barierele specifice în raportarea infracțiunilor motivată de ură de către comunitățile LGBTI și responsabilitățile corespunzătoare ale poliției (abilitați);
- ▶ vor înțelege standardele Consiliului Europei și alte standarde privind drepturile omului care sunt relevante pentru infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, inclusiv hotărârile relevante ale Curții Europene a Drepturilor Omului și motivul pentru care acestea sunt importante pentru ei (cunoștințe);
- ▶ vor recunoaște modurile în care poliția poate încălca drepturile omului (abilitate);
- ▶ vor începe să se familiarizeze cu standardele Consiliului Europei și cu alte standarde internaționale în materie.

PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚILOR ȘI A DURATEI ACESTORA

- ▶ Activitatea 3.1: Înțelegerea contextului mai larg de discriminare cu care se confruntă persoanele și comunitățile LGBTI (30 de minute)
- ▶ Activitatea 3.2: Identificarea barierelor specifice în raportarea infracțiunilor motivate de ură cu care se confruntă comunitățile LGBTI; citirea raportului FRA (30 minute)
- ▶ Activitatea 3.3: Înțelegerea standardelor CoE relevante, a altor standarde privind drepturile omului și a standardelor naționale relevante privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, a hotărârilor CEDO și a importanței acestora pentru ofițerii de poliție (cunoștințe) (60 de minute)

ACTIVITATEA 3.1: ÎNȚELEGEREA CONTEXTULUI MAI LARG DE PREJUDECĂȚI ȘI DISCRIMINARE CU CARE SE CONFRUNTĂ PERSOANELE ȘI COMUNITĂȚILE LGBTI

Materiale necesare:

Flipchart, pixuri

Fișa 3.1

1. Înainte de sesiune, se vor pregăti două coli de flipchart:
 - ▶ un tabel intitulat: „Experiențele de prejudecată și discriminare cu care se confruntă persoanele LGBTI”, cu patru coloane: spații publice, servicii publice (locuințe, educație), spațiul privat, loc de muncă. De asemenea, puteți schița categoriile sub formă de diagramă de tip mind map. Este important ca cele patru categorii să fie vizibile, cu suficient spațiu pentru a adăuga cuvinte.
 - ▶ o foaie numită „Experiențele cu poliția ale persoanelor LGBTI”.

„Experiențele de prejudecată și discriminare cu care se confruntă persoanele LGBTI”

Spații publice (pe stradă, în restaurante/pub-uri)	Servicii publice (sănătate, locuință, educație)	Spațiul privat (Viața de familie)	Loc de muncă

2. Înainte de sesiunea de instruire, identificați situații de prejudecată și ostilitate cu care s-au confruntat persoanele LGBTI în contextul țării în care are loc sesiunea. De exemplu, puteți căuta date pe site-urile TGEU și ILGA-Europe. De asemenea, puteți contacta OSC-urile locale pentru a obține aceste informații (a se vedea pct. 3.2a de mai jos).
3. 5 minute: Introduceți activitatea explicând că persoanele LGBTI se confruntă cu prejudecăți, ostilitate și discriminare în multe domenii ale vieții lor. Anunțați participanții că vor studia câteva exemple din aceste experiențe în următoarea parte a activității. Explicați că, deocamdată, ați dori ca ei să-și prezinte ideile cu

privire la tipurile de ostilitate și prejudecăți cu care se confruntă persoanele LGBTI. Pe măsură ce participanții propun exemple, notați-le în coloana corectă. Dacă nimeni nu oferă exemple, începeți să faceți una sau două sugestii, referindu-vă la discuțiile anterioare, acolo unde este cazul. Iată câteva exemple pe care le puteți da:

Spații publice (pe stradă, în restaurante/pub-uri)	Servicii publice (sănătate, locuință, educație)	Spațiul privat (Viața de familie)	Loc de muncă
Apelative jignitoare; Priviri insistente	Bullying la școală; Tratament inadecvat din partea profesioniștilor din domeniul sănătății; Evacuarea pe nedrept de către proprietari	Amenințări de a fi dat afară din casa familiei; Agresiune fizică și abuzuri din partea membrilor familiei	Glume; Comentarii inadecvate; Nepromovarea în funcție

4. Împărțiți participanții în grupuri mici, de patru sau cinci persoane. Încercați să vă asigurați că separați persoanele care lucrează de obicei împreună și că obțineți un mix adecvat din punct de vedere al genului, dacă este posibil.
5. Dați fiecărui grup Fișa 3.1 și rugați-i să o citească și să discute despre ea câteva minute. Amintiți-le să pregătească informații de adăugat în tabel.
6. Lăsați grupurilor 10-15 minute pentru a citi fișa și a stabili puncte care să fie adăugate în tabel. Verificați grupurile pentru a vedea că se încadrează în timp.
7. Reuniți grupurile și cereți-le să adauge puncte în tabel. Încurajați-i să deseneze imagini sau să-și reprezinte ideile în alte moduri. În funcție de sugestiile participanților, întrebați-i pe ceilalți ce cred despre aceste idei.
8. Rezumați următoarele idei importante: persoanele LGBTI se confruntă cu prejudecăți și discriminare în toate domeniile vieții lor.
9. Prezentați a doua foaie, „Experiențele cu poliția ale persoanelor LGBTI”. Dacă nu există idei din partea participanților, puteți face următoarele sugestii:
 - ▶ Lipsa de monitorizare a incidentelor raportate
 - ▶ Hărțuire de către poliție
 - ▶ Discriminare în intervențiile poliției
 - ▶ Violență, inclusiv agresiuni fizice
10. Încheiați activitatea prin evidențierea punctelor cheie și explicați că grupul va explora în continuare aceste probleme în activitatea următoare.

FIȘA 3.1: ÎNȚELEGEREA CONTEXTULUI MAI LARG DE DISCRIMINARE CU CARE SE CONFRUNTĂ PERSOANELE ȘI COMUNITĂȚILE LGBTI

Persoanele LGBTI se confruntă cu ostilitate și discriminare în multe domenii ale vieții lor. Glumele homofobe și transfobe sunt foarte frecvente, iar persoanele LGBTI sunt deseori privite insistent pe stradă. Acesta este contextul în care au loc împotriva lor infracțiunilor motivată de ură și incidentele motivate de ură, experiențe care le afectează încrederea că poliția va răspunde adecvat în cazurile de infracțiuni motivate de ură.

Aruncați o privire asupra acestui grafic realizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) în cadrul celui mai mare studiu la nivelul UE referitor la persoanele LGBTI.

[EU LGBT survey | European Union Agency for Fundamental Rights \(europa.eu\)](#)

Ce vă spune această imagine de ansamblu referitor la ostilitatea și prejudecățile cu care se confruntă persoanele LGBTI? Citiți poveștile persoanelor care au răspuns la chestionar. Cum credeți că influențează aceste experiențe sentimentul de siguranță al persoanelor LGBTI în public și dorința lor de a face plângeri penale la poliție împotriva infracțiunilor și incidentelor motivate de ură la care au fost supuse?

„Am dezvoltat că sunt lesbiană la 18 ani. Comentariile negative și glumele au devenit o regulă, iar persoanele care s-au exprimat în favoarea drepturilor LGBT (sau doar pentru respectarea acestora) au fost marginalizate și hărțuite.

Discriminarea nu a însemnat niciodată pentru mine agresiuni fizice violente, ci bârfe, excludere, glume, violență psihologică, sentimentul inadecvării și frică pentru mine și pentru persoanele din jurul meu: parteneră, familie, prieteni.”

(Italia, lesbiană, 30 de ani)

„Este dificil să îți păstrezi locul de muncă în Franța, odată ce angajatorul știe că ești gay. Ești imediat considerat vulnerabil.»

(Franța, gay, 33 de ani)

„Am lucrat într-o bancă timp de 24 de ani și, fiind sincer în legătură cu sexualitatea mea, am fost constant discriminat de anumiți directori care au considerat că nu ar trebui să fiu promovată, pentru că nu aș fi fost respectată de ceilalți. Odată, un angajat nou a cerut să aibă biroul la „o distanță rezonabilă” de al meu, pentru că s-a temut că l-aș putea agresa sexual. Cererea lui a fost considerată rezonabilă și biroul meu a fost mutat. Când am fost promovată în cele din urmă, mi s-a cerut să fiu discret în legătură cu sexualitatea mea.”

(Grecia, gay, 53 de ani)

[Eu și prietena mea] nu mergem în cluburi de noapte, în cea mai mare parte pentru că simțim că e periculos pentru noi, mai ales dacă mergem singure. Nu vorbim deschis despre relația noastră cu proprietarul locuinței în care stăm sau cu vecinii.”

(Slovenia, lesbiene, 28 de ani)

Adaptare la contextul național

Includeți date și studii de caz din orice rapoarte naționale relevante privind infracțiunile motivate de ură, dacă sunt disponibile. Citați clar sursa, cu detalii despre cum se poate accesa publicația. Activitatea 3.2: Identificarea barierelor specifice în depunerea

DE PLÂNGERI PENALE ÎMPOTRIVA INFRAȚIUNILOR MOTIVATE DE URĂ CU CARE SE CONFRUNTĂ COMUNITĂȚILE LGBTI; CITIREA RAPORTULUI FRA.

Această activitate cuprinde citirea raportului, discuțiile în grupuri restrânse și o discuție generală.

Materiale necesare:

Flipchart, pixuri

Fișa 3.2

1. Pregătiți două coli de flipchart. Prezentați prima coală: „Motivele pentru care nu se depun plângeri penale împotriva incidentelor/infracțiunilor”. Scrieți pe a doua coală: „Ce înseamnă acest lucru pentru poliție? Ce se poate face?”
2. Împărțiți participanții în grupuri mici, de patru sau cinci persoane. Încercați să vă asigurați că separați persoanele care lucrează de obicei împreună și că obțineți un mix adecvat din punct de vedere al genului, dacă este posibil.
3. Distribuți Fișa 3.3 și rugați participanții să urmeze instrucțiunile. Dați grupului 10-15 minute pentru a citi textul și a prezenta păreri referitoare la întrebările din fișă.
4. Reuniți grupurile. Rugați participanții să-și prezinte părerile despre raportul FRA. Au fost surprinși de procentul de persoane care nu depun plângeri penale împotriva infracțiunilor la poliție? Ce părere au despre motivele pentru care infracțiunile nu sunt raportate? Aceasta este situația și în context național? Notați punctele cheie din coala de flipchart.
5. În timp ce parcurgeți cu grupul aceste întrebări, reamintiți-le că raportul FRA se bazează pe cercetări solide care pot fi aplicate și în alte contexte. Dacă participanții contestă concluziile raportului, recunoașteți că studiul poate avea unele imperfecțiuni, dar poate totuși dezvălui probleme importante care trebuie abordate atunci când este vorba despre înțelegerea motivelor pentru care persoanele LGBTI nu depun plângeri împotriva infracțiunilor motivate de ură. Dacă aveți informații de la OSC-uri locale, utilizați-le pentru a evidenția dovezile existenței la nivel local a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și a motivelor pentru care nu se depun plângeri la poliție în cazul lor.
6. Treceți la a doua foaie și cereți grupului să spună ce înseamnă această situație pentru poliție.
7. Încheiați activitatea prin rezumarea punctelor cheie de pe flipchart. Puteți reveni la acestea mai târziu.

3.2A IMPLICAREA OSC-URILOR LOCALE ÎN ACTIVITĂȚILE 3.1 ȘI 3.2 (OPȚIONAL)

Implicarea OSC locale și naționale în realizarea activităților 3.1 și 3.2 ar contribui considerabil la experiența participanților. Luați în considerare implicarea OSC-urilor în prezentarea contextului mai larg al prejudecăților și discriminării cu care se confruntă persoanele LGBTI și barierele specifice care împiedică depunerea de plângeri împotriva infracțiunilor motivate de ură. Reprezentanții OSC-urilor ar putea, de asemenea, participa ca facilitatori ai discuțiilor de grup și pot veni cu informații și date din experiența lor specifică. Consultați Modulul cinci pentru o discuție mai aprofundată a acestor aspecte.

FIȘA 3.2: IDENTIFICAREA BARIERELOR SPECIFICE PENTRU DEPUNEREA DE PLÂNGERI PENALE ÎMPOTRIVA INFRAȚIUNILOR MOTIVATE DE URĂ CU CARE SE CONFRUNTĂ COMUNITĂȚILE LGBTI; CITIREA RAPORTULUI FRA

1. Citirea secțiunii 2.3, „Depunerea de plângeri penale împotriva violențelor motivate de ură” din raportul intitulat *EU LGBT Survey: European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey, Main results*, publicat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) în 2013.

Aici se explică procentul de victime care depun plângeri penale împotriva infracțiunilor motivate de ură și se expun motivele pentru care victimele nu depun plângeri împotriva infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

2. Citirea documentului

http://www.ilgaeurope.org/sites/default/files/womens_experience_of_homophobia_and_transphobia.pdf

Aici se evidențiază impactul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI - în special asupra femeilor - și se arată că femeile LGBT raportează mai puțin infracțiunile motivate de ură. De asemenea, se arată că femeile din grupurile minoritare sunt mai expuse infracțiunilor violente.

3. Prezentarea opiniilor personale în cadrul grupului.
4. În raportul FRA, care este procentul victimelor care au raportat poliției infracțiunile motivate de ură comise împotriva persoanelor LGBTI?
5. Care au fost principalele motive din cauza cărora victimele nu au raportat poliției incidentele?

CE ÎNSEAMNĂ ACESTE INFORMAȚII PENTRU ACTIVITATEA POLIȚIEI?

Prezentarea în fața tuturor colegilor a unui rezumat al opiniilor prezentate în cadrul grupurilor restrânse.

ACTIVITATEA 3.3 ÎNȚELEGEREA STANDARDELOR COE RELEVANTE, A ALTOR STANDARDE PRIVIND DREPTURILE OMULUI ȘI A STANDARDELOR NAȚIONALE RELEVANTE PRIVIND INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI

Prezentarea importanței pentru poliție a obligației privind respectarea drepturilor omului. Se prezintă câteva cuvinte cheie, care sunt apoi explicate în continuare în lectura hotărârii CEDO *Identoba împotriva Georgiei*.

Materiale necesare:

Carton/Hârtie A4

Flipchart, hârtie și pixuri

Fișa 3.3a

Fișa 3.3b

Notă pentru formator:

În pregătirea acestei sesiuni, citiți cu atenție documentul 3.3b, care conține informații detaliate despre hotărârile relevante ale Curții Europene a Drepturilor Omului, standardele Consiliului Europei și alte standarde internaționale. Hotărârile CEDO sunt deosebit de relevante în pregătirea acestei sesiuni.

1. Înainte de sesiune, scrieți următoarele expresii pe bucăți de carton sau hârtie:
 - ▶ Art. 3, Convenția Europeană a Drepturilor Omului
 - ▶ Art. 14, Convenția Europeană a Drepturilor Omului
 - ▶ Obligație pozitivă
 - ▶ Obligația procedurală
 - ▶ Demascarea mobilului homofob

Apoi scrieți fiecare termen pe o coală de flipchart și puneți-le în jurul camerei.

2. La începutul activității, distribuiți hârtiile cu expresiile de mai sus. Explicați că aceste expresii sunt esențiale în practica poliției, în ceea ce privește drepturile omului.
3. Rugați participanții să citească expresiile și să explice cu propriile cuvinte ce înseamnă aceste expresii pentru ei. Explicați că nu doriți un răspuns perfect, ci doar păreri. Solicitați unui alt participant să scrie ideile prezentate pe flipchart. Purtați o scurtă discuție despre fiecare expresie, dar nu oferiți încă definiții. Explicați că veți reveni la acest lucru la sfârșitul sesiunii.
4. Distribuiți Fișa 3.3, care oferă o imagine de ansamblu asupra hotărârii CEDO Identoba împotriva Georgiei. Prezentați această parte a activității explicând că, deși rezumatul este corect, scopul nu este acela de a oferi o descriere completă a cazului, legilor sau situației din Georgia, avute în vedere de Curte. Ideea este să se analizeze un exemplu (din Georgia) și să se identifice principiile comune de drepturile omului care se aplică tuturor agenților de poliție, indiferent de țară.
5. Lăsați participanților 5-7 minute pentru citirea Fișei 3.3. Rugați-i să găsească expresiile pe care tocmai le-ați discutat împreună și să citească din nou definițiile.
6. Reuniți grupurile și coordonați o discuție comună. Reveniți la definițiile și expresiile prezentate la începutul sesiunii de formare. Începeți cu Art. 3 din Convenție. Întrebați participanții dacă ar mai adăuga ceva la definiția dată. Întrebați-i ce înseamnă expresiile respective pentru activitatea lor.
7. Discutați expresia „obligație pozitivă”. Întrebați grupul ce înseamnă și dacă ar adăuga ceva la definiție. Faceți apel la următoarea opinie avizată referitor la sensul Art. 3 din această discuție.

Obligația pozitivă impusă de Art. 3 înseamnă că statele trebuie să întreprindă atât acțiuni preventive, cât și de investigare cu privire la orice situație de rele tratamente aplicate persoanelor. Aceasta înseamnă că statele trebuie să ofere protecție eficientă persoanelor împotriva faptelor infracționale comise de o terță persoană și să ia măsuri rezonabile pentru a preveni orice tratament inadecvat despre care autoritățile știu sau ar trebui să știe. În plus, statele trebuie să realizeze investigații oficiale eficiente cu privire la presupusele rele tratamente, chiar dacă astfel de tratamente au fost aplicate de către persoane private.

Explicați că aceste obligații există deja în ceea ce privește rasa, etnia și religia.

8. Discutați **Art. 14**. Întrebați participanții dacă ar mai adăuga ceva definiției lor. În timpul discuției, utilizați următoarea definiție: Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute (de Convenție) trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație..
9. Discutați expresia „**demascarea mobilului bazat pe prejudecăți**” și ce înseamnă această expresie pentru activitatea poliției. Reamintiți-le participanților că veți reveni la această discuție atunci când veți analiza indiciile privind judecata; explicați ce înseamnă această expresie pentru practica, protocoalele și instruirea poliției și că acesta este unul dintre motivele principale pentru care se desfășoară această sesiune de instruire. Faceți apel la următoarea opinie avizată.

Faceți apel în această discuție la următoarea opinie avizată.

Acțiunile poliției: „era esențial ca autoritățile naționale relevante să efectueze investigația [...], luând toate măsurile rezonabile pentru a demasca rolul posibilelor motive homofobe în evenimentele în cauză. Necesitatea efectuării unei anchete aprofundate a discriminării din spatele atacului [...] era indispensabilă, având în vedere, pe de o parte, ostilitatea împotriva comunității LGBT și, pe de altă parte, în lumina discursului de incitare la ură clar homofob proferat de atacatori în timpul incidentului. Curtea consideră că, fără o asemenea abordare strictă din partea autorităților de aplicare a legii, infracțiunile motivate de prejudecăți sunt în mod inevitabil tratate pe picior de egalitate cu cauzele obișnuite care nu implică astfel de conotații, iar indiferența rezultată ar fi echivalentă cu încuviințarea oficială sau chiar cu complicitatea la infracțiunile motivate de ură.”(pct. 77).

10. Discutați obligațiile procedurale. Întrebați participanții ce înseamnă obligațiile procedurale în practica lor. Subliniați faptul că, în situația în care există dovezi de homofobie, iar o persoană este victima unui incident/infracțiuni pe baza orientării sale sexuale, poliția are obligația de investiga situația, ceea ce reprezintă elementul procedural al obligațiilor sale privind drepturile omului. Faceți apel în această discuție la următoarea opinie avizată.

„Exprimarea Curții este extrem de clară și transmite un mesaj puternic tuturor statelor contractante: atunci când în societate există atitudini negative față de minoritățile sexuale și există o probabilitate a unui abuz cauzat de homofobie, autoritățile de aplicare a legii au „obligația pozitivă imperioasă” de a proteja (paragf. 80) persoanele LGBT. Mai mult, statele au obligația procedurală de a investiga ura motivată de homofobie „cu un accent deosebit pe demascarea motivului bazat pe prejudecăți” (pct. 80). Așa cum a precizat Curtea, dacă statele nu iau astfel de măsuri, „ar fi dificil ca statul [...] să pună în aplicare măsuri care vizează îmbunătățirea păstrării ordinii în cazul unor demonstrații pașnice [...] în viitor” (pct. 80). „

<http://echrso.blogspot.co.uk/2015/05/the-judgment-in-identoba-and-others-v.htm>

11. Distribuți Fișa 3.3b și atrageți atenția participanților asupra importanței hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului și a altor standarde internaționale relevante. Subliniați că acestea reprezintă resurse importante în activitatea lor.

FIȘA 3.3A: PREZENTARE GENERALĂ A CAZULUI CEDO

IDENTOBA ÎMPOTRIVA GEORGIEI

Această Fișă oferă o imagine de ansamblu asupra cazului *Identoba împotriva Georgiei*, în scopul desfășurării acestui curs de formare. Pentru detalii complete despre caz, accesați site-ul CEDO, goo.gl/ddlwPG.

Prezentare generală

Circumstanțele cazului

Identoba a primit permisiunea autorităților georgiene să organizeze un marș pașnic la 17 mai 2012, în centrul orașului Tbilisi, pentru a marca Ziua Internațională împotriva Homofobiei. Autoritățile au confirmat că „forțele de poliție vor fi prezente pentru a se asigura că procesiunea se va desfășura pașnic”.

În acea zi, demonstrații LGBT s-au confruntat cu „o sută sau mai mulți contrademonstrați, care erau deosebit de agresivi și proferau jigniri”. Agresiunea a escaladat până la ruperea pancartelor, împingerea și lovirea participanților la marș, cel puțin o persoană fiind lovită și bătută. Mai mulți martori la incident au suferit vătămări corporale. Au fost proferate amenințări conform cărora participanții „trebuiau arși până la moarte și nimicii”.

Când participanții au fost întâmpinați de contrademonstrați, poliția „s-a distanțat de la fața locului”. Alți polițiști aflați la fața locului au informat participanții LGBT că nu era de datoria lor să intervină, deoarece nu făceau parte din patrula de poliție. După ce au primit apeluri telefonice din partea participanților, alți polițiști au sosit la fața locului și au intervenit pentru a opri agresiunile, dar amenințările au continuat. Câțiva dintre participanții LGBT au fost reținuți. Conform celor relatate în hotărârea Curții, scopul acestor rețineri a fost „să-i împiedice să comită o contravenție – obstrucționarea traficului rutier – și să-i protejeze de atacul contrademonstraților”.

Evenimentele ulterioare

Reclamanții au formulat mai multe plângeri pentru violențele comise împotriva lor și pentru lipsa de protecție din partea poliției (a se vedea paraf. 20-28).

Hotărârea CEDO

Contextul de homofobie și ostilitate

Curtea a invocat existența dovezilor privind homofobia și atitudinea negativă față de persoanele LGBT din Georgia pentru formularea hotărârii în favoarea reclamanților. Aceste dovezi s-au bazat pe o vizită făcută de Comisarul pentru drepturile omului din partea Consiliului Europei în Georgia și pe dovezi prezentate de ILGA-Europe (Filiala Europeană a Asociației Internaționale a persoanelor Lesbieni, Gay, Bisexuale, Transgender și Intersexuale). Curtea a concluzionat că pe fonul atitudinilor negative din „anumite segmente ale societății georgiene”, „sunt deosebit de evidente conotațiile discriminatorii ale incidentului din 17 mai 2012 și nivelul de vulnerabilitate al reclamanților, care s-au poziționat public alături de grupul vizat de prejudecăți sexuale” (paraf. 68). Această situație, combinată cu lipsa sprijinului poliției în timpul marșului, a condus Curtea la concluzia „că tratamentul aplicat reclamanților le-a provocat sentimente de frică, neliniște și nesiguranță, care nu sunt compatibile cu respectarea demnității lor umane și a atins pragul necesar de gravitate pentru a se încadra în domeniul de aplicare al art. 3 coroborat cu art. 14 din Convenție.”

Lipsa protecției din partea poliției

În al doilea rând, Curtea a constatat că autoritățile naționale știau sau ar fi trebuit să știe despre riscurile asociate acestui eveniment, „și, prin urmare, aveau obligația de a furniza o protecție sporită din partea statului” (paraf. 72). Cu toate acestea, Curtea a ajuns la concluzia că autoritățile naționale relevante „nu au oferit protecția adecvată celor treisprezece reclamanți individuali împotriva atacurilor motivate de prejudecăți din partea persoanelor particulare în timpul marșului din 17 mai 2012” (paraf. 74).

Lipsa unei investigații eficiente

Deși agresorii au fost înregistrați video, iar victimele au suferit vătămări corporale, autoritățile „au restrâns în mod inexplicabil scopul anchetei și au deschis două dosare separate și disjuncte privind vătămarile fizice

provocate numai în cazul a doi reclamanți individuali” (paragf. 75). În plus, ancheta a durat peste doi ani, iar la momentul pronunțării hotărârii, autorii primiseră doar amenzi administrative minore.

Autoritățile nu au lansat o investigație privind **infrațiunile motivate de ură** și nici nu au aplicat legile existente în Georgia în materie. Ținând cont de circumstanțele cazului și de faptul că Georgia are în vigoare legi privind infrațiunile motivate de ură, Curtea a constatat că:

„...era esențial ca autoritățile naționale relevante să efectueze investigația în acel context specific, luând toate măsurile rezonabile **pentru a demasca rolul posibilelor motive homofobe în evenimentele în cauză.** Necesitatea efectuării unei anchete aprofundate a discriminării din spatele atacului asupra marșului din 17 mai 2012 era indispensabilă, având în vedere, pe de o parte, ostilitatea împotriva comunității LGBT și, pe de altă parte, în lumina discursului de incitare la ură clar homofob proferat de atacatori în timpul incidentului. **Curtea consideră că, fără o asemenea abordare strictă din partea autorităților de aplicare a legii, infrațiunile motivate de prejudecăți sunt în mod inevitabil tratate pe picior de egalitate cu cauzele obișnuite care nu implică astfel de conotații, iar indiferența rezultată ar fi echivalentă cu încuviințarea oficială sau chiar cu complicitatea la infrațiunile motivate de ură.**”

Standarde ale Consiliului Europei

Fișe Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Aceste resurse reunesc cazuri și hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului care acoperă toate aspectele Convenției. Cele mai relevante fișe ale Curții sunt rezumate mai jos.

„Aspecte privind orientarea sexuală”⁴¹

Acest document oferă o imagine de ansamblu actualizată a tuturor cazurilor care implică răspunsuri ale justiției penale la incidente/infrapecțiuni motivate de ură și discurs motivat de ură împotriva comunităților LGBTI din statele membre ale Consiliului Europei. Se oferă informații suplimentare despre cazurile *Identoba împotriva Georgiei și M.C. și C.A. împotriva României*, la care se face referire și în acest Manual, în modulele trei și cinci. În plus, sunt prezentate circumstanțele a două cazuri aflate pe rol împotriva Georgiei și Croației.

„Homosexualitatea: aspecte de drept penal”⁴²

Acest document descrie rezultatele cazurilor prezentate de reclamantii care susțin existența unui tratament discriminatoriu în modul în care statele abordează relațiile sexuale între persoanele homosexuale comparativ cu persoanele heterosexuale. Aceste cazuri ilustrează din nou contextul specific persoanelor LGBTI, care sunt adesea tratate ca suspecți și infractori și nu ca potențiale victime ale infracțiunilor motivate de ură și ale altor infracțiuni.

„Aspecte privind identitatea de gen”⁴³

Acest document nu se referă la cazuri de infracțiuni motivate de ură sau la tratamentul aplicat persoanelor LGBTI de către poliție; cu toate acestea, hotărârile care sunt prezentate în rezumat evidențiază eforturile depuse de persoanele transgender pentru recunoașterea legală și socială a identității de gen. Așa cum s-a arătat deja în acest modul, este important să înțelegem contextul discriminării din punct de vedere al persoanelor LGBTI, deoarece altfel, acestea e posibil să nu aibă încredere în a se plânge la poliție despre incidentele cu care se confruntă, de teama că nu vor fi investigate în mod eficient.

Recomandarea CM/Rec(2001)10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind Codul deontologic european al poliției,⁴⁴ Rezumatul extraselor cheie

Având în vedere diversitatea serviciilor și instituțiilor de poliție prezente în componența Consiliului Europei, Comitetul de Miniștri a constatat că trebuie să existe un set de reguli de deontologie comune. Codul stabilește standarde detaliate care trebuie urmate de poliție în efortul de a-și îndeplini funcțiile de bază, așa cum sunt prezentate mai jos:

1. Principalele scopuri ale poliției într-o societate democratică guvernată de statul de drept sunt:
 - ▶ menținerea liniștii publice și a legii și ordinii în societate;
 - ▶ protejarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale individului, astfel cum acestea sunt consacrate, în special în Convenția Europeană a Drepturilor Omului;
 - ▶ prevenirea și combaterea infracțiunilor;
 - ▶ constatarea infracțiunilor;
 - ▶ furnizarea de asistență și servicii publicului.

În contextul necesității formării poliției, există o legătură clară între fiecare dintre aceste scopuri și acțiunile eficiente, corecte și specifice care pot fi întreprinse de poliție în cazul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Obligațiile poliției de a-și îndeplini „misiunile într-o manieră echitabilă, inspirându-se, în special, din principiul imparțialității și nediscriminării” sunt subliniate în întregul Cod, inclusiv în domeniul furnizării de sprijin și asistență victimelor, în dezvoltarea unei culturi a nediscriminării și respectării drepturilor

41 http://www.echr.coe.int/documents/fs_sexual_orientation_eng.pdf

42 http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Homosexuality_ENG.pdf

43 http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Gender_identity_ENG.pdf

44 <http://www.refworld.org/docid/43f5c7944.html>

individuale și în special în legătură cu respectarea Convenției Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește interdicția generală a discriminării în legătură cu drepturile consacrate în Convenție.

Recomandarea CM/Rec(2010)5 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind măsurile de combatere a discriminării pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen⁴⁵

Această recomandare evidențiază cele mai importante articole ale Convenției și principalele constatări ale Curții Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește problemele cu care se confruntă persoanele LGBTI. Acestea includ importanța investigațiilor eficiente în ceea ce privește infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, existența unor legi relevante și eficiente care să permită instanțelor să țină seama de mobilul bazat pe prejudecăți anti-LGBTI și protejarea libertății de exprimare și de întrunire, în special a dreptului la protecție atunci când se exercită libertatea de întrunire.

Articolele relevante sunt prezentate mai jos.

1. Statele membre ar trebui să asigure investigarea eficientă, promptă și imparțială a presupuselor cazuri de infracțiuni sau alte incidente, în cazul în care orientarea sexuală sau identitatea de gen a victimei este în mod rezonabil bănuită că a constituit mobilul pentru făptuitor; acestea trebuie să se asigure în continuare că este acordată o atenție deosebită investigării acestor infracțiuni sau a celorlalte incidente, mai ales atunci când au fost comise de către persoane care aplică legea sau de către alte persoane care acționează în calitate oficială și că cei răspunzători pentru astfel de acte sunt aduși în fața justiției și, dacă este cazul, sunt pedepsiți în scopul de a evita impunitatea.
2. Statele membre ar trebui să se asigure că, la individualizarea pedepselor, se poate lua în considerare ca o circumstanță agravantă motivația constând în prejudecăți față de orientarea sexuală sau identitatea de gen.
13. Statele membre ar trebui să ia măsuri adecvate pentru a asigura, în conformitate cu Articolul 10 din Convenție, libertatea de exprimare, fără discriminare pe motiv de orientare sexuală sau identitate de gen, inclusiv cu privire la libertatea de a primi și difuza informații despre orientarea sexuală sau identitatea de gen.
14. Statele membre ar trebui să ia măsuri corespunzătoare la nivel național, regional și local pentru a se asigura că libertatea de întrunire pașnică, așa cum este prevăzută în Articolul 11 din Convenție, poate fi exercitată fără discriminare pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen.
15. Statele membre ar trebui să se asigure că autoritățile care aplică legea iau măsurile corespunzătoare pentru a proteja participanții la demonstrații pașnice în favoarea drepturilor omului, ale persoanelor lesbiene, gay, bisexuale și transgender de orice încercări de a perturba în mod ilegal sau de a restrânge exercitarea efectivă a drepturilor acestora la libertatea de exprimare și de întrunire pașnică.
16. Autoritățile publice de la toate nivelurile ar trebui să fie încurajate să condamne public, în special în mass-media, orice intervenții ilegale asupra drepturilor indivizilor și grupurilor de persoane de a-și exercita libertatea de exprimare și de întrunire pașnică, cu atenție specială în situațiile legate de drepturile persoanelor gay, lesbiene, bisexuale și transgender.”

Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei 1728(2010) referitor la discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen⁴⁶

Această rezoluție descrie și recunoaște discriminările suferite de persoanele LGBT, inclusiv expunerea la infracțiunile motivate de ură și discursul motivat de ură. Acest document completează Recomandarea CM/Rec(2010)5 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind măsurile de combatere a discriminării pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen descrisă mai sus. Rezoluția solicită statelor membre ale Consiliului Europei „să se asigure că drepturile fundamentale ale persoanelor LGBT, inclusiv libertatea de exprimare și libertatea de întrunire și de asociere, sunt respectate, în conformitate cu standardele internaționale ale drepturilor omului” și „să pună la dispoziția victimelor căi de atac legale și să pedepsească persoanele care încalcă drepturile fundamentale ale persoanelor LGBT, în special dreptul la viață și la siguranță ”.

De asemenea, rezoluția solicită statelor membre ale Consiliului Europei să „condamne discursul motivat de ură și declarațiile discriminatorii și să protejeze în mod eficient persoanele LGBT de efectul acestor declarații, respectând în același timp libertatea de exprimare, în conformitate cu prevederile Convenției Europene a

⁴⁵ <http://www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5>

⁴⁶ <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=17853&lang=en>

Drepturilor Omului și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului ” și „ să adopte și să aplice legislația anti-discriminare care include orientarea sexuală și identitatea de gen printre criteriile de discriminare interzise, alături de sancțiuni pentru nerespectarea legii”.

Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice⁴⁷

Cunoscut și sub denumirea de Convenția de la Istanbul, acest document introduce angajamente obligatorii de prevenire, protecție, investigare și condamnare. Deși violența împotriva femeilor și violența în familie sunt în afara domeniului de aplicare al acestui Manual, este important să rețineți că persoanele LGBTI pot fi, de asemenea, victime ale acestui tip de violență. În plus, unele cazuri de violență domestică împotriva persoanelor LGBTI pot fi considerate infracțiuni motivate de ură și violență în familie. Ca formator, este util să explorați acest subiect în timpul discuțiilor și să întrebați participanții în legătură cu problemele care apar atunci când violența în familie și violența pe considerente de gen se intersectează cu infracțiunea motivată de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Convenția include o dispoziție privind nediscriminarea care prevede că victimele nu trebuie discriminate pe motiv de identitate de gen sau orientare sexuală. Pentru informații suplimentare, consultați notele explicative⁴⁸ și o analiză utilă realizată de Transgender Europe.⁴⁹

Alte standarde internaționale privind drepturile omului

Rezoluția 32/2 adoptată de Consiliul pentru drepturile omului al ONU la 30 iunie 2016: Protecția împotriva violenței și discriminării pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen⁵⁰

Această rezoluție „condamnă cu fermitate actele de violență și discriminare din toate regiunile lumii comise împotriva persoanelor pe criterii de orientare sexuală sau identitate de gen”. Prin această rezoluție, statele membre ale Organizației Națiunilor Unite semnatare au numit pentru o perioadă de trei ani un expert independent în protecția împotriva violenței și discriminării pe motiv de orientare sexuală și identitatea de gen. Expertul are o serie de îndatoriri, incluzând evaluarea punerii în aplicare a standardelor relevante pentru drepturile omului, oferirea de asistență tehnică statelor membre, implicarea în dialogul cu autoritățile publice și raportarea progreselor acestora către Consiliul pentru Drepturile Omului.

Pentru mai multe standarde ONU referitoare la orientarea sexuală și identitatea de gen, accesați baza de date SOGI a ONU.⁵¹

Directiva 2012/29/UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității⁵²

Această Directivă a fost adoptată la 25 octombrie 2012 și a intrat în vigoare la 15 noiembrie 2012. Statele membre ale Uniunii Europene au avut termen până la 16 noiembrie 2015 pentru a încorpora dispozițiile directivei în legile naționale. Directiva se aplică tuturor victimelor infracțiunilor și se referă în special la victimele infracțiunilor motivate de ură, inclusiv la persoanele LGBTI. Directiva impune statelor membre ale Uniunii Europene obligații specifice în sensul tratării victimelor infracțiunilor motivate de ură ca pe o categorie care necesită protecție specifică, asigurării accesului la servicii specifice de asistență pe baza evaluării nevoilor și asigurării faptului că organele de justiție penală care ar putea intra în contact cu victimele, inclusiv poliția, procurorii și judecătorii, sunt instruite corespunzător pentru a se asigura că victimele sunt tratate în mod respectuos și nediscriminatoriu.

În cele ce urmează sunt prezentate extrase din cele mai relevante articole ale Directivei.

Articolul 3: Dreptul de a înțelege și de a se face înțeles

1. Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a asista victimele astfel încât acestea să înțeleagă și să se poată face înțelese de la primul contact și în cursul oricărei interacțiuni ulterioare necesare pe care o au cu o autoritate competentă în cadrul procedurilor penale, inclusiv în cazul în care informațiile sunt furnizate de respectiva autoritate.

47 <http://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/about-the-convention>

48 <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210>

49 <http://tgeu.org/protection-of-trans-people-under-the-istanbul-convention/>

50 http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/HRC/RES/32/2

51 <https://www.icj.org/sogi-un-database>

52 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1421925131614&uri=CELEX:32012L0029>

2. Statele membre asigură efectuarea comunicărilor către victime într-un limbaj simplu și accesibil, verbal sau în scris. Astfel de comunicări iau în considerare caracteristicile personale ale victimei, inclusiv orice dizabilitate care poate afecta abilitatea de a înțelege sau de a se face înțeleasă.
3. Cu excepția cazului în care este contrar intereselor victimei sau ar afecta negativ desfășurarea procedurilor, statele membre permit victimelor să fie însoțite de o persoană aleasă de acestea cu ocazia primului contact cu o autoritate competentă, atunci când, datorită impactului infracțiunii, victima solicită asistență pentru a înțelege sau a se face înțeleasă.

Articolul 8: Dreptul de acces la serviciile de sprijinire a victimelor

1. Statele membre se asigură că victimele au acces, în concordanță cu necesitățile lor, la servicii confidențiale de sprijinire a victimelor, în mod gratuit, care acționează în interesul victimelor înainte, în timpul și pentru o durată adecvată după încetarea procedurilor penale. Membrii familiei au acces la serviciile de sprijinire a victimelor în conformitate cu necesitățile lor și cu gravitatea prejudiciului suferit ca urmare a infracțiunii săvârșite împotriva victimei.
2. Statele membre facilitează direcționarea victimelor, de către autoritatea competentă la care a fost depusă plângerea și de către alte entități relevante, către serviciile de sprijinire a victimelor.
3. Statele membre adoptă măsuri pentru a institui servicii specializate, gratuite și confidențiale de sprijinire a victimelor în plus față de sau ca parte integrantă a serviciilor generale de sprijinire a victimelor sau pentru a permite organizațiilor de sprijinire a victimelor să facă apel la entități specializate existente care oferă astfel de sprijin specializat. Victimele au acces la astfel de servicii în conformitate cu nevoile lor specifice, iar membrii familiei au acces la respectivele servicii în conformitate cu nevoile lor specifice și cu gradul de vătămare suferit ca urmare a infracțiunii săvârșite împotriva victimei.
4. Serviciile de sprijinire a victimelor și orice servicii specializate de sprijinire pot fi instituite ca organizații publice sau neguvernamentale și pot fi organizate pe bază profesională sau voluntară.
5. Statele membre se asigură că accesul la serviciile de sprijinire a victimelor nu depinde de formularea de către victimă a unei plângeri formale în fața unei autorități competente cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.

Articolul 20: Dreptul la protecție al victimelor în cursul cercetării

1. Fără a se aduce atingere dreptului la apărare și în conformitate cu normele privind marja de apreciere a instanțelor, statele membre se asigură că pe durata cercetărilor penale:
 - a. audierile victimelor se desfășoară fără întârzieri nejustificate, de îndată ce autoritatea competentă a înregistrat o plângere cu privire la săvârșirea unei infracțiuni;
 - b. numărul audierilor victimelor este cât mai redus cu putință, iar audierile au loc numai atunci când sunt strict necesare pentru desfășurarea cercetării penale;
 - c. victimele pot fi însoțite de reprezentantul lor legal și de o persoană aleasă de acestea, cu excepția cazului în care s-a luat o decizie contrară motivată în legătură cu una dintre persoanele respective sau cu amândouă;
 - d. examinările medicale sunt reduse la minimum și se desfășoară numai atunci când sunt strict necesare în scopul procedurilor penale.

Articolul 22: Evaluarea individuală a victimelor pentru identificarea nevoilor de protecție specifice

1. Statele membre se asigură că victimele beneficiază de o evaluare promptă și individuală, în conformitate cu procedurile naționale, pentru a se identifica nevoile de protecție specifice și pentru a se determina dacă și în ce măsură ar putea beneficia de măsuri speciale în cursul procedurilor penale, astfel cum se prevede la articolele 23 și 24, datorită vulnerabilității deosebite la victimizare secundară și repetată sau la intimidare și răzbunare.
2. Evaluarea individuală ia în considerare în special:
 - a. caracteristicile personale ale victimei;
 - b. tipul sau natura infracțiunii; și
 - c. circumstanțele infracțiunii.

3. În contextul evaluării individuale, se acordă o atenție deosebită victimelor care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravității infracțiunii, victimelor afectate de o infracțiune din cauza prejudecăților sau din motive de discriminare care ar putea avea legătură în special cu caracteristicile lor personale și victimelor care sunt deosebit de vulnerabile din cauza relației cu autorul infracțiunii și a dependenței de acesta, în special victimele terorismului, ale criminalității organizate, ale traficului de persoane, ale violenței bazate pe gen, ale violenței în cadrul relațiilor apropiate, ale violenței sexuale sau ale exploatării, ale infracțiunilor săvârșite din ură și victimele cu dizabilități.
4. În sensul prezentei directive, se prezumă că victimele copii au nevoi de protecție specifice datorită vulnerabilității la victimizarea secundară și repetată sau la intimidare și răzbunare. Pentru a se determina dacă și în ce măsură ar beneficia de măsurile speciale prevăzute la articolele 23 și 24, victimele copii fac obiectul unei evaluări individuale astfel cum se prevede la alineatul (1) din prezentul articol.
5. Amploarea evaluării individuale poate fi adaptată în funcție de gravitatea infracțiunii și de nivelul prejudiciului aparent suferit de victimă.
6. Evaluarea individuală se desfășoară cu strânsă implicare a victimelor și ia în considerare dorințele acestora, inclusiv refuzul de a beneficia de măsurile speciale prevăzute la articolele 23 și 24.
7. În cazul în care elementele de bază ale evaluării individuale s-au modificat în mod semnificativ, statele membre se asigură că aceasta este actualizată pe toată durata procedurilor penale.

Articolul 25: Formarea practicienilor

1. Statele membre se asigură că funcționarii susceptibili să intre în contact cu victimele, precum personalul polițienesc și personalul instanțelor, beneficiază de cursuri de formare atât generale, cât și de specialitate, până la un nivel adecvat din punct de vedere al contactului cu victimele, pentru a spori nivelul de conștientizare de către aceștia a nevoilor victimelor și pentru a le permite să poată trata victimele într-un mod respectuos, imparțial și profesionist.
2. Fără a aduce atingere independenței judiciare și diferențelor de organizare ale sistemelor judiciare din Uniune, statele membre solicită celor care răspund de formarea judecătorilor și a procurorilor implicați în proceduri penale să pună la dispoziție cursuri de formare atât generale, cât și de specialitate, pentru a spori nivelul de conștientizare de către judecători și procurori a nevoilor victimelor.
3. Asigurând respectul independenței profesiei juridice, statele membre recomandă celor care răspund de formarea avocaților să pună la dispoziție cursuri de formare atât generale, cât și de specialitate, pentru a spori nivelul de conștientizare de către avocați a nevoilor victimelor.
4. Prin serviciile publice sau prin finanțarea organizațiilor de sprijinire a victimelor, statele membre încurajează inițiative prin care cei care furnizează servicii de sprijinire a victimelor și de justiție reparatorie beneficiază de formare corespunzătoare la un nivel adecvat în ceea ce privește contactul cu victimele și îndeplinesc standardele profesionale necesare pentru a garanta că aceste servicii sunt furnizate într-un mod respectuos, imparțial și profesionist.
5. În conformitate cu funcțiile practicianului, cu natura și nivelul contactului acestuia cu victimele, cursurile de formare urmăresc să permită practicianului să recunoască victimele și să le trateze în mod respectuos, profesionist și nediscriminatoriu.

Modulul patru: investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI

INTRODUCERE ȘI CADRUL GENERAL

Responsabilitatea principală a polițiștilor este de a preveni infracțiunile, iar în cazul în care acestea se produc, de a investiga și identifica comportamentul infracțional. Acest lucru este deosebit de important în domeniul infracțiunilor motivate de ură, având în vedere impactul psihologic asupra victimei⁵³, tendința de escaladare a infracțiunilor motivate de ură și impactul posibil asupra comunității LGBTI. Prevenirea victimizării repetate este, de asemenea, un factor important. Dacă nu sunt abordate corespunzător, infracțiunile motivate de ură pot avea ca rezultat comportamente infracționale repetate, de gravitate și mai mare. Lipsa unui răspuns eficient din partea poliției poate avea ca rezultat probleme semnificative de percepere a competenței poliției și deteriorarea relațiilor comunitare.

După cum s-a discutat în capitolele anterioare, poliția are obligația pozitivă de a acționa în manieră profesionistă și adecvată. Acest Modul este conceput pentru a oferi polițiștilor cunoștințele și abilitățile necesare pentru investigarea infracțiunilor motivate de ură în mod profesionist.

Investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI este dificilă, deoarece poliția solicită dovezi din partea unor victime vulnerabile, aflate adesea în situații personale foarte stresante. Este necesar ca victima să prezinte informații, chiar dacă este vorba despre subiecte care creează o stare de disconfort.

Comunitățile și victimele așteaptă o intervenție rapidă și profesionistă din partea poliției. Lipsa unei astfel de intervenții poate provoca neîncredere și poate transmite comunității mesajul că poliția nu ia în serios infracțiunile motivate de ură sau, mai rău, că susține infracțiunile motivate de ură.

Modulul începe cu un exercițiu care arată polițiștilor din prima linie pașii care trebuie urmați atunci când se răspunde inițial la un incident motivat de ură, inclusiv obținerea detaliilor de la victimă, obținerea probelor materiale și înregistrarea oficială a infracțiunii.

În continuare, Modulul explorează investigarea infracțiunilor motivate de ură dintr-o perspectivă centrată pe victimă, incluzând sprijinul acordat victimei la locul infracțiunii, la telefon sau la secția de poliție. Se analizează modul ideal în care poate fi obținută declarația victimei și se analizează apoi considerente suplimentare privind oferirea de sprijin victimei după întocmirea raportului detaliat.

Sunt examinate apoi în detaliu nevoile unice ale victimelor transgender ale acestor infracțiuni. Acest lucru este important, având în vedere cunoștințele limitate pe care le au de cele mai multe ori ofițerii de poliție despre persoanele transgender și numărul mare de incidente cu care se confruntă grupul respectiv.

53 Consiliul Europei a constatat faptul că termenul de „victimă” nu este acceptat de o serie de persoane care au fost ținta infracțiunilor motivate de ură. În multe instanțe, se preferă termenul de „supraviețuitor” care reflectă mai bine experiența trăită. Termenul de „victimă” este folosit în acest manual pentru că se potrivește cel mai bine cu statutul legal și tehnic al persoanei vizate de infracțiunea motivată de ură care este în contact cu poliția și organele de justiție penală. Așa cum se va mai arăta în acest manual, poliția ar trebui să adopte o abordare centrată pe victimă; persoana ar trebui să fie întrebată care este forma de adresare dorită și se va folosi forma de adresare respectivă.

În continuare, Modulul examinează indiciile privind prejudecata și elementele probatoriului care demonstrează că a avut loc o infracțiune motivată de ură. Sunt folosite apoi exemple practice, pentru a concentra atenția participanților asupra a ceea ce este necesar pentru a identifica și a dovedi o infracțiune motivată de ură din perspectiva poliției.

În final, participanților li se va solicita să examineze relația dintre serviciul de poliție și comunitatea LGBTI locală. Ultimul Modul se va concentra pe importanța încrederii, un factor cheie atât în încurajarea raportării infracțiunilor, cât și în contribuția la asigurarea probelor necesare pentru susținerea urmăririi penale.

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII

Participanții:

- ▶ vor identifica bunele practici în investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Acest lucru se va realiza atât din perspectiva tehnică a anchetei poliției, cât și dintr-un punct de vedere centrat pe victimă;
- ▶ vor dezvolta o mai bună înțelegere a provocărilor specifice cu care se confruntă comunitatea transgender și a celui mai potrivit mod în care poliția poate să sprijine persoanele transgender atunci când acestea sunt victime ale infracțiunilor;
- ▶ vor înțelege și vor putea identifica indiciile privind prejudecata, elementele de bază utilizate pentru a demonstra mobilul bazat pe prejudecăți, pentru investigarea și pedepsirea infracțiunilor motivate de ură;
- ▶ vor putea identifica infracțiunile motivate de ură;
- ▶ vor înțelege rolul proactiv al poliției în stabilirea încrederii, o componentă cheie pentru asigurarea eficienței poliției.

PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚILOR ȘI A DURATEI ACESTORA

- ▶ Activitatea 4.1: Obținerea probelor în infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI - Activități la fața locului și ancheta penală ulterioară (30 de minute)
- ▶ Activitatea 4.2: Obținerea probelor în infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI - Abordarea centrată pe victimă (30 de minute)
- ▶ Activitatea 4.3: Obținerea probelor în infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI - Considerente specifice referitoare la persoanele transgender (60 de minute)
- ▶ Activitatea 4.4: Obținerea probelor: Indiciile privind prejudecata - Probarea selecției/mobilului bazat pe prejudecăți (30 minute)
- ▶ Activitatea 4.5: Obținerea probelor: Indiciile privind prejudecata - Identificarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI (30 de minute)
- ▶ Activitatea 4.6a: Importanța încrederii: intervențiile poliției și comunitatea LGBTI (30 minute)

ACTIVITATEA 4.1: OBȚINEREA PROBELOR ÎN INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI - ACTIVITĂȚI LA FAȚA LOCULUI ȘI ANCHETA PENALĂ ULTERIOARĂ (30 DE MINUTE).

Această activitate cuprinde lecturarea unui material, discuții în grupuri mici și o discuție generală facilitată de formator.

Materiale necesare:

Flipchart, pixuri

Sală de curs care să permită separarea pe grupuri

Fișele 4.1a și 4.1b

1. Pregătiți trei coli de flipchart.

- ▶ Intitulați prima pagină:

„Obținerea declarațiilor de la victime și martori”

- ▶ Intitulați a doua pagină:

„Ce trebuie obținut: constatări medico-legale și tehnice”

- ▶ Intitulați a treia pagină:

„La secție: Înregistrarea plângerii”

- ▶ Intitulați a patra pagină:

„Ancheta ulterioară: explorarea tuturor pistelor.”

2. Împărțiți participanții în patru grupuri. Încercați să vă asigurați că separați persoanele care lucrează de obicei împreună și că obțineți un mix adecvat din punct de vedere al genului, dacă este posibil.
3. Distribuți fișa 4.1a și rugați participanții să urmeze instrucțiunile. Lăsați grupului 10-15 minute pentru a citi scenariul și pentru a se gândi, folosind rubricile de mai sus, la toate aspectele pe care un agent de poliție ar trebui să le ia în considerare atunci când investighează o infracțiune. Un cursant din grup va nota ideile.
4. Reuniți grupurile. Cereți reprezentantului fiecărui grup să prezinte cele mai importante idei identificate de grupul lor. Apoi, întrebați restul participanților dacă mai există puncte care ar trebui adăugate.
5. La parcurgerea ideilor, faceți referire la ghidul de bune practici de la pct. 4.1b, evidențiind punctele cheie și aspectele care au fost pierdute din vedere.

FIȘA 4.1A

Obținerea probelor în infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI - Activități la fața locului și urmărirea penală ulterioară

Această activitate cuprinde lecturarea unui material, discuții în grupuri mici și o discuție generală facilitată de formator.

- ▶ Unui participant i se va delega responsabilitatea de a citi grupului scenariul de mai jos.
- ▶ Unui participant i se va delega responsabilitatea de a lua notițe.

Scenariul:

Agresiune petrecută în centrul orașului:

Două femei lesbiene părăsesc o locație LGBTI din centrul orașului.

La 100 de metri de locul respectiv, femeile sunt atacate de un grup de bărbați, dintre care unii sunt înarmați cu bastoane.

Femeile sunt bătute brutal cu bastoanele și sunt lovite cu pumnii și picioarele.

Infractorii proferează injurii homofobe la adresa femeilor, înainte și în timpul agresiunii.

Un trecător cheamă poliția, care ajunge la fața locului.

După ce citiți scenariul de mai sus, citiți descrierea activităților de mai jos, care vor fi alocate grupurilor. Faceți brainstorming timp de 10-15 minute, luând notițe pentru a vă ajuta să prezentați grupului concluziile principale.

Grupul 1 - activitate:

Obținerea declarațiilor de la victime și martori

Care sunt punctele cheie care trebuie luate în considerare atunci când obțineți informații la fața locului de la victime și martori?

Grupul 2 - activitate:

Ce trebuie obținut: constatări medico-legale și tehnice

Care sunt responsabilitățile dvs. cheie în ceea ce privește obținerea constatărilor medico-legale și tehnice?

Grupul 3 - activitate:

La secție: Înregistrarea plângerii

Care sunt considerentele cheie pe care poliția trebuie să le aibă în vedere în momentul întoarcerii la secție și depunerii raportului? Ce trebuie să facă ofițerul de poliție și de ce?

Grupul 4 - activitate:

Ancheta ulterioară: explorarea tuturor pistelor

Schițați procesul de anchetă de după cercetarea inițială de la fața locului și depunerea raportului la secția de poliție. Fără un suspect numit inițial, ce bune practici de investigație puteți folosi?

FIȘA 4.1B: INVESTIGAREA INFRAȚIUNILOR MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI - DE LA SOSIREA LA LOCUL FAPTEI, CONSTATĂRILE TEHNICE, AUDIEREA MARTORILOR ȘI ANCHETA ULTERIOARĂ.

Acțiunile inițiale de la locul infracțiunii pot avea implicații uriașe pentru succesul unei anchete penale. Neînregistrarea în scris a declarațiilor martorilor, a acțiunilor desfășurate de poliție sau a probelor obținute poate avea ca rezultat insuccesul dosarului penal.

Este deosebit de relevant în cazul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI faptul că interacțiunea inițială a poliției cu victima și/sau martorii poate avea ca rezultat furnizarea sau ascunderea de informații vitale, ceea ce poate avea ca rezultat succesul sau eșecul urmăririi penale în cazul unei infracțiuni grave.

Această fișă oferă câteva îndrumări pentru polițiști cu privire la acțiunile care trebuie desfășurate la fața locului, în ceea ce privește audierea martorilor și obținerea constatărilor medico-legale. Sunt analizate apoi modalitățile de sesizare a infracțiunii prin mijloacele oficiale folosite de poliție și câteva idei privind ancheta ulterioară.

Sfat pentru formator: ghidul de mai jos nu este complet, iar ghidurile privind bunele practici la nivel local și reglementările locale ar trebui consultate în avans.

- A. Obținerea declarațiilor de la victime și martori și a posibilelor probe
Care sunt punctele cheie care trebuie luate în considerare atunci când obțineți informații la fața locului de la victime și martori?
- B. Ce trebuie obținut: constatări medico-legale și tehnice
Care sunt responsabilitățile cheie în ceea ce privește obținerea constatărilor medico-legale și tehnice?
- C. La secție: Înregistrarea raportului inițial privind săvârșirea infracțiunii
Care sunt considerentele cheie pe care poliția trebuie să le aibă în vedere în momentul întoarcerii la secție și la înregistrarea raportului inițial privind săvârșirea infracțiunii? Ce trebuie să facă ofițerul de poliție și de ce?
- D. Ancheta ulterioară: explorarea tuturor pistelor
Schițați procesul de anchetă de după cercetarea inițială de la fața locului și depunerea raportului la secția de poliție. Fără un suspect numit inițial, ce bune practici de anchetă puteți folosi?

► Obținerea declarațiilor martorilor

Punctele cheie care trebuie luate în considerare atunci când obțineți informații la fața locului de la victime și martori.

Deși notițele luate la fața locului constituie doar informații preliminare, e foarte posibil ca acestea să fie folosite pe parcursul anchetei și pot fi analizate în faza de urmărire penală. Prin urmare, este vital să se înregistreze cât mai multe informații.

Acestea ar trebui să fie suficient de detaliate pentru a permite unui al doilea anchetator să continue investigația, dacă este cazul.

- Stabiliți dacă martorii necesită interpreți sau orice alt sprijin pentru a-i ajuta în furnizarea de informații. Membrii familiei/prietenii martorilor pot fi inițial folosiți dacă un interpret nu este disponibil la fața locului. Copiii nu vor fi folosiți ca martori decât dacă este vorba despre o situație de urgență.
- Polițiștii trebuie să folosească un limbaj deschis și inclusiv, cum ar fi:
 - o „Aveți un partener?” în loc de „Sunteți căsătorit/ă?”
 - o „Sunteți într-o relație?” în loc de „Aveți iubit/iubită?”
- Victimelor ar trebui să li se permită să explice ce s-a întâmplat cu propriile lor cuvinte, în ritmul lor. Abordarea cu răbdare poate duce la furnizarea de dovezi cheie, dovezi care altfel ar putea fi ratate.
- Dacă victimele sunt prea afectate sau sunt grav rănite, amânați audierea până când acestea sunt într-o stare mai bună (și asigurați-vă că primesc tratament medical, dacă este cazul).

- ▶ Victimele ar trebui să folosească limbajul care le e familiar, nu limbajul poliției. Se pot solicita clarificări dacă există ambiguități.
- ▶ Notați exact toate remarcile adresate de suspecți martorilor.
- ▶ Dacă suspectul se află la fața locului, notați dacă acesta își recunoaște vinovăția, în conformitate cu legislația locală/procedurile poliției, atenționând suspectul dacă este cazul. Notați exact cuvintele folosite.

▶ **Obținerea constatări medico-legale și tehnice**

Responsabilități cheie privind obținerea constatărilor medico-legale și tehnice la locul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Sfat pentru formator: Lista de mai jos nu este completă; trebuie avute în vedere și informațiile relevante obținute la nivel local din partea experților tehnici și din manuale.

- ▶ Securizați locul la sosire, blocând cu o bandă locul incidentului și zonele în care s-ar fi putut afla infractori sau zonele pe unde au părăsit locul respectiv.
- ▶ Păstrați orice dovezi vizibile și fotografiați toate probele relevante și toate zonele. Luați în considerare ideea de a filma locul, dacă există resursele necesare, iar acest demers este adecvat. Asigurați-vă că sunt obținute probe materiale care dovedesc prejudecata suspecților (de exemplu, fotografiați mesajele homofobe scrise cu graffiti).
- ▶ Conservați urmele prezente pe victimă. Nu uitați că orice contact cu agresorul lasă urme care pot fi prezente pe pielea și hainele victimei (sânge, salivă, fibre textile, păr, ADN etc.).
- ▶ Luați mostre dacă este cazul și rețineți hainele purtate în timpul infracțiunii, după ce sunt puse la dispoziție alte haine de schimb.
- ▶ Fotografați rănilor victimei, obținând acordul acesteia, după caz. Este posibil să fiți nevoit să faceți fotografii după o anumită perioadă de timp, pentru a permite vânătăilor să devină vizibile.
- ▶ Solicitați prezența criminaliștilor, dacă este cazul.
- ▶ Adunați și ambalați toate probele materiale, în conformitate cu reglementările locale și cele mai bune practici.
- ▶ Identificați oportunitățile de obținere a probelor ADN de la locul faptei. Sursele includ armele/instrumentele utilizate, orice obiect care ar fi putut fi atins sau din ce s-ar fi putut bea, sângele, saliva, părul sau alte fluide corporale. După cum s-a menționat mai sus, ADN-ul suspectului poate fi prezent pe victimă.
- ▶ Dacă incidentul este sesizat telefonic, sfătuiți victima/martorul să păstreze toate probele.
- ▶ Dacă se poate, solicitați sprijin din partea anchetatorilor instruiți special în anchetarea acestui tip de infracțiuni.
- ▶ Obțineți înregistrările camerelor video aflate în zonele imediat apropiate și în împrejurimi, acordând o atenție deosebită punctelor de intrare și ieșire de la locul faptei.
- ▶ În cazul în care un suspect este identificat și arestat, încercați să conservați îmbrăcămintea și încălțămintea acestuia și să prelevați o mostră de ADN, precum și amprente și să faceți fotografii. Ar trebui fotografiate și tatuajele care indică apartenența la grupurile de extremă dreaptă, de exemplu.
- ▶ Ocupați-vă ca victima să fie examinată medical și solicitați consimțământul acesteia pentru a obține raportul medical.
- ▶ Pentru a pregăti un dosar complet pentru instanță, obțineți toate probele posibile.

▶ **La secție: Înregistrarea unui raport privind săvârșirea infracțiunii**

Atunci când înregistrați la secție săvârșirea infracțiunii, imediat după incident, amintiți-vă că menționarea exactă a tuturor detaliilor infracțiunii motivate de ură este vitală pentru a asigura identificarea unor tipare de comportament infracțional și pentru a pune în aplicare măsuri preventive. Această secțiune poate fi modificată pentru a include practicile și procedurile locale.

Înregistrați infracțiunea în baza de date a poliției (pe hârtie sau în calculator, în funcție de țară).

- ▶ Înregistrați infracțiunea în baza de date a poliției (pe hârtie sau în calculator, în funcție de țară).

- ▶ Înregistrați toate observațiile inițiale care indică faptul că incidentul ar putea fi infracțiune motivată de ură.
- ▶ Efectuați investigații inițiale pentru a identifica dacă au mai fost comise infracțiuni similare și înainte. Poate exista un tipar de comportament infracțional. Analizați alte infracțiuni motivate de ură pentru a identifica un posibil tip de victimă.
- ▶ Examinați datele deținute pentru a vedea dacă victima a mai fost implicată și în alte incidente. Acest lucru este important pentru a identifica potențiale revictimizări.
- ▶ Raportați incidentul superiorilor, conform cerințelor în materie de politici/reglementări locale.
- ▶ Raportați incidentul către unitatea locală/națională responsabilă de infracțiunile motivate de ură, în conformitate cu politicile/reglementările locale.
- ▶ În cazul în care ancheta este transmisă unui alt anchetator/unei alte unități, asigurați-vă că se cunoaște faptul că poate fi vorba despre o infracțiune motivată de ură.
- ▶ Asigurați-vă, dacă este necesar, că superiorii/purtătorii de cuvânt ai poliției sunt informați despre incident.
- ▶ Dacă este identificat un tipar de infracțiune motivată de ură, raportați-l astfel încât să se poată asigura o intervenție adecvată.
- ▶ Dacă se identifică un tipar de infracțiuni motivate de ură, raportați-l pentru a se putea asigura o intervenție adecvată.
- ▶ Pregătiți predarea mostrelor prelevate către persoana/echipa responsabilă.

▶ **Ancheta ulterioară: explorarea tuturor pistelor**

După cercetarea inițială la fața locului și după întocmirea raportului oficial la secție, cazul va necesita deseori investigații suplimentare semnificative, în special în cazul în care nu există niciun suspect (identificat). Bunele practici de investigare prezentate mai jos nu sunt exhaustive și ar trebui completate pentru a se potrivi cu practicile/procedurile locale. Determinarea polițiștilor în identificarea autorilor infracțiunilor motivate de ură este esențială pentru stabilirea încrederii în rândul comunităților minoritare. În cazul în care încrederea în poliție este scăzută, este posibil ca martorii LGBTI să nu se simtă confortabil să vorbească cu ofițerii de poliție. În aceste cazuri, va fi necesar un efort suplimentar pentru a încuraja martorii să vorbească.

Polițiștii ar trebui:

- ▶ să lanseze apeluri în mass-media, social media etc. pentru prezentarea martorilor.
- ▶ să identifice incidente similare în alte locații/jurisdicții.
- ▶ să caute martori care sunt prezenți în mod frecvent în zona/locul în care a avut loc infracțiunea (lucrători la oficii poștale, gunoieri, călători din anumite autobuze etc.). Polițiștii locali pot fi de ajutor în acest sens.
- ▶ să solicite unui ofițer experimentat să analizeze probele obținute inițial, pentru a identifica noi posibile piste.
- ▶ să analizeze înregistrarea apelurilor făcute la numărul de urgență.
- ▶ să apeleze la un expert în medicină legală, dacă este cazul.
- ▶ să efectueze cercetări la fața locului.
- ▶ să analizeze înregistrările de pe camerele video din zonă.
- ▶ să verifice cazierile și informațiile disponibile, pentru a identifica posibile conexiuni cu alte cazuri.
- ▶ să rechiziționeze telefoanele mobile și să se verifice apelurile și mesajele, dacă este cazul.
- ▶ să facă apel la unități specializate, dacă este cazul.
- ▶ să facă apel la serviciile unităților care se ocupă de revizuirea cazurilor (dacă acestea există), pentru analizarea probelor deținute și a anchetelor efectuate, în cazul în care au trecut deja 28 de zile de la sesizarea cazurilor grave.
- ▶ să verifice personalul de pază și angajații din spațiile LGBTI care pot avea informații ce pot fi de folos. Este posibil ca în cadrul comunităților să se poarte alte conversații decât cele avute cu poliția. Orice fel de informații pot fi de ajutor.
- ▶ să solicite sprijinul organizațiilor LGBTI, care pot solicita informații.
- ▶ să utilizeze informații de pe site-urile unor terți, dacă acestea sunt disponibile.

ACTIVITATEA 4.2: OBȚINEREA PROBELOR ÎN INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI - ABORDAREA CENTRATĂ PE VICTIMĂ (30 DE MINUTE)

Această activitate cuprinde o lectură, discuții în grupuri mici și o discuție generală facilitată de formator.

Materiale necesare:

Flipchart, pixuri

Sală de curs care să permită separarea pe grupuri

Fișele 4.2a și 4.2b

1. Pregătiți trei coli de flipchart.

- ▶ Intitulează prima pagină:

„Raport inițial: Sprijinirea victimei la locul infracțiunii /la telefon / primirea ei la secție”

- ▶ Intitulează a doua pagină:

„Luarea unei declarații detaliate a victimei”

- ▶ Intitulează a treia pagină:

„Suport continuu și atenuare a riscurilor”

2. Împărțiți participanții în trei grupuri. Încercați să vă asigurați că separați persoanele care lucrează de obicei împreună și că obțineți un mix adecvat din punct de vedere al genului, dacă este posibil.
3. Distribuți fișa 4.2a și rugați participanții să urmeze instrucțiunile. Lăsați grupului 10-15 minute pentru brainstorming. Un membru al grupului ar trebui să înregistreze acestea.
4. Aduceți grupurile mici înapoi în grupul mai mare. Cereți persoanei care acționează ca purtător de cuvânt pentru fiecare grup să enumere punctele cheie identificate de grupul său. Apoi, întrebați-i pe toți participanții dacă mai lipsesc anumite puncte.
5. Când parcurgeți punctele, consultați ghidul de bune practici de la 4.2b, evidențiind punctele cheie și orice puncte care ar putea fi ratate.

FIȘA 4.2A: INVESTIGAREA UNEI INFRAȚIUNI MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI: O ABORDARE CENTRATĂ PE VICTIMĂ (30 DE MINUTE)

Unui participant i-ar trebui delegată responsabilitatea de a lua notițe.

Același scenariu ca și activitatea 4.1 poate fi utilizat pentru acest exercițiu.

Scenariu:

Asalt în Centrul Orașului:

Două femei lesbiene părăsesc un loc LGBTI din centrul orașului.

La 100 de metri de locul respectiv, femeile sunt atacate de un grup de bărbați, dintre care unii sunt înarmați cu bastoane.

Femeile sunt bătute puternic cu bastoane, lovite cu pumnul și picioarele.

Infractorii strigă injurii homofobe femeilor în timpul atacului.

Un trecător telefonează poliția și ajungeți la fața locului.

După ce ați citit scenariul, citiți sarcina de mai jos care a fost atribuită grupului dvs. Gândiți-vă la idei prin brainstorming timp de 10-15 minute, luând notițe după caz.

Grupul 1 - sarcină:

Răspunsul inițial: Sprijinirea victimelor la locul infracțiunii, atunci când raportează o infracțiune prin telefon sau la sosirea la o secție de poliție pentru a depune o plângere privind o infracțiune motivată de ură împotriva persoanelor LGBTI. Ce ar trebui să ia în considerare poliția?

Grupul 2 - sarcină:

Luarea declarației / raportului oficial: Adunarea celor mai bune dovezi și susținerea victimei atunci când se ia o declarație detaliată a victimei.

Ce ar trebui să ia în considerare poliția?

Grupul 3 - sarcina:

După adunarea probelor inițiale: Oferirea de informații și asistență pentru victime. Reducerea riscului de revictimizare. Ce ar trebui să ia în considerare poliția?

FIȘA 4.2B: INVESTIGAREA UNEI INFRAȚIUNI MOTIVATE DE URĂ

ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI: O ABORDARE CENTRATĂ PE VICTIMĂ

Care sunt considerentele cheie de care poliția ar trebui să țină cont pentru sprijinirea victimei la fața locului, atunci când ia o declarație detaliată a martorilor, precum și în mod continuu?

Acest Manual oferă îndrumări pentru următoarele trei lucruri:

- A. sprijinirea victimelor în etapele inițiale ale unei anchete penale.
- B. luarea unei declarații detaliate de la victimă / martor și crearea unui mediu propice pentru strângerea celor mai bune dovezi.
- C. sprijin permanent pentru victimă și atenuare a riscurilor.

Trebuie menționat că aceste recomandări nu sunt complete și ar trebui adaptate pentru a ține seama de legislația, politicile și procedurile locale.

► Sprijinirea victimelor în etapele inițiale ale anchetei penale

Primul contact cu victima va crea o impresie de durată asupra modului în care aceasta vede poliția și așteptările pe care le va avea în ceea ce privește oferirea serviciului. Un început prost ar putea distruge șansele obținerii cooperării martorilor.

Punctele cheie care trebuie luate în considerare în etapele inițiale ale anchetei sunt rezumate mai jos.

La locul infracțiunii

- Dacă este necesar, solicitați asistență medicală, ca prioritate.
- Asigurați-vă că victima este în siguranță la locul faptei; scoateți-o de la locul faptei dacă este în pericol.
- Victima trebuie să fie interviuată de un singur polițist pentru a reduce la minimum traumele; un al doilea ofițer poate fi prezent dacă este necesar, dar ideal nu ar trebui să pună întrebări.
- Asigurați victima că nu trebuie să se învinovățească de cele întâmplate.
- Polițiștii trebuie să folosească un limbaj deschis și incluziv, cum ar fi:
 - o „Aveți un partener?” în loc de „Ești căsătorit?”
 - o „Sunteți într-o relație?” în loc de „Ai un iubit / iubită?”
- Fii răbdător și oferă spațiu victimei pentru a exprima cum se simte.
- Protejați identitatea victimei de expunerea inutilă. Spuneți victimei că poliția îi va proteja confidențialitatea atât cât este posibil legal.
- Spuneți victimei despre posibilitățile realiste ale incidentului de a deveni cunoscute în mod public și / sau raportate în mass-media. Asigurați-vă că aceste informații nu sunt transmise în așa fel încât victima să creadă că poliția nu dorește să urmărească problema.
- Referiți victima la un serviciu local de asistență a victimelor (cu acordul lor). Detaliile serviciilor de asistență trebuie furnizate oral și în scris.
- Victimei trebuie să i se ofere detalii despre ofițerul de investigare sau persoana de contact a cazului, pentru situațiile în care dorește să comunice în continuare. O a doua persoană de contact ar trebui să fie luată în considerare dacă persoana inițială trebuie să lipsească pentru perioade prelungite.
- Întrebați victima dacă are un prieten / partener pe care dorește să îl contacteze pentru sprijin.
- Înregistrați starea emoțională a victimei (de exemplu, este în stare de șoc?)
- Pe baza informațiilor adunate mai sus, evaluați orice risc imediat pentru victimă sau partenerul / familia sa imediată. În plus față de punctele de mai sus, stabiliți dacă victima a primit amenințări, dacă au fost implicate arme, dacă au existat incidente anterioare și dacă făptuitorul - dacă este cunoscut - a comis infracțiuni similare în trecut. Pe baza evaluării, luați imediat toate măsurile de protecție necesare. Pentru un exemplu de evaluare detaliată a riscurilor, consultați un model de evaluare a incidentelor motivate de ură creat de poliția din Hampshire.⁵⁴

54 <http://www.hampshire.police.uk/internet/asset/de7ad9c0-8783-4cae-9cb9-2bc004ab0eal/hc-002299-15.%20additional%20in-formation.pdf>

Dacă luați un raport inițial la telefon

- ▶ Identificați dacă este nevoie de asistență medicală și faceți demersuri pentru trimiterea unei ambulanțe, dacă este necesar.
- ▶ Puneți întrebări pentru a stabili dacă victima este în siguranță la locul faptei și sfătuiți victima să părăsească locul dacă este în pericol și poate face acest lucru. Direcționați ofițerii de urgență direct la fața locului dacă victima este în pericol și nu poate pleca.
- ▶ Aveți răbdare și oferiți spațiu victimei pentru a explica ce i s-a întâmplat, luând cât mai multe notițe.
- ▶ Victimei trebuie să i se ofere informații despre modul în care este mai bine să facă o plângere penală. Victimei trebuie să i se ofere detalii despre pe cine trebuie să contacteze, când și unde. Ar trebui luate măsuri pentru ca victima să fie contactată de un ofițer de anchetă în conformitate cu politica poliției din țara respectivă.
- ▶ Referiți victima la un serviciu local de asistență a victimelor (cu acordul lor). Detaliile serviciilor de asistență trebuie furnizate oral și în scris.
- ▶ Înregistrați starea emoțională a victimei (de exemplu, sunt în stare de șoc?)
- ▶ Efectuați o evaluare a riscului pentru victimă și luați măsurile de protecție necesare imediat. Consultați secțiunea de mai sus pentru mai multe informații despre evaluările riscurilor.

Dacă o victimă ajunge la secția de poliție

- ▶ Apelați la asistență medicală, dacă este necesar.
- ▶ Victima ar trebui să fie intervievată de un agent de poliție pentru a reduce la minimum traumele, un al doilea ofițer poate fi prezent dacă este necesar.
- ▶ Asigurați victima că nu trebuie să se învinovățească de cele întâmplate.
- ▶ Luați detalii inițiale de la victimă într-o cameră privată și nu la ghișeul public.
- ▶ Polițiștii trebuie să folosească un limbaj deschis și incluziv, cum ar fi:
 - o „Aveți un partener?” în loc de „Ești căsătorit?”
 - o „Sunteți într-o relație?” în loc de „Ai un iubit / iubită?”
- ▶ Protejați identitatea victimei de expunerea inutilă. Spuneți victimei că poliția îi va proteja confidențialitatea atât cât este posibil legal.
- ▶ Victimei trebuie să i se ofere detalii despre ofițerul de investigare sau persoana de contact a cazului, pentru situațiile în care dorește să comunice în continuare. O a doua persoană de contact ar trebui să fie luată în considerare dacă persoana inițială trebuie să lipsească pentru perioade prelungite.
- ▶ Referiți victima la un serviciu local de asistență a victimelor (cu acordul lor). Detaliile serviciilor de asistență trebuie furnizate oral și în scris.
- ▶ Spuneți victimei despre posibilitățile realiste ca incidentul să devină cunoscut public și / sau raportat în mass-media. Asigurați-vă că aceste informații nu sunt transmise astfel încât victima să creadă că poliția nu dorește să urmărească problema.
- ▶ Fiți răbdător și oferiți spațiu victimei pentru a exprima cum se simte.
- ▶ Întrebați victima dacă are un prieten / partener pe care dorește să îl contacteze pentru sprijin.
- ▶ Înregistrați starea emoțională a victimei (de exemplu, este în stare de șoc?)
- ▶ Efectuați o evaluare a riscului pentru victimă și luați măsurile de protecție necesare imediat. A se vedea mai sus pentru informații suplimentare despre evaluările riscurilor.

▶ Luarea unei declarații detaliate de la victimă / martor. Crearea unui mediu propice pentru colectarea celor mai bune dovezi.

Interviul este adesea punctul din cadrul investigației în care sunt furnizate dovezi cheie. Acest lucru poate da succesul sau eșecul unui dosar penal. Poliția trebuie să echilibreze nevoia de a presa pentru cât mai multe informații detaliate cu nevoile victimei, inclusiv nevoia de confidențialitate.

- ▶ Asigurați-vă că sala de interviu este liniștită și că nu veți fi deranjat în timp ce luați declarația.
- ▶ Puneți un semn „nu deranjați” pe ușă.
- ▶ Faceți spațiul cât mai confortabil.
- ▶ Opriți telefoanele mobile și încercați să vă asigurați că nu sunteți deranjat pentru perioada respectivă.

- ▶ Oferiți pauze când este necesar.
- ▶ Nu folosiți un limbaj critic și nu dați opinia personală asupra circumstanțelor individuale ale victimei.
- ▶ Anunțați victima că apreciați cooperarea, știind că a da declarații este dificil.
- ▶ Folosiți un ton liniștitor.
- ▶ Fiți atent cu limbajul corpului vostru și păstrați o expresie cât mai neutră.
- ▶ Fiți respectuos în orice moment, recunoscând durerea / supărarea.
- ▶ Nu presați victima dacă este în suferință. Poate fi necesar să luăm o a doua declarație într-o etapă ulterioară. În cazul în care acest lucru prezintă dificultăți legale, acest aspect trebuie explicat victimei.
- ▶ Aveți răbdare cu victima dacă intră în detalii deosebite despre incident, dincolo de ceea ce aveți nevoie pentru o declarație.
- ▶ Permiteți suficient timp și nu grăbiți procesul.
- ▶ Evitați să criticați comportamentul victimei.
- ▶ Evitați să faceți presupuneri despre religia, stilul de viață, orientarea sexuală a victimei etc.
- ▶ Nu folosiți niciodată termeni discriminatorii.
- ▶ Nu diminueați niciodată gravitatea faptei. Acest lucru este relevant în special atunci când infractorii sunt tineri sau dacă a fost consumat alcool.
- ▶ Luați în considerare luarea declarației într-un loc neutru sau la domiciliul victimei, dacă acest lucru este adecvat, având în vedere faptele cazului.

▶ **Sprrijin continuu pentru victimă și atenuare a riscurilor**

După interacțiunea inițială și după ce a fost făcută declarația, urmați recomandările expuse mai jos.

- ▶ Victima trebuie contactată în termen de 24 de ore de la numirea ofițerului de anchetă pentru a o asigura că este luată în serios.
- ▶ După efectuarea evaluării inițiale a riscului, riscul pentru victimă ar trebui monitorizat periodic și trebuie luate măsuri adecvate pentru atenuarea riscurilor identificate.
- ▶ Sfătuiți un agent comunitar local sau un agent de patrulă să viziteze victima și să ofere o reasigurare acolo unde este cazul. Ar trebui să discutați cu victima înainte de a face acest lucru.
- ▶ În cazuri grave, luați în considerare introducerea unui polițist de legătură familială (un polițist instruit care face legătura cu victima / familia într-o anchetă majoră) sau un polițist de legătură cu comunitatea LGBTI.
- ▶ Victima trebuie notificată dacă un suspect a fost arestat, acuzat sau eliberat din arest.
- ▶ Dacă suspectul este eliberat din arest, victima ar trebui să fie înștiințată despre motivul pentru care suspectul a fost eliberat.
- ▶ Victimei trebuie să i se ofere un singur punct de contact și o persoană de contact secundară, dacă unicul punct de contact este absent pentru perioade semnificative.
- ▶ Referirile către serviciile pentru sprijinirea victimelor ar trebui făcute dacă acestea nu au avut deja loc.
- ▶ Ar trebui să se ofere sfaturi cu privire la prevenirea infracțiunilor și la securitatea personală și la domiciliu.
- ▶ Victima trebuie să fie înștiințată cu privire la orice solicitări de informații ale mass-media.
- ▶ Pentru a atenua riscurile, victimei trebuie să i se asigure echipament de securitate personal și pentru casă (alarme antiefracție, agenți de pază etc.), după caz.
- ▶ Oferirea unui adăpost victimei ar trebui asigurată, dacă este necesar
- ▶ Datele victimei trebuie protejate pe hârtie și în bazele de date electronice, după cum este necesar.
- ▶ Victimele pot necesita o schimbare de nume sau o identitate cu totul nouă în cazuri grave.
- ▶ Programele de relocare a victimelor ar trebui luate în considerare în aceste condiții.
- ▶ Oferiți sprijin adecvat victimelor atunci când li se cere să participe în instanță, inclusiv:
 - o aranjarea accesului în camerele de asistență a victimelor / sălile de așteptare ale martorilor;
 - o aranjarea unei vizite cu victima pentru a vizualiza instanța înainte de proces (împreună cu serviciile instanței, dacă este disponibil);

- o aranjarea ca ofițerul de anchetă sau un ofițer nominalizat să se întâlnească și să rămână cu victima acolo unde este posibil. Dacă nu poate face acest lucru, o „persoană de legătură cu martorii” ar trebui să se întâlnească și să rămână cu victima.
- o Dacă nu este posibil niciuna din cele de mai sus, ar putea fi indicat ca victima să fie însoțită de un prieten sau membru al familiei care nu este în mod evident legat de caz.

ACTIVITATEA 4.3: OBȚINEREA PROBELOR ÎN INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI - CONSIDERENTE SPECIFICE REFERITOARE LA PERSOANELE TRANSGENDER (60 DE MINUTE)

Materiale necesare:

Flipchart, pixuri

Fișe 4.3a și 4.3b

Această activitate include o prezentare a formatorilor (eventual, împreună cu o prezentare a unui OSC care se concentrează pe problemele transgender sau prezentarea de materiale video adecvate despre viața persoanelor transgender), care acoperă infracțiunile motivate de ură transfobă și bune practici ale poliției, discuții în grupuri mici și o discuție facilitată în plen.

La începutul prezentării, participanții ar trebui să fie invitați să ia notițe în timpul prezentării cu privire la punctele cheie ridicate care abordează următoarele întrebări:

1. De ce sunt persoanele transgender deosebit de vulnerabile la infracțiuni?
2. Ce poate face poliția pentru a sprijini victimele transgender ale infracțiunii?

Sfat pentru formator: În cazul în care este posibil, ar trebui să fie introdus un OSC local care lucrează cu persoanele transgender sau un OSC specializat pe comunitatea LGBTI pentru a oferi o informare cuprinzătoare asupra experiențelor persoanelor transgender, a experienței lor ca victime și pentru a oferi sfaturi cu privire la cea mai bună modalitate pentru ca funcționarii publici să interacționeze cu ei. În cazul în care acest lucru nu este posibil, ar trebui să se ia în considerare utilizarea videoclipurilor.

Există o multitudine de factori relevanți pentru susținerea victimelor transgender, iar documentul 4.3a oferă o listă detaliată, dar nu completă, a problemelor pe care polițiștii trebuie să le ia în considerare atunci când lucrează cu persoane transgender în calitate de oficial. Fișa 4.3b poate fi oferită participanților pentru a-i ajuta să se concentreze pe întrebările principale ale activității.

FIȘA 4.3A: OBTINEREA PROBELOR ÎN INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI -

CONSIDERENTE SPECIFICE REFERITOARE LA PERSOANELE TRANSGENDER

Informațiile prezentate mai jos oferă câteva orientări și bune practici privind interacțiunea profesională dintre poliție și victimele transgender ale infracțiunilor. O parte dintre probleme este de asemenea relevantă pentru persoanele intersex.

1. Identitatea de gen și aplicarea legii

Așa cum s-a subliniat anterior, persoanele transgender sunt frecvent victimele anumitor forme de infracțiuni, inclusiv violență sexuală și crimă. Chiar mai frecvente sunt infracțiunile îndreptate împotriva anumitor subgrupuri, cum ar fi persoanele transgender aparținând minorităților etnice și tinerii transgender. Având în vedere nivelurile ridicate de stigmat social și victimizare asociate acestor grupuri, răspunsul profesionist la problemele cu care se confruntă persoanele transgender ar trebui să fie o prioritate pentru organele de aplicare a legii.

În multe țări, persoanele transgender, în special cele care activează ca lucrători sexuali, se confruntă adesea cu discriminări din partea poliției, ceea ce poate conduce la pierderea încrederii și la neraportarea infracțiunilor cărora aceștia le cad victime. Acționarea cu **profesionalism și respectarea identității** unei victime a infracțiunilor împotriva persoanelor transgender este vitală pentru ca poliția să poată oferi sprijin eficient și să deservească această comunitate minoritară vulnerabilă.

2. Gestionarea curiozității

Este posibil ca polițiștii să nu fi avut nicio interacțiune cu o persoană transgender înainte de interacțiunea cu victima transgender a unei infracțiuni. Din dorința de a afla mai multe informații, pot apărea, întrebări în legătură cu stilul de viață, aspectele fiziologice și psihologice ale persoanelor transgender. Este important să reținem că nu toate persoanele transgender doresc să dea detalii despre viața lor. Persoanele transgender sunt interogate și judecate în mod frecvent de ceilalți. Ele nu au nevoie de stres suplimentar și de întrebări care nu sunt relevante pentru interacțiunea profesională dintre polițist și victima. **O responsabilitate esențială a polițiștilor este să-și păstreze profesionalismul și să pună doar întrebări relevante pentru ancheta respectivă.**

Atunci când efectuează o anchetă, polițiștii trebuie să fie atenți la acuzația pe care încearcă să o dovedească și la informațiile necesare pentru a oferi dovezi privind existența unui mobil bazat pe prejudecăți. Poate fi relevant ca victima să fie identificată ca fiind transgender, atunci când se dorește să se dovedească producerea un incident motivat de transfobie. Cu toate acestea, nu este, de obicei, necesar să se furnizeze probe în legătură cu elementele personale ale procesului de tranziție, inclusiv întrebări despre anatomia și particularitățile fizice ale persoanei respective. **Dacă informațiile de acest gen nu au legătură evidentă cu infracțiunea sau motivul bazat pe prejudecăți, nu puneți întrebarea.**

Persoanele transgender se pot confrunța frecvent cu reacții negative din partea familiei, prietenilor și a comunității în general. În cadrul secțiilor de poliție, victimele transgender ale unor infracțiuni nu trebuie să fie judecate și de poliție. Ofițerii de poliție vor avea expresii faciale neutre și își vor păstra în permanență profesionalismul. Limbajul folosit va fi neutru, tehnic și obiectiv. Rolul unui ofițer de poliție profesionist este de a oferi sprijin și de a fi empatic. **Este posibil să apară un sentiment de revictimizare, dacă victima simte că trece printr-un al doilea proces de discriminare atunci când are de-a face cu sistemul de justiție penală.**

2b) Confidențialitatea

Polițiștii au responsabilitatea profesională de a păstra confidențialitatea atunci când investighează aspecte de natură penală. Persoanele transgender sunt adesea discrete cu privire la trecutul lor sau, dintr-o multitudine de motive își trăiesc viața fără a face referire la faptul că sunt transgender. Divulgarea de informații către terți prezintă riscuri semnificative pentru siguranța și buna stare mentală a persoanelor transgender. De asemenea, pot apărea probleme în relațiile acestor persoane cu familia, prietenii sau angajatorii. Polițiștii au responsabilitatea de a păstra informațiile personale confidențiale. Legislația privind protecția datelor cu caracter personal ar trebui, de asemenea, luată în considerare acolo unde există. Acest lucru este relevant în special în orașele mai mici și orașele unde anonimul este mai greu de păstrat.

Există și riscul ca detaliile cazului penal să ajungă în mass-media, datorită înfățișărilor în instanță sau în orice alt mod. Victimei trebuie să i se spună care sunt riscurile, astfel încât să poată lua o decizie în cunoștință de cauză. Informațiile nu vor fi transmise niciodată într-o manieră în care victima să simtă că este descurajată să depună plângere. **În cele din urmă, nu faceți niciodată promisiuni cu privire la confidențialitate pe care nu le puteți păstra**, doar pentru a influența depunerea unei plângeri penale.

2c) Acordarea de sprijin

În cazul în care victimei i-a fost cauzată o suferință deosebită și, în special, în cazul în care relațiile dintre comunitatea transgender și poliție sunt problematice, poate fi necesar **să întrebați victima transgender a infracțiunii dacă ar dori să aibă un prieten sau membru de familie prezent**. Această persoană nu trebuie să aibă legătură cu cazul. De asemenea, poate fi util să luați declarația victimei într-un loc neutru, cum ar fi un centru comunitar sau domiciliul victimei. Politica și legislația locală pot avea impact asupra acestui aspect, iar politicile și legislațiile relevante ar trebui luate în considerare în luarea acestor decizii.

3) Utilizarea pronumelor

Așa cum s-a discutat în Modulul 1, pronumele este modul în care ne referim la persoane (el/ea, lui/ei, etc.). Pronumele sunt, în mod normal, specifice genului, iar atunci când se interacționează cu persoane transgender, acestea ar trebui utilizate în mod corespunzător.

Dacă sunteți implicați într-o interacțiune scurtă cu o persoană transgender, este mai bine să evitați utilizarea pronumelor, atunci când este posibil. Dacă interacțiunea dvs. este de mai lungă durată, **ar trebui să întrebați persoana ce pronume preferă să se folosească**.

Dacă s-a folosit un pronume greșit, cel mai bine este să se ceară scuze rapid și să se meargă mai departe. Continuarea subiectului poate fi jenantă pentru toată lumea, iar o scurtă recunoaștere a erorii este tot ceea ce este necesar.

Este important de menționat că unele persoane transgender nu se identifică ca bărbați sau femei, ci ca persoane non-binare. Pentru persoanele transgender non-binare, pronumele preferate pentru utilizare sunt ei și lor (în loc de el/ea, lui/ei).

Folosirea în mod intenționat a unui pronume greșit este considerată insultătoare și poate cauza suferință. Utilizarea de către polițiști a pronumelor corecte și a întrebărilor privind pronumele preferate denotă competență culturală și încredere.

4) Numele legal

Multe țări nu au adoptat o legislație privind schimbarea de nume, astfel încât acesta să coincidă cu genul preferat. Există posibilitatea ca persoanele transgender să nu-și poată schimba numele în mod legal, chiar dacă statul o permite. Această situație poate genera o multitudine de provocări, în special în cazul în care polițiștii nu sunt instruiți și nu au experiență în examinarea documentelor de identitate.

Poate fi necesar ca polițiștii să folosească numele legal/atribuit la naștere al unei persoane, nume care nu este corelat cu sexul ales. În cazul în care există această cerință legală, **este important să se explice cum, când și unde se va folosi acest nume** (în formulare, declarații, documente judiciare și medicale etc.). Când este posibil, ofițerii de poliție pot folosi numele și sexul preferat al persoanei, atunci când interacționează cu aceasta.

Când se ia o plângere penală, se vor menționa identitatea de gen a martorului precum și numele și pronumele alese de persoana care dă declarația și se vor folosi în interacțiunea cu acestea. În declarație, se vor menționa la început *numele legal și sexul* persoanei care dă declarația, precum și faptul că persoana se identifică cu *numele și genul preferat*. Se va indica faptul că mai departe se va folosi numele ales în locul numelui legal atunci când vă referiți la persoană. După ce se clarifică acest lucru, se poate folosi în continuare numele ales al persoanei.

Documentele care dovedesc identitatea/sexul vor fi solicitate doar dacă este necesar din punct de vedere legal, pentru un anumit scop specific.

5) Sensibilitatea cu privire la corp

Agresiunea sexuală este o infracțiune traumatizantă. Acest lucru este valabil în special pentru persoanele care au probleme cu imaginea propriului corp. Multe persoane transgender pot fi anxioase în legătură cu unele părți ale corpului lor, determinându-le să fie reticente în discuții. Din acest motiv, stabilirea unei relații de încredere este și mai importantă.

În cazul în care este necesară o examinare medico-legală, procedurile trebuie explicate în prealabil victimei, astfel încât să se ofere suficiente informații pentru luarea unei decizii cum să continue. Deciziile victimelor în astfel de cazuri ar trebui respectate.

6) Violența domestică

Uneori, transfobia și rușinea interiorizate pot duce la o stimă de sine scăzută. Pentru unele persoane transgender, orice relație poate fi considerată mai bună decât niciuna. Această situație creează un teren fertil pentru violența domestică.

Polițiștii trebuie să fie conștienți de faptul că persoana care însoțește o victimă a violenței domestice poate fi chiar abuzatorul. În aceste condiții, poate fi indicat să separați victima și partenerul și să puneți întrebări precum: Vă simțiți în siguranță acasă? Cineva din viața dvs. vă lovește sau vă amenință? Există vreun motiv pentru care v-ați simți incomod sau incapabil să răspundeți deschis la întrebări în timp ce însoțitorul dvs. este prezent?

7) Familia

Poliția poate fi pusă în poziția de a interacționa cu familia victimei, în special dacă victima decedează sau este indisponibilă din varii motive. Încercați să evaluați nivelul de acceptare al familiei și să identificați dacă doresc să fie implicați în susținerea anchetei. Această abordare poate include întrebarea dacă sunt interesați să vorbească cu mass-media.

Familia poate nu acceptă noul gen al membrului familiei și este posibil să descoperiți că folosesc numele/pronumele anterioare. Poate fi necesar să existe două tipuri de conversații, una cu familia și alta cu victima.

Familia victimei ar putea să nu înțeleagă problemele transgender și poate, în anumite cazuri, să fie binevenit să se asigure oferirea de informații despre subiect și oferirea de servicii de sprijin pentru victime.

8) Privarea de libertate a persoanelor transgender

Dacă va fi necesară arestarea unei persoane transgender, poliția va trebui să analizeze cu atenție modalitățile de detenție. Majoritatea forțelor de poliție nu au o politică privind persoanele transgender aflate în arest. Cazarea unei persoane transgender împreună cu persoane care au același gen cu genul legal/atribuit la naștere al persoanei transgender poate fi periculoasă. Persoanele transgender prezintă risc ridicat de hărțuire, violență și agresiune sexuală în timpul detenției.

Dacă este posibil, persoana transgender ar trebui deținută singură, în caz de arestare pe termen scurt. Pentru arestul preventiv de lungă durată, este recomandat să se identifice o modalitate de cazare a persoanei transgender împreună cu persoane care au același gen cu genul preferat de persoana transgender. Siguranța persoanelor aflate în detenție ar trebui să fie cea mai importantă.

În celelalte situații, când este vorba despre o detenție pe o perioadă mai lungă de timp, poliția ar trebui să cunoască tratamentele efectuate de persoanele transgender în scopul tranziției, pentru a li se asigura sănătatea pe perioada detenției.

9) Chestiuni specifice persoanelor intersex

Chiar și într-un interval scurt de timp, de exemplu, 24 de ore, persoanele intersex pot avea anumite cerințe medicale. De exemplu, administrarea de corticosteroizi poate fi necesară pentru a preveni pierderile de săruri sau folosirea aerului condiționat pentru prevenirea supraîncălzirii.

Majoritatea persoanelor care urmează terapie hormonală de substituție din cauza gonadectomiilor din copilărie pot rezista, în general, până la 24 de ore, fără acces la hormoni. După cele 24 de ore, trebuie să se ia măsuri imediat, având în vedere timpul trecut de la ultima doză de hormoni administrată.

Persoanele intersex care au implanturi sau își fac injecții nu vor avea nevoie de acces la hormoni pe termen scurt. Cu toate acestea, este posibil să aibă nevoie de serviciile unei asistente medicale pentru efectuarea injecțiilor sau de un medic specialist pentru verificarea implanturilor.

În categoria persoanelor intersex există și un risc ridicat de osteoporoză sau osteopenie din cauza administrării greșite a hormonilor în anii anteriori. În unele cazuri, persoanele au suferit multiple fracturi, iar oasele lor sunt foarte fragile. Este esențial ca aceste probleme să fie incluse în evaluarea necesară pentru susținerea completă a nevoilor lor.

FIȘA 4.3: ÎNTREBĂRI CARE POT FI AVUTE ÎN VEDERE

1. Ce anume face persoanele transgender să fie vulnerabile în fața infracțiunilor?

2. Ce poate face poliția pentru a sprijini victimele transgender ale infracțiunilor?

ACTIVITATEA 4.4: OBȚINEREA PROBELOR: INDICIILE PRIVIND PREJUDECATA - PROBAREA SELECȚIEI/ MOBILULUI BAZAT PE PREJUDECĂȚI (30 MINUTE)

Această activitate cuprinde o prezentare, o activitate individuală și o discuție de grup facilitată de formator.

Materiale necesare:

Fișele 4.4a și 4.4b.

1. Tema indiciile privind prejudecata ar trebui abordată folosind informațiile furnizate la începutul Fișei 4.4a.
2. Fiecărui membru al grupului i se va da o fișă 4.4a și i se va cere să scrie în fiecare dintre rubrici cât mai multe exemple de indicii privind prejudecata.
3. Rezultatele vor fi apoi comparate într-o discuție de grup, folosind exemplele date la pct. 4.4b, pentru a identifica și alte idei sau indicii.

FIȘA 4.4A: EXERCİTIU PENTRU INDICIILE PRIVIND PREJUDECATA

Indiciile privind prejudecata

Așa cum s-a subliniat în modulele anterioare, **infracțiunile motivate de ură** sunt definite drept fapte penale însoțite de un **mobil bazat pe prejudecăți**.

Polițiștii trebuie să poată identifica și obține probe pentru a dovedi faptele de natură penală. Fiecare infracțiune este definită în Codul Penal. Aceste definiții presupun „probe” care trebuie să fie prezentate pentru a se ajunge la o arestare/ urmărire penală/trimitere în judecată pentru o infracțiune.

La investigarea infracțiunilor motivate de ură, sunt necesare probe care să dovedească și **prezența mobilului bazat pe prejudecăți**. Mobilul este subiectiv și poate fi mai greu de definit. Există o serie de factori care pot fi folosiți pentru a identifica mobilul bazat pe prejudecăți, unii sunt mai direcți din punct de vedere probatoriu decât alții. Acești factori pot fi clasificați în următoarele categorii:

1. Percepția victimei sau a martorilor;
2. Comentariile, declarațiile scrise, gesturile;
3. Implicarea grupărilor organizate care promovează ura sau a membrilor acestora;
4. Locul și momentul producerii infracțiunilor;
5. Tiparul sau frecvența infracțiunilor sau incidentelor anterioare;
6. Natura agresiunii;
7. Lipsa altor motive.

Având în vedere natura subiectivă a mobilului și faptul că unele indicii sunt mai puternice decât altele, poate fi necesară construirea unui caz folosind o combinație de indicii privind prejudecata. În unele cazuri, deși poate exista un indiciu, este posibil să nu fie suficient pentru a dovedi că incidentul este o infracțiune motivată de ură, iar cazul poate fi tratat drept un act infracțional obișnuit. Indiferent dacă este vorba sau nu despre o infracțiune motivată de ură, decizia va fi luată de procuror, pe baza probelor prezentate de poliție. Prin urmare, este vital ca poliția să obțină și să prezinte procurorilor probele existente.

Este important de menționat și că, în cazul în care victima nu este LGBTI, faptul că agresorii au ales victima crezând că este LGBTI face ca infracțiunea să fie infracțiune motivată de ură. Ceea ce este important este mobilul agresorului, nu orientarea sexuală sau identitatea de gen a victimei.

Fiecare caz va fi examinat pe baza probelor disponibile. Trebuie acordată atenție sporită cazurilor în care agresorii ascund în mod intenționat mobilul bazat pe prejudecăți.

Pentru a înțelege mai bine indiciile privind prejudecata, citiți următorul scenariu și analizați răspunsurile la întrebările a-d.

Scenariu:

Un cuplu gay pleacă dintr-un club gay din centrul orașului la ora 02:00. Ieșirea din club se află pe un drum lateral întunecos. La capătul drumului, s-a adunat un grup de tineri. Când cuplul trece pe lângă ei, tinerii îi atacă și îi lovesc cu picioarele și pumnii, continuând să lovească și în timp ce cei doi sunt căzuți la pământ. Tinerii li se adresează cu „poponari” și „ciudați” în timp ce îi atacă. Grupul se desparte apoi, iar agresorii fug. Un martor sună la poliție.

- a. S-a produs o infracțiune?

Da, s-a produs un act de violență sau de tulburare a liniștii publice (folosiți denumirile și definițiile locale ale infracțiunilor).

b. Se poate demonstra mobilul bazat pe prejudecăți din scenariul de mai sus?

Da, mobilul bazat pe prejudecăți față de persoanele LGBTI poate fi demonstrat în mai multe moduri:

Locație: Incidentul a avut loc atunci când bărbații au ieșit dintr-un bar LGBTI.

Moment: Incidentul a avut loc într-un moment în care era de așteptat ca persoane LGBTI să părăsească locația.

Comentarii: Comentariile homofobe făcute în timpul agresiunii („poponari”, „ciudați”).

Percepția victimei/martorilor: Cele două victime erau bărbați gay.

c. Ce alte dovezi ar putea obține poliția?

Evaluarea de mai sus se va face pe baza informațiilor limitate disponibile. Anchetele ulterioare ale poliției pot dezvălui și informații precum:

Percepția victimei/martorilor: victimele pot percepe că au fost vizate pentru că erau gay. Este posibil ca martorul să fi perceput agresiunea ca fiind de natură homofobă.

Lipsa altor motive: pot lipsi alte motive (atac neprovocat, niciun obiect furat etc.).

Implicarea grupărilor care promovează ura: Suspecții, dacă sunt identificați, pot fi asociați cu diferite grupuri care promovează ura. Este posibil să apară postări pe social media despre atac.

Tiparul/Frecvența infracțiunilor anterioare: Au avut loc atacuri similare în aceeași zonă sau la ore similare sau cu un mod de operare similar?

d. Este vorba despre o infracțiune motivată de ură?

Incidentul este o infracțiune motivată de ură deoarece este o infracțiune bazată pe prejudecăți.

Indiciile privind săvârșirea unei infracțiuni motivate de homofobie și transfobie

Folosiți timpul rămas pentru a evidenția niște indicii privind prejudecata care ar putea oferi anchetatorilor probele necesare pentru dovedirea producerii unei infracțiuni motivate de homofobie/transfobie:

Percepția victimei sau a martorilor;

Comentariile, declarațiile scrise, gesturile;

Implicarea grupărilor organizate care promovează ura sau a membrilor acestora;

Locul și momentul producerii infracțiunilor;

Tiparul sau frecvența infracțiunilor sau incidentelor anterioare;

Natura agresiunii;

Lipsa altor motive.

FIȘA 4.4B: INDICIILE PRIVIND PREJUDECATA: HOMOFOBIA ȘI TRANSFOBIA

Pe baza definiției infracțiunilor motivate de ură, infracțiunile motivate de ură îndreptate împotriva persoanelor LGBTI sunt infracțiuni care au ca mobil prejudecățile față de persoanele lesbiene, gay, bisexuale, transgender și intersex. „Mobilul anti-LGBTI” înseamnă că autorul a ales ținta infracțiunii pe baza orientării sexuale reale sau percepute sau a identității de gen. Ținta poate fi o persoană, mai multe persoane sau bunuri asociate corect sau incorect comunității LGBTI.

Este foarte important să se identifice indiciile privind prejudecata pentru infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, deoarece astfel, autoritățile relevante vor putea să decidă să investigheze cazul respectiv ca pe o posibilă infracțiune motivată de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Mai jos este prezentată o listă incompletă de indicii privind prejudecata:

Percepția victimei sau a martorilor

- ▶ Victima sau martorul au perceput că fapta care a avut loc a avut ca mobil prejudecățile anti-LGBTI? (Rețineți că victima este posibil să nu își dea seama că a fost victima unei infracțiuni motivată de prejudecăți. De asemenea, victima poate nega că a fost vorba despre o infracțiune motivată de prejudecăți, deoarece nu vrea să-și recunoască apartenența LGBTI.)
- ▶ O parte substanțială a comunității în care a avut loc incidentul consideră că incidentul a fost motivat de prejudecăți.
- ▶ Victima era cu un partener de același sex la momentul agresiunii? Se țineau de mână, se sărutau? Purtau ecusoane/îmbrăcăminte LGBTI (curcubeu/triunghi roz sau negru)?
- ▶ Victima era angajată în activități de promovare a drepturilor/problemelor LGBTI în momentul incidentului?
- ▶ Victima poate fi identificată vizibil ca LGB sau T datorită îmbrăcăminte, comportamentului sau prezenței?
- ▶ Victima este o persoană publică care este cunoscută ca fiind LGBTI sau că pledează pentru drepturile LGBTI (victima poate fi heterosexuală, dar să sprijine cauzele LGBTI, devenind astfel victimă a unei infracțiuni motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI)?

Comentariile, declarațiile scrise, gesturile

- ▶ Agresorul a folosit un limbaj homofob/transfob sau o anumită terminologie atunci când a comis fapta?
- ▶ Agresorul s-a referit la orientarea sexuală percepută, statutul transgender sau identitatea de gen a victimei?
- ▶ Autorul a lăsat scris declarații homofobe sau transfobe sau s-a referit în scris la o orientare sexuală/ identitate de gen percepută (eventual într-un e-mail/scrisoare/pe o rețea de socializare)?
- ▶ Autorul a folosit gesturi care ar putea indica orientarea sexuală percepută?
- ▶ Au fost găsite la fața locului mesaje graffitti homofobe/transfobe?

Implicarea grupărilor organizate care promovează ura sau a membrilor acestora

- ▶ Agresorul a fost identificat ca făcând parte dintr-un grup organizat care promovează ura?
- ▶ Agresorul a afișat prin îmbrăcăminte sau tatuaje vreun indiciu de apartenență la un grup organizat care promovează ura?
- ▶ Agresorul se identifică cu vreun grup online sau de pe social media care promovează ura?
- ▶ Autorul a ținut discursuri motivate de ură sau a făcut comentarii homofobe/transfobe (în scris sau verbal)?
- ▶ Atacul a fost revendicat de un grup care promovează ura?

Locul și momentul producerii infracțiunilor

- ▶ Atacul a avut loc în timpul unui eveniment major LGBTI (de exemplu, festivalul Pride)?
- ▶ Atacul s-a întâmplat într-un moment cu importanță politică pentru persoanele LGBTI din zonă (legalizarea căsătoriei între persoanele de același sex, deschiderea unui bar LGBTI pentru prima dată într-un oraș sau primul eveniment Pride)?
- ▶ Infracțiunea a avut loc în apropierea localului/barului/centrului LGBTI?

- ▶ Infracțiunea s-a produs într-o zonă care este cunoscută drept loc de întâlnire pentru persoane LGB sau T?
- ▶ Infracțiunea a avut loc într-o locație care este cunoscută ca loc public pentru sex/zonă de cruising (agățare)?
- ▶ Incidentul a avut loc în apropierea unei locații care are legătură cu grupări extremiste/ care promovează ura?
- ▶ Locul a fost locație de întâlnire LGBTI, chiar dacă în prezent nu mai este?

Tiparul sau frecvența infracțiunilor sau incidentelor anterioare

- ▶ Infracțiunea s-a petrecut într-o locație în care au avut loc incidente anterioare similare?
- ▶ Există un tipar al incidentelor/mesajelor/actelor de violență față de membrii grupului minoritar?
- ▶ Există un istoric al autorului în săvârșirea acestui tip de infracțiune?

Natura agresiunii

- ▶ A existat un nivel neobișnuit de violență/cruzime sau agresiunea sexuală este asociată atacului, aspecte care pot părea că nu corespund având în vedere datele cazului?
- ▶ Agresiunea s-a concentrat pe organele genitale sau pe alte organe cu semnificație sexuală?

Lipsa altor motive

- ▶ Atacatorul nu a arătat că ar avea un motiv financiar sau de alt tip atunci când a comis infracțiunea (de exemplu, nu a avut loc niciun furt sau tâlhărie)?

ACTIVITATEA 4.5: OBȚINEREA PROBELOR: INDICIILE PRIVIND PREJUDECATA - IDENTIFICAREA INFRAȚIUNILOR MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI (30 DE MINUTE)

Această activitate cuprinde lecturarea unui material, discuții în grupuri mici și o discuție de grup facilitată de formator.

Materiale necesare:

Fișele 4.5a și 4.5b

1. Împărțiți participanții în grupuri mici. Încercați să vă asigurați că separați persoanele care lucrează de obicei împreună și că obțineți un mix adecvat din punct de vedere al genului, dacă este posibil.
2. Distribuți fișa 4.5a și solicitați grupurilor să urmeze instrucțiunile. Lăsați grupurilor 10-15 minute pentru a citi scenariile. Grupurile vor aborda apoi următoarele elemente:
 - a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune
 - b. Identificați posibile probe ale mobilului bazat pe prejudecăți
 - c. Ce alte probe s-ar putea obține?
 - d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură
3. Discutați rezultatele în legătură cu fiecare scenariu, împreună cu fișa 4.5b. Notați indiciile privind prejudecata identificate de grupuri, care nu apar pe fișă.

Sfat pentru formator: Scenariul 6 poate fi mai greu și îi pune pe participanți în situația de a analiza îndeaproape definiția și legislația privind infracțiunile motivate de ură. Ar fi util ca, înainte de începerea sesiunii, să analizați scenariul în contextul legislației locale și a cerințelor legale care trebuie îndeplinite.

FIȘA 4.5A: IDENTIFICAREA INDICIILOR PRIVIND PREJUDECATA

(30 DE MINUTE)

Scenariul 1:

În dimineața primului marș Pride care va avea loc în capitală, un grup de tineri gay se îndreaptă spre un punct de întâlnire. Un bărbat are un steag curcubeu înfășurat în jurul umerilor, iar un cuplu din grup se ține de mână. Grupul este atacat de un grup de neonaziști care îi lovesc cu pumnii și picioarele și îi scuipă.

- Stabiliți dacă s-a produs vreo faptă care poate fi pedepsită conform legii (infracțiune sau contravenție).
- Identificați posibile probe ale mobilului bazat pe prejudecăți.
- Ce alte probe s-ar putea obține?
- Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură.

Scenariul 2:

Un birou aparținând unui politician local cunoscut pe scară largă în mass-media pentru susținerea drepturilor LGBTI este distrus. Interiorul biroului este vandalizat, iar pe afișele de campanie ale politicianului sunt scrise sloganuri homofobe. Politicianul este heterosexual. Nu se fură nimic din birou.

- Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune.
- Identificați posibile probe ale mobilului bazat pe prejudecăți.
- Ce alte probe s-ar putea obține?
- Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Scenariul 3:

O femeie transgender se plimbă pe stradă și este abordată de un bărbat care o scuipă și îi spune că este „un monstru” și ar trebui pusă pe scaunul electric. Femeia nu-l cunoaște pe bărbat și nu l-a mai întâlnit niciodată.

- Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune.
- Identificați posibile probe ale mobilului bazat pe prejudecăți.
- Ce alte probe s-ar putea obține?
- Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Scenariul 4:

Un grup de tineri atacă un bărbat în plină stradă, furându-i portofelul, telefonul și geanta. În timp ce îl tâlhăresc, unul dintre atacatori îl numește „poponar”. Bărbatul nu este gay.

- Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune
- Identificați posibile probe ale mobilului bazat pe prejudecăți.
- Ce alte probe s-ar putea obține?
- Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Scenariul 5:

Un bărbat transgender este găsit ucis în apartamentul său. Bărbatul a fost bătut și înjunghiat. Corpul i-a fost mutilat, iar în anus i-a fost introdus un obiect.

- Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune.
- Identificați posibile probe ale mobilului bazat pe prejudecăți.

- c. Ce alte probe s-ar putea obține?
- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Scenariul 6:

Pe un site de dating (întâlniri), un bărbat de 20 de ani îi face avansuri unui bărbat gay mai în vârstă. Cei doi se întâlnesc într-un hotel și petrec noaptea împreună. Tânărul înregistrează în secret întâlnirea pe smartphone și începe să-l șantajeze pe bărbatul mai în vârstă, spunându-i că va trimite înregistrarea familiei și colegilor, dacă nu îi dă bani.

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune.
- b. Identificați posibile probe ale mobilului bazat pe prejudecăți.
- c. Ce alte probe s-ar putea obține?
- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Scenariul 7:

O persoană intersex în vârstă de 17 ani, care se identifică și se prezintă bărbat, mărturisește unui coleg de școală că este intersex și îi cere să țină secretul. A doua zi, în vestiarul școlii, înainte de ora de sport, colegul împreună cu alți 5 elevi înconjoară victima și îi cer să-și dea jos pantalonii, astfel încât să poată „să îl vadă mai bine”. Persoana refuză, iar grupul îi scoate pantalonii cu forța, lovindu-l și adresându-i-se cu apelativele „ciudat” și „poponar”, luându-i apoi pantalonii și lenjeria intimă. Victima are nasul rupt și este foarte tulburată emoțional din cauza incidentului, refuzând să se mai întoarcă la școală.

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune.
- b. Identificați dovezi ale mobilului bazat pe prejudecăți în scenariu.
- c. Ce alte probe s-ar putea obține?
- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

FIȘA 4.5B: IDENTIFICAREA INDICIILOR PRIVIND PREJUDECATA (30 DE MINUTE)

Scenariul 1:

În dimineața primului marș Pride care va avea loc în capitală, un grup de tineri gay se îndreaptă spre un punct de întâlnire. Un bărbat are un steag curcubeu înfășurat în jurul umerilor, iar un cuplu din grup se ține de mână. Grupul este atacat de un grup de neonaziști care îi lovesc cu pumnii și picioarele și îi scuiță.

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune - Da - Agresiune
- b. Identificați dovezi ale mobilului bazat pe prejudecăți în scenariu

Momentul: ziua în care urmează să aibă loc primul marș Pride în oraș.

Locul: bărbații erau în drum spre punctul de întâlnire Pride.

Percepția victimei/martorilor: victimele erau bărbați gay. Purtau un steag curcubeu care îi identifica drept gay. Doi dintre ei se țineau de mână.

- c. Ce alte probe s-ar putea obține?

Comentarii: Autorii au folosit limbaj homofob în timpul agresiunii sau au făcut referire la orientarea sexuală a victimelor?

Implicarea grupărilor care promovează ura: Au fost identificați membri ai unor grupări care promovează ura? Au fost identificate tatuaje sau îmbrăcăminte care să indice apartenența la astfel de grupări?

Tiparul incidentelor anterioare: Verificarea datelor poliției - au avut loc agresiuni similare față de alte persoane LGBTI?

Natura agresiunii: nivelul neobișnuit de violență/folosirea armelor etc.

Lipsa altor motive: Victimele au fost tâlhărite în timpul agresiunii?

- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Incidentul este o infracțiune motivată de ură, deoarece combină o infracțiune și un mobil bazat pe prejudecăți.

Scenariul 2:

Un birou aparținând unui politician local cunoscut pe scară largă în mass-media pentru susținerea drepturilor LGBTI este distrus. Interiorul biroului este vandalizat, iar pe afișele de campanie ale politicianului sunt scrise sloganuri homofobe. Politicianul este heterosexual. Nu se fură nimic din birou.

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune - Da - Intrare prin efracție și distrugere
- b. Identificați dovezi ale mobilului bazat pe prejudecăți în scenariu

Percepția victimei/martorilor: Victima este susținător cunoscut al persoanelor LGBTI.

Comentarii, declarații scrise: Sloganurile homofobe de pe afișe.

Lipsa altor motive: Nu s-a furat nimic.

- c. Ce alte probe s-ar putea obține?

Implicarea grupărilor care promovează ura: Postări online/pe social media în care o anumită grupare revendică fapta?

Momentul: Politicianul era implicat la momentul respectiv într-o campanie LGBTI importantă?

Tiparul incidentelor anterioare: Incidentul a avut loc corelat cu alte evenimente recente, de natură homofobă, care implică același politician, afișe de campanie sau alți politicieni care susțin persoanele LGBTI?

- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b

Incidentul este o infracțiune motivată de ură, deoarece combină o infracțiune și un mobil bazat pe prejudecăți.

Scenariul 3:

O femeie transgender se plimbă pe stradă și este abordată de un bărbat care o scuipă și îi spune că este „un monstru” și ar trebui pusă pe scaunul electric. Femeia nu-l cunoaște pe bărbat și nu l-a mai întâlnit niciodată.

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune - Da – Agresiune și posibil tulburarea liniștii publice
- b. Identificați dovezi ale mobilului bazat pe prejudecăți în scenariu

Percepția victimei/martorilor: Victima este transgender - persoanele transgender în tranziție pot fi identificate mai ușor.

Comentarii: Agresorul a numit victima „monstru”.

Lipsa altor motive: Agresorul și victima nu se cunosc.

Natura agresiunii: Actul de a scuipa implică sentimente puternice de dezgust.

- c. Ce alte probe s-ar putea obține?

Percepția victimei/martorilor: Victima crede că a fost vorba despre o agresiune motivată de transfobie? Există vreun martor care poate spune că agresiunea a fost motivată de prejudecăți anti-LGBTI?

Locul: Există spații LGBTI în zonă? Zona este frecventată de persoane LGBTI?

Tiparul incidentelor anterioare: Datele poliției arată evenimente similare petrecute anterior în aceeași zonă?

- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Incidentul este o infracțiune motivată de ură, deoarece combină o infracțiune și un mobil bazat pe prejudecăți.

Scenariul 4:

Un grup de tineri atacă un bărbat în plină stradă, furându-i portofelul, telefonul și geanta. În timp ce îl tâlhăresc, unul dintre atacatori îl numește „poponar”. Bărbatul nu este gay.

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune - Da – Tâlhărie.
- b. Identificați dovezi ale mobilului bazat pe prejudecăți în scenariu.

Comentarii: S-a fost folosit în timpul agresiunii apelativul „poponar”.

- c. Ce alte probe s-ar putea obține?

Percepția victimei: Victima este de părere că este vorba despre o infracțiune motivată de homofobie?

Implicarea grupărilor care promovează ura: Există probe care să arate că au fost implicate grupări care promovează ura?

- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Nu există dovezi clare, în afară de utilizarea unui apelativ cu sens peiorativ. Exprimările de natură homofobă sunt frecvent folosite fără a fi direcționate către persoane LGBTI.

Scenariul 5:

Un bărbat transgender este găsit ucis în apartamentul său. Bărbatul a fost bătut și înjunghiat. Corpul i-a fost mutilat, iar în anus i-a fost introdus un obiect.

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune - Da – Omor.
- b. Identificați dovezi ale mobilului bazat pe prejudecăți în scenariu.

Percepția victimei/martorilor: Victima este transgender.

Natura agresiunii: Violență extremă manifestată prin mutilarea organelor genitale și înjunghierea victimei.

- c. Ce alte probe s-ar putea obține?

Comentarii, declarații scrise: Orice mesaje scrise în apartament/comentarii în social media.

Tiparul incidentelor anterioare: Moduri de operare similare în alte infracțiuni.

Lipsa altor motive: Victima a fost tâlhărită? Există vreo legătură cu o persoană anterior implicată în incidente similare?

- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Incidentul este o infracțiune motivată de ură, deoarece combină o infracțiune și un mobil bazat pe prejudecăți.

Scenariul 6:

Pe un site de dating (întâlniri), un bărbat de 20 de ani îi face avansuri unui bărbat gay mai în vârstă. Cei doi se întâlnesc într-un hotel și petrec noaptea împreună. Tânărul înregistrează în secret întâlnirea pe smartphone și începe să-l șantajeze pe bărbatul mai în vârstă, spunându-i că va trimite înregistrarea familiei și colegilor, dacă nu îi dă bani.

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune - Da – Șantaj.
b. Identificați dovezi ale mobilului bazat pe prejudecăți în scenariu.

Percepția victimei/martorilor: Victima este gay. Infractorul poate fi, de asemenea, gay.

Comentarii: Infractorul amenință victima că-i va dezvălui orientarea gay unor persoane din familie/anturaj care pot reacționa negativ.

- c. Ce alte probe s-ar putea obține?

Tiparul incidentelor anterioare: Infracțiuni similare comise de aceeași persoană.

- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Incidentul este o infracțiune motivată de ură, deoarece combină o infracțiune și un mobil bazat pe prejudecăți. Deși infractorul poate fi și el gay, el a selectat victima pe baza orientării sexuale, conștient de prejudecățile sociale de care s-ar putea folosi.

Scenariul 7:

O persoană intersex în vârstă de 17 ani, care se identifică și se prezintă bărbat, mărturisește unui coleg de școală că este intersex și îi cere să păstreze secretul. A doua zi, în vestiarul școlii, înainte de ora de sport, colegul împreună cu alți 5 elevi înconjoară victima și îi cer să-și dea jos pantalonii, astfel încât să poată „să îl vadă mai bine”. Persoana refuză, iar grupul îi scoate pantalonii cu forța, lovindu-l și adresându-i-se cu apelativele „ciudat” și „poponar”, luându-i apoi pantalonii și lenjeria intimă. Victima are nasul rupt și este foarte tulburată emoțional din cauza incidentului, refuzând să se mai întoarcă la școală.

- a. a) Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune- Da – Violență.
b. Identificați dovezi ale mobilului bazat pe prejudecăți în scenariu.

Percepția victimei/martorilor: Victima este intersex și este profund afectată de incident.

Comentarii: Agresorii au folosit un limbaj ostil și expresii homofobe.

Natura agresiunii: Atacul a fost violent și a vizat organele genitale ale victimei.

- c. Ce alte probe s-ar putea obține?
d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

Incidentul este o infracțiune motivată de ură, deoarece combină o infracțiune și un mobil bazat pe prejudecăți. Va trebui să verificați care este vârsta de la care persoanele pot fi cercetate penal (în acest caz, infractorii sunt minori) și dacă infracțiunile motivate de ură care au la bază caracteristicile sexuale sunt incluse în legislația în vigoare.

ACTIVITATEA 4.6A: IMPORTANȚA ÎNCREDERII: INTERVENȚIILE POLIȚIEI ȘI COMUNITATEA LGBTI (30 MINUTE)

Această activitate cuprinde lecturarea unui material și o discuție de grup facilitată de formator.

Materiale necesare:

Fișa 4.6

1. Citiți cele două exemple descrise în fișa 4.6.
2. Rugați participanții să analizeze ideile prezentate.
3. Întrebați ce nivel de încredere trebuie să existe între poliție și comunitatea LGBTI.
4. Întrebați participanții ce cred că s-ar întâmpla dacă astfel de incidente ar avea loc în orașul lor săptămâna viitoare.
5. Întrebați participanții ce cred că s-ar putea face individual și instituțional pentru a se îmbunătăți nivelul de încredere.

Sfat pentru formator:

Pot exista exemple locale / recente mai relevante pe care le puteți folosi în locul exemplilor furnizate.

FIȘA 4.6: IMPORTANȚA ÎNCREDERII: INTERVENȚIILE POLIȚIEI ȘI COMUNITATEA LGBTI

Următoarele exemple se bazează pe evenimente reale și demonstrează două reacții ale poliției în cazul unor infracțiuni împotriva persoanelor LGBTI. Evenimentele sunt prezentate în rezumat, pentru a evidenția punctele cheie. Deși evenimentele au avut loc în alte țări, experiențele sunt relevante.

Este important de reținut aici că infracțiunile motivate de ură sunt anchetate mai eficient atunci când există o relație bună între comunitatea LGBTI și poliție.

Desfășurarea unor activități de către poliție pentru îmbunătățirea continuă a nivelului de încredere pot susține intervențiile poliției în două moduri importante.

- ▶ În primul rând, se pot obține mai multe informații și informații secrete pe baza cărora poliția poate acționa proactiv pentru prevenirea infracțiunilor motivate de ură.
- ▶ În al doilea rând, poate crea dorința persoanelor de a colabora cu poliția după producerea unei fapte penale, fie prin depunerea unei plângeri penale ca victimă sau prin furnizarea unei declarații ca martor.

Analizați cazurile de mai jos și discutați ideile prezentate.

Cazul A) Uciderea unui bărbat gay

Un bărbat gay bine cunoscut socializa în diverse baruri din centrul orașului. A plecat din ultimul bar cu un bărbat cunoscut în acea seară. A fost găsit a doua zi decedat, în casă, după ce a fost înjunghiat în mod repetat în gât și piept.

Poliția a folosit ancheta pentru a pune la punct o bază de date a bărbaților gay din oraș. Bărbații gay din oraș au fost citați să se prezinte la secția de poliție din centrul orașului pentru a fi fotografiați și amprentați. Au existat multe declarații conform cărora poliția a intimidat bărbații gay pentru a-i constrânge să vină la secție. În cadrul investigației, au fost anchetați, fotografiați și amprentați aproape 1.500 de bărbați gay.

Colectarea de date referitoare la bărbații gay din oraș a fost oprită doar după ce o serie de organizații LGBTI au acționat în instanță poliția din localitate.

Anchetatorii care investigau cazul au observat că un primeau sprijin pentru anchetă din partea comunității LGBTI. Cazul nu a fost soluționat niciodată.

Cazul B) Atacul cu bombă asupra unui spațiu LGBT

Un extremist de dreapta a plasat o bombă într-un bar LGBT aglomerat. Explozia a ucis trei persoane și a rănit alte 70.

La o întâlnire în aer liber organizată de comunitatea LGBT, care a avut loc într-o piață din apropiere, la câteva zile de la eveniment, șeful poliției din localitate a declarat că o unitate mobilă va patrula zona în care a avut loc atentatul, până la încheierea anchetei.

Unitatea mobilă a fost formată din polițiști LGBTI și a cules foarte multe declarații din partea diverșilor martori.

Discuție în grup:

Cazul A) Uciderea unui bărbat gay

- ▶ Ce ați face dacă ați fi responsabili de o anchetă precum cea din cazul descris mai sus?
- ▶ Care a fost rolul principal al poliției în acest caz?
- ▶ Care a fost impactul acțiunilor poliției asupra comunității LGBTI și a membrilor acesteia?
- ▶ Care a fost impactul acțiunilor poliției asupra anchetei penale?
- ▶ Dacă o infracțiune similară ar avea loc în orașul dvs. săptămâna viitoare, ați putea vorbi cu martorii LGBTI? Credeți că aceștia ar răspunde unui apel public și ar veni să dea informații poliției?

Cazul B) Atacul cu bombă asupra unui spațiu LGBT

- ▶ Ce ați face dacă ați fi responsabili de o anchetă precum cea din cazul descris mai sus?
- ▶ Care a fost rolul principal al poliției în acest caz?
- ▶ Care a fost impactul acțiunilor poliției asupra comunității LGBTI și a membrilor acesteia?
- ▶ Care a fost impactul acțiunilor poliției asupra anchetei penale?
- ▶ Dacă o infracțiune similară ar avea loc în orașul dvs. săptămâna viitoare, ați putea vorbi cu martorii LGBTI? Credeți că aceștia ar răspunde unui apel public și ar veni să dea informații poliției?

Idei generale de discutat:

- ▶ Dacă martorii se dovedesc a fi reticenți în a furniza probe, ce poate face poliția pentru a consolida încrederea comunității LGBTI?

ACTIVITATEA 4.7: SPRIJINIREA COMUNITĂȚII LGBT:

INTERVENȚIA EFICIENTĂ A POLIȚIEI (15 MINUTE DE EXEMPLU)

Această activitate cuprinde o lectură scurtă și o discuție în grupuri restrânse, urmată de o prezentare și o discuție generală. Toate scenariile sunt cazuri din viața reală și reflectă situații relevante pentru poliție și comunitatea LGBTI.

Sfat pentru formator: Înainte de a folosi exemplele de mai jos, formatorii trebuie să analizeze scenariile pentru a vedea dacă sunt relevante la nivel local. Cazurile de mai jos ar trebui să fie utilizate cel mai bine orientativ, mai degrabă decât traduse în mod direct, cu excepția cazului în care scenariul corespunde cerințelor locale. Toate cazurile folosite trebuie să fie relevante pentru polițiști și să se folosească nume de persoane și de locuri relevante, etc. Acest lucru va face cazurile cât mai reale pentru participanți.

Materiale necesare:

Fișa 4.7 (sau cazuri similare)

Hârtie, pixuri

1. Împărțiți participanții în grupuri.
2. Fiecare grup va citi cazul primit.
3. Formați grupuri pentru discutarea scenariilor.
4. Va fi ales un membru din fiecare grup care va nota ideile relevante.
5. Reuniți grupurile și discutați cazurile și problemele ridicate, punând accentul pe reacțiile și intervenția profesionistă a poliției.

FIȘA 4.7: STUDII DE CAZ

Cazul 1 – Agresarea unui bărbat gay într-un club gay local

Mihai este avocat și lucrează într-un birou de avocați din centrul orașului. Într-o seară, Mihai merge într-un club gay din centrul orașului, împreună cu partenerul său, Alex. Cei doi părăsesc clubul la ora 02:00. Ieșirea clubului dă într-o alee laterală. La capătul aleii, s-a adunat un grup de tineri. Membrii grupului sar la bătaie și-i numesc pe Mihai și Alex „poponari”. Cei doi bărbați se refugiază înapoi în club și primesc primul ajutor de la un bodyguard.

Alex vrea să sune la poliție, dar Mihai nu este de acord. El se teme că detaliile cazului vor deveni publice și vor fi nevoiți să meargă în instanță, ceea ce ar însemna că toți colegii, clienții și membrii familiei vor afla că este gay. Mihai îi spune lui Alex că „astfel de lucruri se întâmplă mereu, mai ales în rândul persoanelor gay și că trebuie să se complacă”.

Cazul 1 - Puncte de discutat

- ▶ Ar trebui Mihai și Alex să depună plângere la poliție?
- ▶ Ce obiectiv urmăresc cei doi prin depunerea unei plângeri?
- ▶ Ce obiectiv urmărește poliția în cazul în care primește o astfel de plângere?
- ▶ Dacă cei doi nu depun plângere la poliție, care e impactul asupra a) cuplului, b) comunității locale LGBT și c) poliției?
- ▶ Cum poate poliția încuraja raportarea cazurilor de acest gen?

Cazul 2 (a) - Sex în public

Patrulați pe faleză. Este ora 23:00, iar afară e întuneric. Vedeți o mașină, iar pe bancheta din spate, se află un tânăr și o tânără. Amândoi sunt dezbrăcați de la talie în jos.

Femeia îi face sex oral bărbatului.

Cazul 2 (b) - Sex în public

Patrulați pe faleză. Este ora 23:00, iar afară e întuneric. Vedeți o mașină, iar pe bancheta din spate, se află doi tineri de sex masculin. Amândoi sunt dezbrăcați de la talie în jos.

Unul dintre bărbați îi face sex oral celuilalt.

Cazul 2 - Puncte de discuție

- ▶ V-ați mai confruntat cu situația de la punctul b)?
- ▶ Ce ați făcut?
- ▶ V-ați comporta diferit în scenariile a) și b)?
- ▶ Care sunt factorii pe care îi luați în considerare atunci când decideți ce faceți?
- ▶ Dacă v-ați mai confruntat cu situația de la punctul a) sau b) și vi s-a spus că una dintre persoane fusese plătită pentru a presta servicii de natură sexuală: a) ce ați făcut și b) ce prevede legislația ?

Cazul 3 - Sex în public – Cruising (agățare) și violență

Richard lucrează ca manager într-o companie mare de asigurări. Este căsătorit, are trei copii și locuiește într-un oraș mic. Richard află de o zonă în apropierea autostrăzii în care bărbații se întâlnesc cu alți bărbați pentru a face sex cu persoane necunoscute. Richard merge în locul respectiv și întâlnește un bărbat cu care merge în pădure pentru a face sex. Bărbatul necunoscut îl bate pe Richard și îi fură portofelul și telefonul. Richard este găsit la scurt timp și este dus cu ambulanța la spital, unde își revine. Incidentul este sesizat de spital poliției.

Cazul 3 - Puncte de discuție

- ▶ Cum acționează poliția pentru a proteja drepturile persoanelor care fac sex în locuri publice, chiar dacă poate fi vorba despre o ilegalitate?
- ▶ Dacă Richard nu spune poliției ce s-a întâmplat, care sunt riscurile pentru el și pentru public în general? Poate fi vorba despre un recidivist?
- ▶ De ce ar alege autorii să tâlhărească și să atace persoane în condițiile de mai sus?
- ▶ Ce probleme legate de confidențialitate sunt prezente în acest caz?

Cazul 4 - Școala - Bullying și violență

Thomas este elev și are 15 ani. Este un băiat liniștit, studios și nu agreează niciun sport „masculin”, cum ar fi fotbal sau rugby. Considerat prea „moale” de ceilalți băieți, Thomas este deseori numit „ciudat”, „poponar”. Colegii i se adresează cu apelative peiorative care implică faptul că este gay și nu este „bărbat adevărat”. Colegii l-au văzut pe Thomas într-un loc cunoscut ca loc de întâlnire pentru persoanele gay.

Thomas este bătut rău în vestiarul școlii, înainte de ora de sport. Băieții i se adresează cu apelative homofobe și-l bagă cu capul în toaletă, trăgând apoi apa. Thomas renunță la școală și nu se mai întoarce.

Cazul 4 - Puncte de discutat

- ▶ Există vreo problemă ce ține de competența poliției?
- ▶ Cine trebuie să intervină: conducerea școlii sau poliția?
- ▶ Care este impactul folosirii de apelative homofobe în școli sau în societate, în general?
- ▶ Cum poate fi prevenit acest tip de incident?

Cazul 5 - Furt prin întâlniri online

John este profesor de școală primară într-un oraș mic. El nu este „declarat” gay în relațiile cu familia sau colegii de serviciu și lucrează la o școală administrată de o instituție religioasă. Părinții lui John sunt în vârstă, iar John a decis să-și facă cunoscut statutul gay doar după moartea părinților, deoarece este convins că aceștia nu vor înțelege niciodată situația. Mai mult, John va avea probleme la școală, dacă se află că este gay.

John folosește serviciile unui site de dating (întâlniri) online pentru bărbați gay. Într-o seară, John îl invită la el acasă pe Alfred, un bărbat pe care l-a cunoscut pe site. La plecare, acesta îi fură lui John laptopul și portofelul. John trebuie să anunțe pierderea laptopului, având în vedere că acesta aparține școlii.

Cazul 5 - Puncte de discutat

- ▶ Credeți că victima va spune adevărul poliției?
- ▶ Ce trebuie să știe poliția pentru a putea rezolva cazul?
- ▶ Care este obiectivul urmărit de partea vătămată?
- ▶ Care este obiectivul urmărit de poliție?
- ▶ Ce s-ar putea face ca partea vătămată să aibă încredere în poliție?
- ▶ Poate poliția să rezolve cazul fără a face cunoscută orientarea sexuală a părții vătămate?
- ▶ Credeți că trimiterea în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni este rezultatul dezirabil în fiecare caz în care a avut loc o faptă penală pe care o investighează poliția?
- ▶ Cum ar trebui să acționeze poliția pentru a împiedica partea vătămată să ascundă că este gay sau să declare altceva decât s-a întâmplat, deoarece îi este frică să nu fie demascată ca persoană gay?

Cazul 6 - Șantaj

Susan este lesbiană, dar nu a făcut niciodată public acest fapt. S-a căsătorit cu Peter în urmă cu 16 ani și au un copil de 14 ani. Are o relație rece cu soțul, dar vrea să rămână căsătorită în interesul fiului ei. Susan este funcționar public într-o agenție de stat.

O colegă a aflat că Susan este lesbiană și amenință că îi va dezvălui orientarea sexuală soțului și șefilor, dacă Susan nu îi oferă o sumă de bani consistentă. Susan ar vrea să sesizeze poliția în legătură cu șantajul, dar se teme că situația ei nu va fi înțeleasă. De asemenea, se teme că soțul ei va afla că este lesbiană.

Cazul 6 - Puncte de discutat

- ▶ Există o probabilitate mai mare ca persoanele LGBT să ascundă că sunt victime ale șantajului?
- ▶ De ce se întâmpla acest lucru?
- ▶ Care sunt implicațiile pentru Susan dacă se află adevărul?
- ▶ Persoanele șantajate apelează, de obicei, la poliție?
- ▶ Ce ar trebui să facă poliția pentru a încuraja persoanele șantajate să depună plângere?
- ▶ Ce responsabilitate are poliția în protejarea dreptului la viață intimă a victimei?

REFERINȚE MODULUL PATRU

Danish Institute for Human Rights. (2011) *Hate crime Tool Kit: A guide for Police*

ILGA, Draft report on incidents of homophobic and transphobic hate crime.

Federal Bureau of Investigation. (2015) *Hate Crime Data Collection Guidelines and Training Manual.*

Franey, P and Del Aguila E. (2012) *Supporting LGBT Communities: Police Toolkit*, UCD School of Social Justice, G-Force and the European Gay Police Association.

Logar, R. and Marvanove Vargova B. (2015) *Effective Multi-Agency Cooperation for Preventing and Combating Domestic Violence* (Council of Europe)

National Coalition of Anti-Violence Programmes and The National Centre for Victims of crime. (2010) *Why it matters: Rethinking Victim Assistance for Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Queer Victims of Hate Violence and Intimate Partner Violence.*

National Centre for Transgender Equality. (2009) *Responding to hate crime: A community resource Manual*

Office for Victims of Crime. (2014) *Responding to Transgender Victims of Sexual Assault*

Polack, R. and LeDeroff, J. (2010) *ILGO Europe Toolkit for training police officers on tackling homophobic crime*, ILGA Europe.

Polack, R. and LeDeroff, J. (2010) *Joining Forces to Combat Homophobic and Transphobic Hate Crime: Cooperation between Police Forces and LGBT Organisations in Europe*, ILGA Europe.

Scottish Transgender Alliance. (2013) *Gender Identity, Introductory Guide for Supporting Transgender Persons* www.scottishtrans.org/resources/

Stout, B. (2010) *Equality and Diversity in Policing*, Learning Matters Limited, Exeter.

Modulul cinci: cooperarea cu organizațiile societății civile (OSC)

ISTORIC ȘI MOTIVARE

Consiliul Europei consideră societatea civilă, „o componentă vitală a societății europene și un element important și indispensabil al democrației.”⁵⁵ Pe lângă evaluarea măsurilor de combatere a rasismului și xenofobiei, Consiliul și instituțiile sale, inclusiv Comisia europeană împotriva rasismului și intoleranței (ECRI) și Comisarul pentru drepturile omului, monitorizează în mod specific progresele la nivel național în ceea ce privește combaterea discriminării pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen. Instituțiile de mai sus s-au bazat pe datele OSC pentru pregătirea rapoartelor de țară și a vizitelor de evaluare a nivelului de discriminare și a drepturilor omului la nivel național. Datele referitoare la infracțiunile motivate de ură colectate de societatea civilă sunt luate în considerare cu atenție, alături de evaluarea de către OSC a eficacității poliției și a altor autorități în intervențiile în cazul acestor tipuri de violență.

Organizațiile societății civile (OSC) sunt adesea primul punct de contact pentru victimele infracțiunilor motivate de ură. Acestea oferă asistență psihologică, administrativă, juridică și, uneori, medicală. Ca atare, acestea sunt o resursă cheie pentru poliție și pot ajuta la înțelegerea adevăratului impact al infracțiunilor motivate de ură asupra victimelor și a comunităților acestora. Deseori, sprijinul oferit de OSC crește șansele ca victimele să coopereze în anchetă și să rămână implicate în procesul penal.

Lucrul în parteneriat nu este întotdeauna ușor de realizat. În unele cazuri, poate exista o neîncredere reciprocă între societatea civilă și poliție. Acest modul îi ajută pe participanți să înțeleagă activitatea OSC-urilor și modul în care poliția poate coopera mai bine pentru a îmbunătăți relația cu victimele. Prin contribuția directă din partea organizațiilor societății civile, acestea vor explica serviciile pe care le oferă, datele colectate și cunoștințele obținute în legătură cu nevoile victimelor LGBTI. Participanții vor avea apoi ocazia de a lucra împreună cu reprezentanții societății civile pentru a identifica zonele care pot fi îmbunătățite și oportunitățile de cooperare.

Este recomandat ca acest modul să fie inclus în sesiunile de instruire dacă societatea civilă nu este încă implicată. Acest modul ar putea fi găzduit la sediul unei OSC. Acest lucru va oferi participanților șansa de a cunoaște organizația, subliniind în continuare mesajul că OSC-urile sunt un partener cheie în înțelegerea și abordarea infracțiunilor comise împotriva persoanelor LGBTI, precum și de a genera noi întrebări și oportunități de cooperare.

55 Rezoluția (2016)3 'Participatory status for international non-governmental organisations with the Council of Europe' (Participarea organizațiilor neguvernamentale internaționale în activitatea Consiliului Europei)

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII

Participanții:

- ▶ vor înțelege ce poate oferi societatea civilă pentru îmbunătățirea anchetelor și raportării infracțiunilor motivate de ură;
- ▶ vor putea aborda organizațiile locale ale societății civile pentru a coopera în combaterea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI;
- ▶ vor putea planifica activități de cooperare cu societatea civilă.

PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚILOR

- ▶ Activitatea 5.1 Ce sunt organizațiile societății civile, cum pot acestea ajuta și cum putem colabora? (40-45 minute)
- ▶ Activitatea 5.2 Înțelegerea circumstanțelor specifice: cum putem înțelege și ce putem face? (45 de minute)
- ▶ Activitatea 5.3 Construirea de relații eficiente cu comunitatea (40 de minute)

ACTIVITATEA 5.1: CE SUNT ORGANIZAȚIILE SOCIETĂȚII CIVILE, CUM POT ACESTEA AJUTA ȘI CUM PUTEM COLABORA?

1. Înainte de începerea activității:

- Identificați OSC-urile naționale și locale relevante pentru infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Obțineți nume, date de contact și o scurtă descriere a activității și serviciilor lor. Adăugați aceste informații în Fișa 5.1, sub informațiile despre ILGA și TGEU.
- Identificați un OSC relevant pentru sesiunea de prezentare a acestei activități. În mod ideal, OSC-ul respectiv are rezultate în domeniul monitorizării infracțiunilor motivate de ură și/sau în sprijinirea victimelor. Este posibil să fie necesar să consultați experți naționali în infracțiunile motivate de ură, pentru a identifica o organizație adecvată. Planificați din timp sesiunea. Verificați programul sesiunii, stabiliți mesaje cheie și identificați discuțiile sensibile care pot apărea în timpul sesiunii de instruire. De exemplu, poate exista un caz deosebit de sensibil în care se presupune că poliția a maltratate victime LGBTI și/sau susținători ale acestora. Puneți-vă de acord în prealabil în legătură cu cel mai bun mod de abordare a discuțiilor despre astfel de cazuri. Nu uitați că obiectivul general al acestei sesiuni este identificarea în mod direct și sincer a problemelor și tensiunilor dintre OSC-uri și poliție, cu accent pe soluții și modalități prin care poliția și OSC-urile pot colabora productiv în viitor.

Prezentarea ar trebui să cuprindă următoarele puncte cheie:

- activitatea OSC-urilor;
- impactul infracțiunilor motivate de ură asupra victimelor, inclusiv un studiu de caz;
- opinii cu privire la lacunele din legislație sau lipsa implementării;
- date despre infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, înregistrate fie de OSC-ul invitat, fie de o altă organizație parteneră; aceste date se pot compara cu cifrele poliției și se pot analiza diferențele (de exemplu, e posibil ca victimele să nu depună plângeri penale la poliție, poate OSC-ul și poliția folosesc criterii diferite etc.);
- o imagine de ansamblu asupra metodologiei de înregistrare a datelor și o evaluare a corectitudinii datelor referitoare la infracțiunile motivate de ură;
- motivele pentru care victimele nu raportează infracțiunile poliției;
- recomandări privind modul în care poliția poate acționa cel mai bine pentru a sprijini victimele LGBTI;
- sugestii despre modul în care OSC-urile și poliția ar putea colabora mai bine în viitor.

2. Începeți activitatea cu o scurtă sesiune de brainstorming, întrebând participanții ce știu despre activitatea OSC-urilor la nivel internațional, național și local.

În timpul discuției puteți prezenta următoarele idei:

OSC-urile:

- ▶ pot fi organizații internaționale mari, care acționează într-o serie de domenii, inclusiv în domeniul combaterii infracțiunilor motivate de ură și în chestiuni mai ample privind drepturile omului (de exemplu, Amnesty International sau Human Rights Watch).
 - ▶ se pot concentra în mod special pe problemele și drepturile LGBTI (de ex. ILGA și TGEU).
 - ▶ se pot angaja într-o serie de activități, inclusiv: monitorizarea, raportarea și sensibilizarea publicului cu privire la infracțiunile motivate de ură.
 - ▶ pot prezenta date și informații organizațiilor internaționale, inclusiv Consiliul Europei, referitor la situația la nivel național a infracțiunilor motivate de ură.
 - ▶ pot acorda sprijin direct victimelor infracțiunilor motivate de ură, inclusiv în sensul raportării infracțiunilor la poliție, dacă victimele își dau acordul.
3. Direcționați atenția participanților către Fișa 5.1, care enumeră OSC-urile internaționale și naționale implicate în probleme legate de infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.
 4. Invitați reprezentantul OSC-ului invitat să-și expună prezentarea.
 5. După prezentare, facilitați o sesiune de întrebări și răspunsuri.

FIȘA 5.1: ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE, REGIONALE ȘI NAȚIONALE CARE ACTIVEAZĂ ÎN DOMENIUL INFRAȚIUNILOR MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI

Câteva exemple de organizații ale societății civile care activează în domeniul infracțiunilor motivate de ură, la nivel internațional și național. Consultați site-urile acestor OSC-uri. Veți afla informații despre infracțiuni motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI din alte țări, modul de abordare a acestora și modul în care sunt sprijinite victimele.

Organizații neguvernamentale internaționale care activează în domeniul infracțiunilor motivate de ură

Filiala europeană a Asociației internaționale a persoanelor lesbiene, gay, bisexuale, transgender și intersex (ILGA-Europa)

<http://www.ilga-europe.org/>

ILGA-Europe își propune să se asigure că există coerență la nivel european și internațional cu privire la abordarea infracțiunilor motivate de ură și a discursului motivat de ură. Organizația monitorizează modul în care statele membre ale Consiliului Europei își pun în aplicare diversele angajamente și cooperează cu membrii săi la nivel național pentru a promova adoptarea de către autoritățile naționale competente și guverne de legi și politici în domeniu.

ILGA-Europe cooperează cu diverse organizații profesionale pentru a încuraja pregătirea polițiștilor, procurorilor, judecătorilor și avocaților. Promovează activitățile în vederea dovedirii infracțiunilor motivate de ură de către organizațiile sale membre și îi ajută pe membri să-și consolideze capacitățile în acest sens. Nu în cele din urmă, organizația sprijină și asistă în susținerea cazurilor în instanțele europene.

OII Europe (Organisation Intersex International Europe)

<https://oiieurope.org/about/>

OII Europe este organizația care reunește organizațiile intersex europene care activează în domeniul drepturilor omului. Deși nu activează direct în domeniul infracțiunilor motivate de ură, organizația reprezintă o sursă excelentă de informații despre persoanele intersex și despre experiențele acestora. OII Europe poate fi contactată, de asemenea, pentru obținerea de informații suplimentare.

Transgender EU (TGEU)

Tgeu.org

Transgender Europe cooperează cu organizațiile și partenerii săi pentru a monitoriza și sensibiliza publicul cu privire la încălcarea gravă a drepturilor omului și a violențelor comise împotriva persoanelor transgender, la nivel internațional și european. Începând cu anul 2009, [Trans Murder Monitoring \(TMM\)](#) a servit ca punct de colectare sistematică de date, monitorizare și analiză a omorurilor în care victime au fost persoane transgender. În Europa, TGEU cooperează cu organizații partenere pentru a monitoriza discriminarea, discursul motivat de ură și infracțiunile motivate de ură și oferă sprijin comunitar pentru victimele/supraviețuitorii actelor de violență, în cadrul proiectului său [ProTrans](#).

Amnesty International

Amnesty.org

Amnesty International a efectuat o serie de investigații naționale privind infracțiunile motivate de ură, inclusiv împotriva persoanelor LGBTI. Rapoartele rezultate includ studii de caz, analize ale cadrului juridic și politic național și recomandări.

Consultați secțiunea *hate crime* de pe site-ul organizației și veți găsi o serie de rapoarte despre diverse țări.

Human Rights Watch

www.hrw.org

Ca și Amnesty International, Human Rights Watch analizează infracțiunile motivate de ură, inclusiv infracțiunile împotriva persoanelor LGBTI. Rapoartele rezultate includ studii de caz, analize ale cadrului juridic și politic național și recomandări.

Consultați secțiunea *hate crime* de pe site-ul organizației și veți găsi o serie de rapoarte despre diverse țări.

Organizații naționale care activează în domeniul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI

Centrul de Informații „GENDERDOC-M”

<https://www.gdm.md/>

Chișinău, Republica Moldova

Tel.: /373 22/ 288861, 288863

Fax: /373 22/ 280194

E-mail: info@gdm.md

Centrul de Informații „GENDERDOC-M” promovează în mod activ drepturile comunității LGBT (lesbiene, gay, bisexuali și transgenderi) în Republica Moldova. Pe toată perioada activității sale, GENDERDOC-M a realizat mai mult de cincizeci de proiecte de toate dimensiunile, contribuind la informarea societății despre orientarea sexuală și identitatea de gen, prin activitatea de lobby pentru interesele și drepturile LGBT în structurile de stat și în organizațiile internaționale, prevenirea HIV/SIDA și a ITS (infecții cu transmitere sexuală), promovarea unui mod sănătos de viață, organizarea activităților sociale și culturale, acordarea de consultații psihologice și juridice (transgenderilor, gay-ilor seropozitivi, gay-ilor în etate, apropiaților persoanelor din comunitatea LGBT), lucrul cu grupurile profesionale (psihologi, sociologi, jurnaliști, polițiști, lucrători medicali) ș.a.

ACTIVITATEA 5.2 ÎNȚELEGEREA CIRCUMSTANȚELOR SPECIFICE:

CUM PUTEM ÎNȚELEGE ȘI CE PUTEM FACE?

Această sesiune ar trebui să se desfășoare cu implicarea OSC-urilor. Sesiunea poate avea loc imediat după prezentarea generală a OSC-urilor.

1. Înainte de sesiune, scrieți următoarele întrebări pe cinci coli de flipchart:
 - ▶ Prima pagină: „De ce au nevoie victimele?”
 - ▶ Pagina a doua: „De ce are nevoie poliția?” „Ce poate face poliția?”
 - ▶ Pagina a treia: „De ce au nevoie organizațiile societății civile?” „Ce pot face OSC-urile?”
 - ▶ Pagina patru: „De ce au nevoie procurorii?” „Ce pot face procurorii?”
 - ▶ Pagina cinci: „De ce are nevoie guvernul?” „Ce poate face guvernul?”
2. Lăsați colile de flipchart la vedere și dați participanților pixuri pentru a putea scrie.
3. Introduceți sesiunea. Explicați că scopul sesiunii este ca participanții:
 - ▶ să înțeleagă punctul de vedere al persoanelor și organizațiilor care activează în domeniul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI; și
 - ▶ să aibă în vedere mai ales perspectiva victimei.
4. Împărțiți grupul în cinci grupuri mai mici. Instruiți participanții să petreacă 5-7 minute pentru completarea răspunsurilor la întrebări. De exemplu, la întrebarea despre victime, vor spune: „Ca victimă, am nevoie de...” / „Ca ofițer de poliție, pot să...” Se va sublinia faptul că, deși există lucruri pe care victimele le pot face pentru a ajuta la îmbunătățirea intervențiilor în cazul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI (de exemplu, pot depune plângere penală și pot rămâne implicate în procesul penal), victimele nu ar trebui niciodată obligate să facă lucruri cu care nu se simt confortabil. Victimele, poliția, OSC-urile și guvernul au fiecare responsabilități specifice. Explicați că acesta este motivul pentru care pagina victimei este diferită de celelalte pagini.
5. Spuneți participanților că, o persoană diferită va rămâne, iar restul grupului va merge mai departe. Grupul va petrece alte 5-7 minute la următorul flipchart și va asculta persoana rămasă, care va explica ce s-a scris. Grupul va identifica apoi dacă lipsește ceva, iar informația va fi adăugată pe listă. Continuați acest lucru până când toate grupurile au trecut pe la toate colile de flipchart.
6. După expirarea celor 7 minute, o persoană diferită va rămâne, iar restul grupului va merge mai departe. Grupul va petrece alte 5-7 minute la următorul flipchart și va asculta persoana rămasă, care va explica ce s-a scris. Grupul va identifica apoi dacă lipsește ceva, iar informația va fi adăugată pe listă. Continuați acest lucru până când toate grupurile au trecut pe la toate colile de flipchart.
7. Cereți tuturor participanților să revină în grupul reunit. Întrebați-i ce au învățat din această activitate, ce i-a surprins și ce vor reține. Identificați și notați acțiunile cheie care pot fi întreprinse în viitorul apropiat pentru a răspunde nevoilor identificate, în parteneriat între poliție, OSC-uri și alte autorități.

ACTIVITATEA 5.3 CONSTRUIREA DE RELAȚII EFICIENTE CU COMUNITATEA (1 ORĂ)

Această activitate are două părți. Prima parte presupune analizarea unui studiu de caz, pentru a identifica lecțiile învățate și ce s-ar putea face diferit. Partea a doua este o activitate de brainstorming, în care participanții identifică acțiuni specifice care pot fi întreprinse la nivel național, pentru îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitatea LGBTI. Ca și în cazul celorlalte activități din acest modul, este recomandată participarea OSC-urilor.

5.3a Cauza CEDO M.C. și A. C. împotriva României

1. Înainte de sesiune, luați două coli de flipchart. Pe prima, „Ce a mers prost?“, iar pe a doua coală, scrieți: „Ce s-ar fi putut face diferit?“
2. Împărțiți participanții în grupuri mici. Dacă la sesiune participă și reprezentanți ai unor organizații a societății civile, asigurați-vă că aceștia sunt amestecați printre participanții din partea poliției. Rugați participanții să citească studiul de caz, având în minte întrebările de mai sus. Explicați că scopul activității nu este stabilirea vinovăției. Subliniați faptul că multe țări membre ale Consiliului Europei au întâmpinat provocări similare. Subliniați faptul că motivul pentru care vă concentrați asupra acestui caz se datorează faptului că ridică probleme comune cu care se confruntă poliția și comunitatea în general.
3. Permiteți participanților 5-7 minute să citească studiul de caz. Cereți participanților să ofere răspunsuri scurte la cele două întrebări.
4. Reuniți participanții în grupuri mai mari pentru a-și discuta răspunsurile. Când discutați ce nu a mers bine, asigurați-vă că sunt evidențiate următoarele aspecte:
 - ▶ Participanții au fost agresați după marș, deși au respectat instrucțiunile referitoare la îmbrăcăminte și la rutele care trebuiau urmate.
 - ▶ Reacția poliției față de victime a fost necorespunzătoare (de exemplu, agenții de poliție au fost surprinși că victimele erau persoane cu situație financiară foarte bună sau au încercat să-i descurajeze să depună plângere).
 - ▶ Comunicarea inadecvată cu victimele cu privire la caz, aspect ce poate afecta încrederea comunității LGBTI în general (de exemplu, Asociația ACCEPT a trebuit să contacteze poliția de trei ori pentru a afla ce se întâmplă cu cazul).
 - ▶ Există dovezi care arată o planificare insuficientă înainte de eveniment pentru protejarea participanților înainte, în timpul și după eveniment.

Când discutați ce s-ar fi putut face diferit, asigurați-vă că sunt evidențiate următoarele puncte:

- ▶ Revizuirea procedurilor de siguranță înainte de eveniment pentru a se asigura că participanții vor fi în siguranță înainte, în timpul și după eveniment.
- ▶ Instruirea poliției cu privire la modul de audierea eficientă a victimelor atacurilor homofobe.
- ▶ Obținerea eficientă a probelor pentru urmărirea penală a agresorilor (notă pentru formator: asigurați-vă că această discuție nu intră prea mult în detaliile aspectelor ce țin de anchetă, care sunt tratate în Modulul patru).
- ▶ Comunicarea îmbunătățită cu victimele și comunitățile afectate de incidente.

FIȘA 5.3A: PREZENTAREA GENERALĂ A CAZULUI CEDO

M.C. ȘI A. C. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Această prezentare oferă o imagine de ansamblu asupra cazului *M.C. și A. C. împotriva României* în scopuri de învățare. Pentru detalii complete despre caz, vizitați site-ul web al Curții <https://goo.gl/sHMXb4>.

Ce s-a întâmplat

Pe data de 3 iunie 2006, solicitanții au participat la marșul Pride din București. A fost organizat de ACCEPT, o organizație non-guvernamentală al cărei obiectiv este furnizarea de informații și asistență comunității LGBTI. Marșul a primit protecția poliției. Mai multe persoane care și-au exprimat în mod activ dezaprobarea cu privire la marșul homosexual au fost oprite de poliție, le-au fost făcute fotografii și le-au fost verificate și notate cărțile de identitate.

În jurul orei 19:00, la sfârșitul marșului, reclamantul și alți patru participanți au părăsit zona folosind rutele și mijloacele de transport recomandate de autorități în ghidul pregătit de organizatori pentru participanții la marș. Așa cum se recomandă în același pliant, nu au purtat îmbrăcăminte sau ecusoane distincte care să îi identifice ca participanți la marș.

După urcarea într-un metrou, au fost atacați de un grup de șase băieți și o fată care purtau hanorace cu glugă. Atacatorii s-au apropiat direct de victime și au început să-i lovească și să dea cu piciorul în cap și în față. De asemenea, își luau avânt ținându-se de barele metalice de deasupra capului și lovind victimele. În timpul atacului, ei au continuat să strige: „Poponariilor, duceți-vă în Olanda!”

Victimele au fost împinse într-un colț al vagonului. Unul dintre ei a încercat să-i protejeze pe ceilalți cu corpul său, dar al doilea reclamant a rămas expus și a suferit mai multe lovituri. Atacul a durat aproximativ două minute. La ieșirea din vagon, atacatorii l-au lovit din nou în față pe primul reclamant.

Ceilalți pasageri s-au retras în partea opusă a vagonului în timpul atacului. Printre ei s-a numărat un fotograf care a fost și el la marș. Victimele i-au cerut să facă poze cu incidentul, lucru pe care l-a făcut. În consecință, atacatorii l-au lovit și pe el.

Ancheta poliției

Mai târziu, în noaptea de 3 spre 4 iunie 2006, victimele, inclusiv reclamantul și un reprezentant al ACCEPT au mers la poliție. Aceștia au depus o plângere penală împotriva atacatorilor și au declarat că agresiunea se bazează pe orientarea sexuală a victimelor. Aceștia au reiterat că nu au purtat semne vizibile care ar fi putut arăta că se întorceau din marșul gay. Ei au susținut că atacatorii i-au identificat în cadrul marșului (întrucât nu purtau măști) și i-au urmărit ulterior, cu intenția de a le face rău. Aceștia au informat poliția despre remarcile jignitoare făcute în timpul atacului.

Potrivit reclamanților, poliștii au fost surprinși când și-au dat seama că reclamantul și celelalte victime, deși gay, erau persoane înstărite, cu locuri de muncă obișnuite și funcții de responsabilitate. Au încercat să-i descurajeze în a-și urmări plângerea, avertizându-i că va trebui să se confrunte cu agresorii lor în instanță.

Din cauza unei reorganizări în cadrul poliției, dosarul a fost strămutat de la o secție de poliție la alta, iar la data de 4 aprilie 2007 a fost înregistrat la secția de poliție de la metrou.

Deoarece părea că nu s-a întâmplat nimic în dosarul penal, reclamantul au solicitat informații cu privire la evoluția anchetei prin intermediul scrisorilor trimise de ACCEPT în 25 septembrie 2006, 28 martie 2007 și 20 iulie 2011. La 19 martie 2007, aceștia s-au plâns și la Ministerul Afacerilor Interne despre lipsa unei investigații eficiente asupra cazului, dar fără succes.

Pe data de 9 august 2011, ca răspuns la o solicitare de informații din partea solicitanților, poliția metroului a informat că intenționează să nu dea curs urmăririi penale (neînceperea urmăririi penale), întrucât presupuselor infracțiuni li s-a *împlinit prescripția specială*. Poliția a explicat că ancheta a fost îngreunată prin faptul că dosarul a ajuns la secția poliției metroului la un an de la evenimente. Mai mult, toate acțiunile întreprinse de poliție pentru identificarea presupușilor vinovați au eșuat.

Pe data de 4 octombrie 2011, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București a aprobat propunerea poliției și a decis să înceteze ancheta. Decizia a fost trimisă la domiciliul primului reclamant la data de 27 februarie 2012.

Întrebări:

Ce a mers greșit?

Cum s-ar putea rezolva situația mai bine?

FIȘA 5.3B: CONSTRUIREA DE RELAȚII POZITIVE DINTRE POLIȚIE

ȘI COMUNITATEA LGBTI

Notă importantă: Nu toate aceste idei vor fi adecvate în orice context și este important să adaptați ideile în mod corespunzător. De exemplu, s-ar putea ca în cadrul poliției să nu existe nicio asociație LGBT și să nu existe ofițeri de poliție în mod public gay. S-ar putea ca în această etapă să fie realist de făcut doar pași foarte mici către îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și societatea civilă. Aceasta nu este o problemă. Identificarea și punerea în aplicare chiar și a unui mic pas poate fi o realizare semnificativă și poate pune bazele unor îmbunătățiri mai importante în viitor

Pasul unu: Evaluare

1. În această etapă, participanții evaluează relațiile actuale dintre poliție și comunitățile LGBTI. Acesta este unul dintre pașii mai dificili și necesită deschidere și onestitate. Dacă cele două sesiuni anterioare au decurs bine, atunci șansa de a obține o evaluare exactă și constructivă a stării relațiilor dintre poliție și comunitatea LGBTI este mai mare.

Pasul doi: Planificați

2. Rugați participanții să analizeze documentul 5.3b și să consimtă cel puțin la doi pași pe care îi pot face în viitorul imediat.

Pasul trei: Livrați

3. Cereți participanților să articuleze cum vor fi făcuți pașii și de cine. Dacă participanții au identificat bariere pe care nu le pot controla (de exemplu, lipsa cadrului legal, sprijin politic insuficient), încurajați-i să identifice modul în care acestea pot fi depășite și reamintiți-le că acest lucru va fi analizat din nou în modulul următor.

FIȘA 5.3B: CONSTRUIREA RELAȚIILOR DINTRE POLIȚIE ȘI COMUNITATEA LGBTI: CÂȚIVA PAȘI PRACTICI POSIBILI

Începeți cu pași mici

Dacă este prima dată când poliția și OSC au luat contact, începeți cu ceva simplu. De exemplu, aranjați o întâlnire informală, astfel încât fiecare parte să poată afla mai multe despre munca și activitățile celuilalt și să identifice modalitățile posibile de a lucra împreună.

Gândiți practic și concentrați-vă pe activități reciproc avantajoase

Puneți-vă de acord cu punctele de contact din ambele părți și cu o scurtă descriere a ceea ce pot face.

Puneți-vă de acord cu aportul OSC în activitatea de formare a poliției, cu accent pe domenii de expertiză, inclusiv sprijinirea victimelor și înțelegerea impactului infracțiunilor motivate de ură și a nevoilor victimelor. De asemenea, OSC au adesea o perspectivă unică asupra indiciilor privind prejudecata LGBTI care sunt esențiali pentru anchetă și probatoriu.

Vizitați birourile unei OSC naționale sau locale care lucrează cu comunitatea LGBTI.

Vizitați inițiative de afaceri locale gay-friendly (prietenoașe), cum ar fi baruri gay-friendly (prietenoașe) și alte localuri sociale. Planificați vizita în prealabil, subliniind că sunteți interesat să aflați cum merg lucrurile și dacă au existat probleme care au îngrijorat comunitatea.

Cereți o ședință pentru a vorbi despre incidente specifice care au apărut și impresii dacă frecvența incidentelor a crescut sau s-a schimbat.

Solicitați aportul OSC în elaborarea de ghiduri sau protocoale ale poliției. Acesta este un mod excelent de a îmbunătăți relevanța și calitatea acestor documente în ceea ce privește nevoile victimelor, de a înțelege impactul infracțiunilor motivate de ură și de a obține o perspectivă nouă asupra indiciilor privind prejudecata.

Mențineți legătura

Comunicarea periodică este importantă și întărește relația care vă poate servi la nevoie (vezi mai jos).

Aranjați o întâlnire după un incident specific, sensibil sau cu profil public

Se întâmplă greșeli și trebuie învățate lecții. Evitați să tăiați legăturile după un incident dificil, cum ar fi violența la un eveniment Pride, un caz în care poliția nu a reacționat eficient sau un caz de violență din partea poliției. Mențineți legăturile de comunicare deschise chiar dacă a existat tensiune în raport cu incidente specifice. Luați în considerare organizarea de întâlniri informale în care incidentele sunt discutate cu încredere, agreând că presa nu va fi implicată în prima instanță. Lucrați cu OSC pentru a facilita sprijinul victimelor, familiei sau comunității în legătură cu incidente specifice.

Puneți „piatră peste piatră”

Deși este posibil să fi început cu pași mici, căutați întotdeauna oportunități pentru a crește implicarea. Poate că sistemul punctelor de contact merge bine. Acum poate fi momentul să luați în considerare cooperarea mai strânsă pentru a discuta incidente și intervenții. Este posibil să fiți gata să discutați despre schimbul de date și informații în mod anonim. Poate că puteți cădea de acord asupra unui sistem de referire a victimelor pentru servicii de suport.

Asigurați-vă că această colaborare are resurse corespunzătoare

De exemplu, OSC consideră adesea că, deși munca lor de monitorizare și sprijin pentru victime este indispensabilă, aceasta beneficiază de resurse reduse. Acolo unde este posibil, este important ca poliția să găsească resurse financiare pentru munca pe care se bazează.

Fiți clari în legătură cu ce se poate realiza și ce nu se poate realiza de ambele părți

De exemplu, o organizație a societății civile nu poate garanta că o victimă va depune o plângere privind o infracțiune sau că va participa la procesul de justiție penală. În egală măsură, poliția nu poate garanta că urmărirea penală va fi înaintată.

Modulul de aprofundare: detalierea investigării infracțiunii motivate de ură în context local: cadrul politicilor locale

ISTORIC ȘI MOTIVARE

Deși formarea eficientă poate îmbunătăți într-o anumită măsură abilitatea poliției de a investiga eficient infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, formarea este doar una dintre abordările complexe necesare pentru combaterea infracțiunilor motivate de ură. De exemplu, legile privind infracțiunile motivate de ură pot acoperi doar orientarea sexuală nu și identitatea de gen, ceea ce face dificilă anchetarea și urmărirea penală în cazul infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor transgender. Formularele de înregistrare a plângerilor nu permit poliției înregistrarea tuturor aspectelor legate de infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, iar informațiile importante pe care poliția are capacitatea de a le obține se pierd, fără a fi reflectate în statisticile oficiale. Procedurile de investigare învățate în această sesiune de instruire nu se reflectă în protocoalele și ghidurile oficiale. Este posibil ca procurorii să nu fi urmat aceeași pregătire cu privire la infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI iar, prin urmare, aceștia ar putea fi mai puțin informați despre tipul de probe care pot dovedi mobilul bazat pe prejudecăți în cazul acestor infracțiuni.

În timpul sesiunii de formare, participanții pot identifica aceste obstacole, plus alte obstacole în vederea îmbunătățirii practicii de investigare și de sprijinire a persoanelor LGBTI care devin victime ale infracțiunilor. Scopul acestui exercițiu este sprijinirea participanților în scopul înțelegerii acestor probleme în ansamblu și adoptării unor abordări bazate pe soluții. Este recomandat ca la această sesiune să participe un membru din conducerea superioară a poliției și, eventual, un reprezentant al ministerului sau ministerelor relevante. De asemenea, poate fi foarte util să existe OSC-uri prezente. Acest lucru va crește șansele de a înțelege probleme importante și de a lua decizii cu privire la implementarea unor îmbunătățiri.

În acest modul, participanții vor fi încurajați să-și identifice propriul context național, în conformitate cu elementele cheie necesare pentru o abordare cuprinzătoare a infracțiunilor motivate de ură. Aceste elemente sunt:

- ▶ Cadrul legal: Legile privind infracțiunile motivate de ură includ orientarea sexuală și identitatea de gen ca și categorii protejate?
- ▶ Cadrul și sistemul de înregistrare a plângerilor privind infracțiunile motivate de ură: formularele de înregistrare ale poliției includ câmpurile de date necesare pentru înregistrarea indiciilor privind prejudiciul împotriva persoanelor LGBTI, a probelor privind mobilul bazat pe prejudecată și a percepției victimelor?

- ▶ Ghiduri și recomandări: poliția deține instrucțiuni clare pentru investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, asigurarea sprijinului pentru victime și cooperarea cu procurorii pentru finalizarea cu succes a cazurilor?
- ▶ Formare: există sesiuni periodice de formare pentru poliție cu privire la investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI? Aceste sesiuni de formare sunt disponibile tuturor?
- ▶ Servicii de suport: Există servicii de suport pentru victimele infracțiunilor motivate de ură? Acestea includ persoanele LGBTI?

Este important de menționat că nicio țară nu a implementat pe deplin toate elementele unei abordări cuprinzătoare a infracțiunilor motivate de ură, conform descrierii de mai sus. Prin urmare, este posibil ca acest exercițiu să dezvăluie lacune semnificative în aplicarea legislației existente. Acest lucru nu ar trebui să fie o barieră pentru finalizarea acestui exercițiu. Scopul este ca participanții să identifice lacunele existente și măsurile ce pot fi luate pentru rezolvarea lacunelor. Există șansa de a se merge mai departe în mod constructiv la nivel național.

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII

Participanții:

- ▶ vor detalia o imagine a contextului național al infracțiunii motivate de ură (legi, date, politici, instruire etc.) și vor identifica lacunele existente;
- ▶ vor identifica și înțelege barierele pentru punerea în aplicare a lucrurilor învățate în timpul sesiunii de formare și pașii pentru soluționarea acestor bariere.

PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚILOR

6.1 Identificarea lacunelor

6.2 Măsurile necesare

ACTIVITATEA 6.1: IDENTIFICAREA LACUNELOR

1. Înainte de sesiunea de instruire, imprimați foaia de mai jos. Faceți mai multe copii. Scoateți capetele de tabel și pregătiți-le pentru sesiune.

Cadrul legal
Ghiduri și recomandări
Raportarea infracțiunilor motivate de ură
Formare
Servicii de suport
Alte aspecte

2. Reproduceți tabelul din Fișa 6.1 pe o coală de flipchart. Faceți și câte o copie pe hârtie pentru fiecare participant, astfel încât aceștia să poată lua notițe pe parcurs.
3. Explicați participanților la sesiune că scopul sesiunii este de a stabili contextul național folosind cunoștințele acumulate în timpul sesiunii de formare, precum și cunoștințele existente.
4. Explicați că fiecare participant va fi rugat să citească fișa și să evalueze contextul național în legătură cu termenul prezentat. Ilustrați această sarcină folosind un termen, de exemplu, „cadrul legal”. Explicați că mai multe persoane din grup pot avea același termen. Aceasta înseamnă că a doua persoană trebuie să adauge detalii suplimentare.
5. Împărțiți grupul în grupuri mai mici, după cum este necesar (poate doriți să desfășurați această activitate într-un singur grup mare; depinde de dvs.) Distribuți foi de hârtie (tabelul de mai sus), asigurându-vă că fiecare participant are o foaie. Dacă împărțiți participanții în grupuri mai mici, asigurați-vă că fiecare grup are setul complet de termeni.

6. Direcționați atenția participanților asupra tabelului (dacă aveți mai multe grupuri, spuneți-le că vor trebui să recreeze tabelul la începutul activității). Treceți în revistă termenii, pentru a vă asigura că toată lumea îi înțelege. Întrebați participanții dacă ar dori să adauge termeni. Vorbiți cu tot grupul și hotărâți dacă termenii trebuie adăugați sau nu.
7. Spuneți participanților că aceasta este șansa lor de a identifica ce trebuie făcut pentru a sprijini implementarea a tot ceea ce au învățat în cadrul acestei sesiuni de formare. Spuneți-le că nu există răspuns corect sau greșit; aceasta este șansa lor de a stabili ceea ce știu și ce trebuie făcut.
8. Spuneți-le participanților să lase ultima coloană goală și explicați că aceasta va fi completată în următoarea sesiune.
9. Lăsați participanții 20-25 de minute pentru a discuta și a completa tabelul.
10. Dacă participanții au fost împărțiți în grupuri, reuniți grupurile.
11. Cereți fiecărui grup să spună ce au convenit să scrie în tabel. Facilitați o scurtă discuție, pentru a evalua tabelul și pentru a adăuga puncte suplimentare. Încercați să ajungeți la un acord cu privire la fiecare categorie din tabel.
12. Încurajați participanții să păstreze tabelul, prin fotografierea acestuia sau prin completarea versiunii pe hârtie.

ACTIVITATEA 6.2: MĂSURILE NECESARE

1. Această sesiune încheie Modulul șase. Începeți prin a explica scopul acestei sesiuni - identificarea acțiunilor concrete și constructive pentru îmbunătățirea fiecărui element al abordării cuprinzătoare a infracțiunilor motivate de ură. Stabiliți faptul că, deși anumite acțiuni se află în afara sferei de competență a participanților, activitatea din cadrul cursului poate servi drept model pozitiv pentru conducere, ministere etc. În același timp, subliniați faptul că, doar pentru că un element al abordării cuprinzătoare lipsește (de exemplu, legile privind infracțiunile motivate de ură), nu înseamnă că nu poate fi întreprinsă nicio acțiune.
2. Începeți discuția cu grupul, parcurgând fiecare element. În funcție de dimensiunea grupului, puteți efectua această activitate în grupuri separate. Scopul este de a trece prin acțiuni destul de rapid, încurajând participanții să identifice măsurile pe care le pot lua personal. Dacă sunt prezenți reprezentanți ai conducerii ierarhice sau ai ministerelor, încurajați-i să participe oricât de puțin.
3. Finalizați activitatea explicând că acest tabel poate fi utilizat ca punct de plecare pentru un plan de acțiune la nivel național. . Încurajați participanții să revină la tabel împreună, pentru a monitoriza progresul sau pentru a face modificări, pentru a se asigura că acesta rămâne relevant. Mulțumiți participanților pentru participarea la activitate. Stabiliți faptul că această etapă poate fi o provocare pentru polițiștii din multe țări, dar reprezintă un pas esențial pentru a înregistra progrese.

FIȘA 6.1: IDENTIFICAREA LACUNELOR

Domeniu	Evaluare	Probleme Care sunt barierele care trebuie depășite?	Măsuri Ce poate fi făcut acum? De către cine?
Cadrul legal	Legile privind infracțiunile motivate de ură includ orientarea sexuală și identitatea de gen ca și categorii protejate?		
Ghiduri și recomandări	Poliția are instrucțiuni clare cu privire la modul de investigare a infracțiunii motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI, asigurarea de sprijin pentru victime și cooperarea cu procurorii pentru finalizarea cu succes a cazurilor?		
Raportarea infracțiunilor motivate de ură	Formularele de înregistrare a plângerilor includ câmpurile de date necesare pentru înregistrarea indiciilor privind prejudecata împotriva persoanelor LGBTI și percepția victimelor?		
Formare	Există sesiuni periodice de formare cu privire la investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI? Aceste sesiuni sunt disponibile pentru toți angajații poliției?		
Servicii de suport	Există servicii de suport pentru victimele infracțiunilor motivate de ură? Sunt incluse persoanele LGBTI?		
Alte aspecte			

EVALUARE

Evaluare cu participanții pre- și post-formare.

Anexa 1: modele de agendă pentru sesiuni de pregătire de o zi și de două zile

Această anexă prezintă modele de agendă pentru sesiuni de pregătire de o zi și de două zile. Pentru a asigura suficient timp și disponibilitate pentru a obține rezultatele cheie ale învățării, este recomandat să fie urmată agenda de două zile. De asemenea, este recomandat ca formatorii să consulte Manualul înainte de a finaliza agenda, pentru a se asigura că sunt alese modulele și activitățile cele mai potrivite pentru contextul dat.

Vă rugăm să citiți notele complete și recomandările din Manual care corespund fiecărei secțiuni din sesiunea de formare. Acestea conțin informații esențiale despre pregătire și explicații detaliate ale activităților.

ACȚIUNILE POLIȚIEI PRIVIND INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI: FORMARE PENTRU UN RĂSPUNS PROFESIONIST AL POLIȚIEI

Agenda pentru două zile

Ziua 1

9.15-9.30 Introducere și prezentarea generală a sesiunii de formare

Participanții se prezintă și își exprimă așteptările referitoare la sesiunea de formare. Formatorul oferă o imagine de ansamblu asupra scopurilor și conținutului sesiunii de formare.

9.30-11.15 De ce suntem aici?

Activități pregătitoare pentru sesiunea de formare. Prima activitate va include informații din partea unei persoane cu funcție de conducere în poliție, care va stabili așteptările referitoare la desfășurarea sesiunii de formare și implementarea viitoare a rezultatelor învățării. A doua activitate va include informații din partea unei organizații a societății civile care cooperează îndeaproape cu victimele infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și care va explica natura și impactul infracțiunilor motivate de ură.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 1.1: Prezentarea unui persoane cu funcție de conducere, pentru pregătirea formării
- ▶ Activitatea 1.2: Prezentarea unei organizații a societății civile cu privire la impactul și contextul infracțiunilor motivate de ură
- ▶ Activitatea 1.3: Contextul infracțiunilor comise împotriva persoanelor LGBTI

11.15-11.30 Pauză de cafea

11.30-13.00 Concepte cheie: Cine face parte din comunitatea persoanelor lesbiene, gay, transgender și intersex și ce este infracțiunea motivată de ură?

Aceste activități prezintă grupurile afectate de infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și analizează conceptul de infracțiune motivate de ură la nivel internațional și în contextul național.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 2.1: Înțelegerea terminologiei cheie relevante pentru comunitatea LGBTI. Prezentare generală realizată de facilitatorii cursului (30 de minute)
- ▶ Activitatea 2.5: Ce este o infracțiune motivată de ură? Prezentare și discuții de grup.
- ▶ Activitatea 2.7: Identificarea contextului național al infracțiunilor motivate de ură (vedeți și „Modulul de aprofundare”, pentru mai multe exemple referitoare la modalitatea de stabilire a contextului național).

13.00-13.45 Prânz

13.45-14.45 Înțelegerea sub-raportării

Această activitate îi ajută pe participanți să înțeleagă și să exploreze de ce persoanele LGBTI nu raportează infracțiuni motivate de ură.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 3.2: Identificarea barierelor specifice în raportarea infracțiunilor motivate de ură cu care se confruntă comunitățile LGBTI; citind raportul FRA.

14.45-15.45 Drepturile omului și rolul ofițerului de poliție

Aceste activități analizează hotărârile relevante ale Curții Europene a Drepturilor Omului, cu accent pe rolul ofițerului de poliție în anchetarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 3.3: Înțelegerea standardelor relevante ale Consiliului Europei, a altor standarde privind drepturile omului și a standardelor naționale relevante privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

15.45-16.00 Pauză de cafea

16.00-17.30 Investigarea infracțiunilor motivate de ură

Aceste activități încurajează participanții să ia în considerare modalități de anchetare eficientă a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și importanța abordării centrate pe victimă.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 4.2a: Investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI: abordarea centrată pe victimă (30 de minute)
- ▶ Activitatea 4.2b: Investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI: abordarea centrată pe victimă

Ziua 2

9.00-9.15 Trecerea în revistă a primei zile și prezentarea unei imagini de ansamblu a celei de-a doua zile

9.15-11.30 (inclusiv pauza de cafea) Obținerea probelor

Aceste activități ajută participanții în identificarea indiciilor privind prejudecata în infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și în utilizarea probelor obținute pentru anchetarea cu succes a infracțiunilor motivate de ură.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 4.4: Obținerea probelor: Indiciile privind prejudecata - Probarea selecției/mobilului bazat pe prejudecăți
- ▶ Activitatea 4.5: Obținerea probelor: Indiciile privind prejudecata - Identificarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI

(De asemenea, este recomandată distribuirea către participanți a Fișei 5.1)

11.30-12.30 Sprijinirea comunității LGBT: Intervenția eficientă a poliției

Această activitate folosește studii de caz pentru a analiza modul în care poliția poate interveni eficient în cazul unor incidente specifice. Este interactivă și reprezintă o oportunitate de explorare a stereotipurilor într-o manieră sensibilă și orientată spre practică.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 4.7: Sprijinirea comunității LGBT: Intervenția eficientă a poliției

12.30-13.30 Pauză de prânz

13.30-14.45 Cooperarea cu organizațiile societății civile

Această activitate folosește o hotărâre relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului pentru examinarea modului în care poliția și OSC-urile pot colabora pentru îmbunătățirea implicării poliției în contextul unor evenimente de tip Pride și pentru susținerea dreptului la libertatea de întrunire fără discriminare.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 5.1: Ce sunt organizațiile societății civile și cum pot acestea ajuta?
- ▶ Activitatea 5.2: Înțelegerea circumstanțelor specifice: cum putem înțelege și ce putem face?

14.45-15.00 Pauză de cafea

15.00-16.30 Cooperarea cu organizațiile societății civile (continuare)

Aceste activități sprijină participanții (în mod ideal, în parteneriat cu organizațiile societății civile), pentru identificarea și implementarea măsurilor specifice care pot fi luate pentru cooperare și pentru sprijinirea victimelor, în vederea îmbunătățirii monitorizării infracțiunilor motivate de ură.

Lista activităților:

- ▶ Activitatea 5.3: Construirea de relații eficiente cu comunitatea

16.30-17.00 Încheiere și evaluare

În timpul acestei sesiuni, formatorul încheie instruirea și invită participanții să completeze un formular de evaluare.

ACȚIUNILE POLIȚIEI PRIVIND INFRAȚIUNILE MOTIVATE DE URĂ ÎMPOTRIVA PERSOANELOR LGBTI: FORMARE PENTRU UN RĂSPUNS PROFESIONIST AL POLIȚIEI

Agenda pentru o zi

Notă pentru formator: Sesiunea de o zi se va concentra doar pe aspectele fundamentale legate de acțiunile poliției privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Constrângerile de timp obligă mai mult la prezentarea de informații decât la activitățile de grup. Prin urmare, participarea - una dintre cele mai de succes tehnici de învățare, va fi în mod obligatoriu limitată. Dacă este posibil, este mai bine să organizați o sesiune de formare de cel puțin două zile.

9.15-9.30 Introducere și prezentarea generală a formării

Participanții se prezintă și își exprimă așteptările referitoare la sesiunea de formare. Formatorul oferă o imagine de ansamblu asupra scopurilor și conținutului sesiunii de formare.

9.30-11.00 De ce suntem aici?

Activități pregătitoare pentru sesiunea de formare. Prima activitate va include informații din partea unei persoane cu funcție de conducere în poliție, care va stabili așteptările referitoare la desfășurarea sesiunii de formare și implementarea viitoare a rezultatelor învățării. A doua activitate va include informații din partea unei organizații a societății civile care cooperează îndeaproape cu victimele infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și care va explica natura și impactul infracțiunilor motivate de ură.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 1.1: Prezentarea unui persoane cu funcție de conducere, pentru pregătirea formării
- ▶ Activitatea 1.2: Prezentarea unei organizații a societății civile cu privire la impactul și contextul infracțiunilor motivate de ură

11.00-11.30 Pauză de cafea

11.30-13.00 Concepte cheie: Cine face parte din comunitatea persoanelor lesbiene, gay, transgender și intersex și ce este infracțiunea motivată de ură?

Aceste activități prezintă grupurile afectate de infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și analizează conceptul de infracțiune motivată de ură la nivel internațional și în contextul național.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 2.1: Înțelegerea terminologiei cheie relevante pentru comunitatea LGBTI.
- ▶ Activitatea 2.5: Ce este o infracțiune motivată de ură?
- ▶ Activitatea 2.7: Identificarea contextului național al infracțiunilor motivate de ură (vedeți și „Modulul de aprofundare”, pentru mai multe exemple referitoare la modalitatea de stabilire a contextului național).

13.00-13.45 Pauză de prânz

13.45-14.45 Drepturile omului și rolul polițistului

Aceste activități analizează hotărârile relevante ale Curții Europene a Drepturilor Omului, cu accent pe rolul polițistului în anchetarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 3.3: Aceste activități încurajează participanții să ia în considerare modalități de investigare eficientă a infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și importanța abordării centrate pe victimă.

14.45-15.45 Investigarea infracțiunilor motivate de ură

Aceste activități încurajează participanții să ia în considerare modul de investigare eficientă a infracțiunii motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și importanța abordării centrate pe victimă.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 4.2a: Investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI: abordarea centrată pe victimă
- ▶ Activitatea 4.2b: Investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI: abordarea centrată pe victimă

15.45-16.00 Pauză de cafea

16.00-17.00 Obținerea probelor

Aceste activități ajută participanții să identifice indiciile privind prejudecata în infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI și în utilizarea probelor obținute pentru anchetarea cu succes a infracțiunilor motivate de ură.

Lista de activități:

- ▶ Activitatea 4.4: Obținerea probelor: Indiciile privind prejudecata - Probarea selecției/mobilului bazat pe prejudecăți
- ▶ Activitatea 4.5: Obținerea probelor: Indiciile privind prejudecata - Identificarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI

(De asemenea, este recomandată distribuirea către participanți a Fișei 5.1).

17.00-17.15 Încheiere și evaluare

În timpul acestei sesiuni, formatorul încheie formarea și invită participanții să completeze un formular de evaluare.

Poliția este în prima linie a sistemului de justiție penală și primul punct de contact pentru multe victime ale infracțiunilor motivate de ură. Acest manual a fost conceput pentru formatorii din poliție, investigatori, manageri, polițiști desemnați să se ocupe de infracțiunile motivate de ură sau polițiști din prima linie, care lucrează în țări din întreaga regiune a Consiliului Europei, pentru a-și dezvolta abilități esențiale în identificarea și investigarea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI.

Anexa doi: studii de caz specifice contextului moldovenesc

CAZ 1: BĂRBAT HOMOSEXUAL AGRESAT

C.V. este un bărbat homosexual, care în luna noiembrie 2009 a făcut cunoștință cu un alt bărbat, M.E., prin intermediul unui post de televiziune, la care M.E. și-a publicat numărul de telefon (în anul 2009 postul TV publica în emisiunile muzicale sms-uri venite de la telespectatori). După mai multe conversații telefonice, M.E. și C.V. s-au întâlnit în o. Chișinău la data de 19.11.2009.

Aceștia au mers împreună într-un local, unde au consumat alcool și au discutat. Potrivit declarațiilor părții vătămate, M.E. i-a propus să meargă împreună la o casă unde el locuia. Pe drum M.E. l-a atacat fizic pe C.V., la lovit de mai multe ori până ultimul și-a pierdut cunoștința. M.E. i-a sustras toate bunurile pe care victima le avea asupra sa, inclusiv portmoneul, telefonul mobil, banii și toate hainele, în afară de ciorapi și lenjerie. M.E. l-a lăsat pe C.V. dezbrăcat și fără cunoștință afară, în drum. Ultimul a fost găsit de trecători, care l-au ajutat să se ridice și au chemat ambulanța.

Potrivit declarațiilor lui C.V., M.E. l-a agresat din motive de prejudecată și ură față de homosexuali, iar când îl lovea îi spunea că vrea să-i dea o lecție în privința orientării sale sexuale.

Puncte de discutat:

- a. Stabiliți dacă a avut loc o infracțiune.
- b. Identificați posibile probe ale mobilului bazat pe prejudecăți.
- c. Ce alte probe s-ar putea obține?
- d. Stabiliți dacă incidentul este o infracțiune motivată de ură, bazându-vă pe punctele a și b.

CAZ 2: ATACAREA PARTICIPANȚILOR LA MANIFESTAȚIA LGBT

În anul 2008 organizația "GenderDoc-M" a planificat organizarea unei manifestații Pride, numită "Curcubeu deasupra Nistrului", care urma să se desfășoare în perioada 8-11 mai 2008 în m. Chișinău. Cu câteva luni înainte de eveniment, "GenderDoc-M" a transmis solicitări oficiale către Primăria m. Chișinău privind autorizarea manifestației în conformitate cu legislația privind întrunirile publice. La fel, "GenderDoc-M" a transmis scrisori de informare Ministerului Afacerilor Interne privind planificarea evenimentului și asigurarea măsurilor de securitate de rigoare. La interpelările organizatorilor privind autorizarea evenimentului autoritățile au răspuns în repetate rânduri că acesta va fi autorizat și careva impedimente în acest sens nu există.

Pe data de 8 mai 2008, în timpul deschiderii evenimentului, reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne au informat organizația "GenderDoc-M" că autoritățile au refuzat autorizarea desfășurării Pride-ului. Organizatorii au decis să continue desfășurarea evenimentului, care deja începuse, menționând că solicitările au fost depuse cu câteva luni înainte și în prealabil evenimentul a fost autorizat. În acest sens "GenderDoc-M" a depus o cerere suplimentară către autoritățile locale, solicitând repetat autorizarea evenimentului și asigurarea securității.

Pe data de 11 mai 2008, organizatorii și participanții la eveniment s-au deplasat într-un autobuz spre scuarul teatrului "Licurici", care era punctul de start al marșului. În scurt timp autobuzul a fost înconjurat de contra-manifestanți, reprezentanții organizației "Noua Dreaptă", veterani de război, și membrii diverselor grupuri religioase. Aceștia au afișat banere cu inscripții care incitau la ură și violență. În scurt timp aceștia au început să lovească autobuzul, încercând să intimideze participanții care se aflau înăuntru și au aplicat mai multe lovituri șoferului, care a încercat să liniștească mulțimea și să protejeze autobuzul.

Contra-manifestanții, care erau circa 300-500 de persoane în total, le-au cerut organizatorilor și participanților la eveniment (circa 50 în total) să înceteze manifestația, să predea toate steagurile, bannerele și pancartele pe care le dețineau și să plece. În tot acest timp, reprezentanții poliției urmăreau acțiunile de la distanță, stând într-o parte, la circa 100 de metri, și neluând careva acțiuni, deși organizatorii au sunat de 9 ori poliția în timp de 45 de minute cât s-au aflat în autobuz, agresat de contra-manifestanți.

Sub presiunea mulțimii, participanții la Pride au predat toate steagurile, bannerele și pancartele liderilor contra-manifestanților și s-au îndreptat cu autobuzul spre oficiul "GenderDoc-M". Contra-manifestanții i-au urmărit și le-au îngădit ieșirea din oficiu timp de circa 6 ore, instigând în tot acest timp la violență, comportându-se agresiv și aruncând cu ouă și alte obiecte în clădirea oficiului.

Ulterior, ca urmare a plângerii adresate de organizatori, Ministerul Afacerilor Interne a informat organizația "GenderDoc-M" că *contra-manifestanții au acționat în limitele legislației cu privire la libertatea întrunirilor, iar organizatorii și participanții la Pride au încălcat legea, participând la un eveniment ilegal, neautorizat de Primăria m. Chișinău.*

Puncte de discutat:

- ▶ Există vreo problemă ce ține de competența/atitudinea poliției?
- ▶ Cum trebuiau să procedeze organizatorii și ce ar fi trebuit să facă poliția?
- ▶ Cum poate fi prevenit acest tip de incident?
- ▶ Care pot fi consecințele juridice ale folosirii violenței, amenințărilor și instigării la ură împotriva persoanelor LGBTI în public?

Anexa trei: legislația Republicii Moldova privind infracțiunile motivate de prejudecată

Constituția Republicii Moldova recunoaște, pe de o parte, prioritatea tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului atunci când există neconcordanțe cu legislația națională (articolul 4), iar pe de alta reglementează standardele în domeniul egalității și libertății de exprimare. Articolul 16 stabilește că cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială. Astfel, deși Constituția nu oferă protecție directă persoanelor LGBTI, această protecție rezultă clar din articolul 4, menționat mai sus, care oferă forță juridică standardelor internaționale în domeniu.

Infracțiunile motivate de ură sunt reglementate de Codul penal al Republicii Moldova, care conține două tipuri de dispoziții:

- ▶ infracțiuni generale (art. 145 (al. 2, lit. l), art. 151 (al.2, lit. i), art. 152 (al.2, lit. j), art. 176, art. 197 (al.2, lit. b), art. 222 (al.2, lit. b), art. 346), și
- ▶ circumstanțe agravante, stabilite de art. 77 (al. 1, lit. d).

La moment, Codul penal conține patru motive de prejudecată: ură socială, națională, rasială sau religioasă, și nu menționează expres caracteristicile LGBTI. Cu toate acestea, similar articolului 4 din Constituție (citată mai sus), articolul 2 al Codului de procedură penală stabilește că tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte reglementează procesul penal și constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în acest context. Normele respective, coroborate cu articolul 14 al Convenției Europene a Drepturilor Omului și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (vezi spre exemplu cauza *Identoba și alții* contra Georgiei, nr. 73235/12 din 12 mai 2015) asigură protecția pe plan național a persoanelor LGBTI și impun autorităților obligația de a garanta această protecție, inclusiv prin investigarea eficientă a infracțiunilor motivate de prejudecată, comise împotriva lor.

Codul contravențional, la moment, nu reglementează expres faptele motivate de prejudecată, cu câteva excepții. Articolul 54 din Codul contravențional reglementează intoleranța confesională manifestată prin acte care stînjenesc liberul exercițiu al unui cult religios sau prin acțiuni de propagare a urii religioase, iar articolul 3653 reglementează interdicția simbolurilor cu conținut obscen, discriminatoriu, fascist ori extremist ori difuzarea lor prin orice mijloc în sălile de sport sau pe stadioane. Deși aceste norme nu pot fi considerate contravenții motivate de prejudecată în sens deplin, ele totuși abordează unele elemente de intoleranță. Suplimentar, Codul contravențional reglementează mai multe fapte de discriminare, cum ar fi discriminarea în raporturile de muncă (articolul 542), discriminarea în educație (articolul 651), acces la bunuri și servicii (711) și împiedicarea activității Consiliului privind eliminarea discriminării și asigurarea egalității (CPEDAE) (articolul 712).

Pentru îmbunătățirea practicilor de investigare a infracțiunilor motivate de ură la nivel de poliție, Inspectoratul General al Poliției al Republicii Moldova a adoptat Recomandarea Nr.34/11-1684 din 30 martie 2015, "Aspecte referitoare la metodica și tactica investigării infracțiunilor motivate de ură (prejudecată)". În același timp, Procuratura Generală a adoptat "Ghidul privind investigarea și judecarea infracțiunilor motivate de ură", în baza ordinului nr. 28/11 din 1 august 2019. Ambele acte reprezintă instrucțiuni în privința înțelegerii conceptului infracțiunilor motivate de ură și a aspectelor specifice de investigare a acestui tip de fapte penale.

Discursul de ură este reglementat atât de legislația penală a Republicii Moldova, cât și de cea civilă. Codul penal definește discursul de ură la articolul 346, potrivit căruia sunt pasibile de răspundere penală acțiunile intenționate, îndemnurile publice, inclusiv prin intermediul mass-media, scrise și electronice, îndreptate spre ațîțarea vrăjbei, diferențierii sau dezbinării naționale, etnice, rasiale sau religioase, spre înjosirea onoarei și demnității naționale, precum și limitarea, directă sau indirectă, a drepturilor ori stabilirea de avantaje, directe sau indirecte, cetățenilor în funcție de apartenența lor națională, etnică, rasială sau religioasă. Articolul 346 nu oferă protecție expresă persoanelor LGBTI, în acest sens fiind aplicabile aceleași dispoziții privind garanțiile oferite de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, explicate mai sus.

În legislația civilă, discursul de ură este reglementat de câteva acte normative distincte, fiecare din ele abordând în mod diferit discursul de ură. Potrivit Codului serviciilor media audiovizuale a Republicii Moldova, discursul care incită la ură reprezintă mesajele care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naționalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală (articolul 1). Astfel, Codul oferă protecție expresă persoanelor homosexuale și lesbiene.

Legea cu privire la libertatea de exprimare definește discursul care incită la ură ca fiind orice formă de exprimare care provoacă, propagă, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță (articolul 2). Definiția oferită de lege are un caracter mai limitat decât cea oferită de Codul serviciilor media audiovizuale, reglementând doar motivele de prejudecată legate de rasă, xenofobie și antisemitism.

Legea cu privire la asigurarea egalității reglementează o formă distinctă a discursului de ură, și anume instigarea la discriminare. Potrivit articolului 2, aceasta reprezintă orice comportament prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată în scopul discriminării unei terțe persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege. Articolul 2 urmează a fi interpretat în coroborare cu articolul 1 al legii, care stabilește următoarele criterii protejate: rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar. Sintagma "orice alt criteriu similar" include în sine și caracteristicile LGBTI. Mai mult ca atât, jurisprudența CPEDAE confirmă această dispoziție legislativă.⁵⁶

Discriminarea este reglementată primordial de legislația civilă a Republicii Moldova. Legea cu privire la asigurarea egalității, la articolul 1, stabilește o listă deschisă de criterii protejate (menționate mai sus), care includ sintagma "orice alt criteriu similar". Aceasta include în sine și caracteristicile LGBTI, așa cum a fost descris *ante*. Suplimentar, articolul 7 al Legii stabilește expres protecția pe motiv de orientare sexuală în sfera muncii: "Interzicerea discriminării pe bază de orientare sexuală se va aplica în domeniul angajării în muncă și al ocupării forței de muncă."

Discriminarea este reglementată și de o dispoziție a Codului penal, conținută la articolul 176 și potrivit căreia este interzisă "orice deosebire, excludere, restricție sau preferință în drepturi și în libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, orice susținere a comportamentului discriminatoriu în sfera politică, economică, socială, culturală și în alte sfere ale vieții, bazată pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu". La fel ca și în exemplele menționate anterior, sintagma "orice alt criteriu" include *per se* caracteristicile LGBTI.

Astfel, deși legislația în privința infracțiunilor motivate de ură, discursului de ură și discriminării este neuniformă, aceasta totuși oferă un anumit grad de protecție persoanelor LGBTI, iar atunci când nu oferă expres această protecție sunt aplicabile garanțiile stabilite de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și care obligă autoritățile să investigheze eficient aceste fapte și să asigure respectarea drepturilor persoanelor LGBTI.

⁵⁶ Decizia CPEDAE nr. a nr. 028/2013, din 21.01.2014 privind discriminare pe gen și presupusa orientare homosexuală în exercitarea drepturilor părintești

Consiliul Europei este principala organizație pentru drepturile omului de pe continent. Acesta cuprinde 47 de state membre, inclusiv toți membrii Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția europeană a drepturilor omului, un tratat menit să protejeze drepturile omului, democrația și statul de drept. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează punerea în aplicare a Convenției în statele membre.

www.coe.int

Statele membre ale Uniunii Europene au decis să își reunească expertiza, resursele și destinele. Împreună, au construit o zonă de stabilitate, democrație și dezvoltare durabilă, menținând în același timp diversitatea culturală, toleranța și libertățile individuale. Uniunea Europeană se angajează să împărtășească realizările și valorile sale cu țările și popoarele de dincolo de granițele sale.

www.europa.eu

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

Implemented
by the Council of Europe